

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΜΕΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΑΔΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΕΤΟΣ Γ'
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΑΡΙΘ. 35-36
1921

ΙΔΡΥΤΗΣ: Ι. Α. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

—ΠΕΡ. ΡΕΛΙΑΔΗ, <i>Τὸ Διοικητικὸν Σχῆμα. Γενικὴ Διοικήσεις. Αυτόδιοικήσεις.—'Αποκέντρωσις.</i>	Σελ. 1113
—Σ. ΦΩΚΑ ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΥ, <i>'Η Β' Συνέλευσις τῆς Κοινότητος τῶν Ἑθνῶν καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας.—Αἱ ἐργασίαι τῆς συνελεύσεως τῶν Ἑπιτροπῶν.—Ἡ ἐκλογή τῶν δικαστῶν.—Ὁ ἀφοπλισμός. Τὸ Ἀλβανικὸν ζήτημα κ.λ.π.</i>	1123
—ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΥΔΡΑΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ, <i>'Η Ἐπιλησία ἐν οικονομικῷ ἀποκλεισμῷ.</i>	1165
—ΠΡ. ΖΑΧΑΡΙΑ, <i>'Η παραγματικὴ κατάστασις τῆς Γερμανικῆς βιομηχανίας</i>	1169
—Θ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ, <i>'Η Ἰσαγγελματικὴ μόρφωσις τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ.</i>	1172
—ΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΝΑΥΛΟΥΣ.	1175
—Ν. ΛΙΑΤΣΙΚΑ, <i>Περί ἑνὸς ἐλλογόν.</i>	1179

ΤΟ
ΜΕΛΛΟΝ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΕΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

Ἐκδομένη προσωρινῶς ἀπὸ τοῦ μηνὸς εἰς 90—150 σελίδας

ΕΠΙΤΜΟΣ ΔΕΥΘΥΝΤΗΣ CHARLES GIDE

Καθηγητῆς τῆς Πολιτικῆς Κοινωνικῆς Οἰκονομίας
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων

ΙΔΡΥΤΗΣ: **Ι. Α. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ**

Δικηγόρος Διπλωματοῦχος Διοικ. καὶ Οἰκονομολογικῶν Σπουδῶν
τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων

*Ἐτησίαι συνδρομὴ δρ. 25. — *Ἐπαρχιῶν δρ. 27

*Ἐξωτερικῶν δρ. 30. *Ἐξάμηνος δρ. 15.

*Ἐκαστον τεύχος δρ. 2.50

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὀδὸς Νίκης ἀριθ. 23.

ΣΗΜ.—Τὸ «Μέλλον» ἀποβλέπον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δημιουργίαν κινήσεως ἐπισημονικῶν ἰδεῶν ἐν Ἑλλάδι, δὲν δημοσιεύει ἀρθρα ἀφιστάμενα τοῦ ἐπισημονικοῦ ἐπιπέδου ἢ ἀπορροια ἐκ κομματικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Οἱ συγγραφεῖς τῶν διαφόρων ἀρθρῶν φέρουσι τὴν εὐθύνην τῶν ἐν αὐτοῖς διατυπωμένων γιωμῶν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΣΤΑΣΙΟΥ 14

Ἐνεργοῦνται πάσης φύσεως Τραπεζικαὶ ἐργασίαι ἡτοι:

Ἄγορά καὶ πώλησις συναλλάγματος. Ἐκδοσις ἐπιταγῶν καὶ τηλεγραφικῶν ἐμβασμάτων ἐπὶ πάσης πόλεως τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ἐκδοσις πιστοποιητικῶν ἐπιστολῶν. Ἀνοίγματα πιστώσεων. Παραλαβὴ φορτωτικῶν καὶ προκαταβολαὶ ἐπ' αὐτῶν ἐν τῷ ἔξωτερικῷ καὶ ἔσωτερικῷ. Δάνεια ἐπὶ ἀνεχύρω. Πρὸς ἔσοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων κλπ. κλπ.

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

3 ο)ο διὰ καταθέσεις εἰς πρώτην ζήτησιν.

3 1)2 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 6 μῆνας τοῦλάχιστον.

4 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ ἓν ἔτος

διὰ 4 1)2 ο)ο » » » δύο ἔτη.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

Γενικαὶ Διοικήσεις. — Ἀυτοδιοικήσεις. — Ἀποκέντρωσις.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἐκ τοῦ «Μέλλοντος», τεύχος 31).

Τὸ σύστημα διοικήσεως τῆς Χώρας τὸ ὁποῖον ἐν γενναίαις γραμμαῖς προέτεινα («Μέλλον» — Ἰουλ. 1921) εἶνε ὁμολογουμένως ἀήθες κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς οὐδέν μέχρι τοῦδε κράτος ἔχει παρόμοιον σύστημα διοικήσεως ἐφαρμοσθῆ. Ἐν τούτοις ἐν τῇ ἀνεγνωρισμένῃ σχεδὸν ἀστοχίᾳ τοῦ συστήματος τούτου, κληροδοτήματος τῶν χρόνων τοῦ μεσαιῶνος, ὅποτε ἡ κυριαρχία ἦτο συνδεδεμένη πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν, καὶ συνιστωμένου, ὡς παρατηρεῖ ὁ κ. Chardon, σύμβουλος τῆς Γαλλικῆς Ἐπικρατείας, ἐξ ἀπλῆς ἐπιθέσεως τοῦ δημοκρατικοῦ κοινοβουλευτικοῦ καθεστώτος ἐπὶ τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τοῦ Ναπολέοντος, ἡ ἀρχὴ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν εἰδικότητων, καὶ πρὸ πάντων τῶν ἱκανότητων, ἔχει ἤδη πρὸ πολλοῦ οὐ μόνον ἀναγνωρισθῆ ὡς ὀρθὴ ἀλλὰ καὶ ἐφαρμοσθῆ. Ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ τῆς συνθέσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς 10 Δεκεμβρ. 1916 παρὰ τοῦ Lloyd George, ἥτις ἐθεωρήθη ὡς ἀληθῆς ἐκανάστασις, ἐτέθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους αἱ μεγάλαι ἱκανότητες τῆς Χώρας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς κατὰ πρῶτον λόγον, αἱ εἰδικότητες κατὰ δεύτερον, ἡ δὲ κατ' ἀνεξαρτήτους καὶ μὴ συμπίπτουσας γεωγραφικὰς περιοχὰς εἰδικὴ πολυμερῆς μέριμνα εἶνε ἤδη πρὸ πολλοῦ εἰσηγμένη ἐν τῷ ἀγγλικῷ Διοικ. Συστήματι ἐνθα καὶ αἱ τοπικαὶ ἐπιτροπαὶ συνίστανται ἐξ εἰδικῶν (County Council). Παρομοίως ἐν Πρωσσίᾳ αἱ ἐκλογικαὶ ἐνώσεις λαμβάνουν εἰδικὴν σύνθεσιν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Διαιτης τοῦ Κύκλου (Kreisstag). Ἐν Γαλλίᾳ τέλος ὑπὲρ τῆς αὐτῆς κατ' εἰδικότητα πολιτικῆς μερίμνης ἔχει πρὸ πολλοῦ κηρυχθῆ ὁ J. Hennessy, εἰς δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς κατ' εἰδικότητα διοικήσεως ἠσχολήθησαν ἐκτὸς τοῦ Hennessy καὶ ὁ καθηγητῆς Barthélemy, ἀντιτιθέμενος εἰς τὸ σύστημα τῶν εἰδικῶν ἐκλογικῶν συλλόγων, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Emile Faguet, ὁ δὲ Chardon, ἀπὸ καλλιτέρας ἀψύψεως δυνάμενος νὰ κρίνῃ καὶ ἐφωδιασμένος μὲ διαυγεστάτην ἀντίληψιν πρῶτος διεκέρυξε τὴν ἀχρησίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς μέσου διοικήσεως.

Ὁ νεωτερισμὸς ἐπομένως τὸν ὁποῖον εἰσηγούμεθα συνίσταται ἐν τούτῳ, ὅτι καταργεῖ τὸ σύνολον τοῦ ὑπάρχοντος διοικητικοῦ συστήμα-

τος, μετὰ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς μέσον διοικήσεως ἀντικαθιστῶν τὰς διοικητικὰς περιφερείας διὰ πολλαπλῶν εἰδικῶν τοιούτων εἰς ἃς ἀνάγονται πᾶσαι αἱ σχέσεις τοῦ πολίτου πρὸς τὸ Κράτος, μὴ ὑπαγομένων δ' εἰς γεωγραφικὴν σύμπτωσιν κατὰ τὰ ὅρια των. Ἀντὶ δηλαδὴ τῆς τοπικῆς μικτῆς διοικήσεως, προτείνομεν διοίκησιν κατ' εἰδικότητα ἢ ἀρμοδιότητα (compétence).

Ἐστερημένον ἐπομένως, ὡς ἐμφανίζεται, τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς πείρας καὶ τῶν παρατηρήσεων ἐκ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τὸ νεοφανές τοῦτο σύστημα τῆς διοικήσεως κατ' εἶδος δεῖται προφανῶς μελέτης ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προσαρμογὴν του πρὸς τὸ ὅλον σύστημα τῆς Κυβερνήσεως τῆς Χώρας καὶ τὴν σχέσιν του πρὸς τὴν ἐπιτελεστικὴν ἐξουσίαν ἐν τῷ Κράτει, ἐν ᾗ ἐξ ἄλλου παρίσταται ἀνάγκη μελλοῦς ἀναπτύξεώς του, καθόσον μέχρι τοῦδε μόνον τὰς γενικὰς γραμμὰς αἵτινες χαρακτηρίζουν αὐτὸ ἔχω ἐκθέσει.

II

Ἡ θεωρία τοῦ Spencer περὶ ὑπάρξεως δυαζμοῦ μεταξὺ Κράτους καὶ Κοινωνίας καὶ ἡ τῶν «ἀτομιστῶν» καθ' ἣν ἡ σφαῖρα τῆς ἐνεργείας τοῦ Κράτους περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀνθρωπομορφικὴ ὑπόστασις τοῦ Κράτους ἣν ὑπεστήριξεν ὁ Bluntschli, ἀναγαγόν τὴν γένεσιν τοῦ Κράτους εἰς τοὺς χρόνους τῆς μοναρχίας Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου, φαίνεται τελείως διαφρασεῖσα ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῶν γεγονότων τῶν τελευταίων ἐτῶν, αἵτινα, δικαιολογοῦνται μᾶλλον τοὺς ἀπὸ καθέδρας σσιαλιστὰς καθ' οὓς τὸ κράτος δὲν προῦπηξε τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ γεννᾶται καὶ θνήσκει μετ' αὐτῶν, καθορίζουν τὸ Κράτος ὡς τὴν ἰσχυροτάτην ἐν τῇ χώρα ὀργάνωσιν τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων, ἀποτέλεσμα τῆς θελήσεως καὶ τῆς κοινῆς ἐνεργείας τῶν ἀτόμων λόγῳ τῆς ἀνάγκης ὅπως συμφώνως πρὸς τὸν βασικὸν οἰκονομικὸν κανόνα τῆς ἐπικουρείου φιλοσοφίας τοῦ «ἐλάσσονος κόπου μεία μελλοῦς ἀπολαύσεως» ἀναληφθῶσι καὶ ἀχθῶσιν εἰς πέρας αἱ παγκοσμίως ἀνεγνωρισμένοι ὡς κοινωφελῆς ἐπιχειρήσεις ἐκεῖναι ὅς, ἐλλείπει μέσων ἢ προσωπικοῦ ἐνδιαφέροντος, παρίσταται ἀπολύτως ἢ σχετικῶς ἀνίκανος νὰ ἀναλάβῃ ὑπὸ τοὺς μᾶλλον εὐνοϊκοὺς οἰκονομικοὺς ὅρους ἢ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Πάντοτε δὲ δόσις δύναται νὰ εἰκασθῇ ἢ νὰ δευχθῇ ἐμπράκτως ἢ ἀνικανότης αὕτη, εἶνε ἀναγκαῖα καὶ νόμιμος ἢ εἰς εὐθετον χρόνον ὑποκατάστασις τοῦ Κράτους εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Ἐχομεν δὲ καικίλα παραδείγματα τοιαύτης ἰδιωτικῆς δράσεως ἀκόμη προτοῦ γεννηθῆ τὸ κράτος (τὴν Φιλικὴν Ἐταιρίαν τῷ 1821) ἢ καὶ πέραν αὐτοῦ (τὴν Ἐταιρίαν τῶν

Ἰνδιῶν) ἐνθα ἀντιθέτως τὴν κοινωνικὴν ἢ ἐθνικὴν ἀνάγκην ἐθεράπευσε κρατικὴ ἰδιωτικὴ ὀργάνωσις.

Ἐδείχθη ἔτισης ὅτι εἶνε ἐσφαλμένος ὁ ὑπὸ τῆς σπρσεριανῆς σχολῆς τεθείς «νόμος ὀρίου» εἰς τὴν ἐνεργείαν τοῦ κράτους καθ' ὃν τοῦτο, ἔχον εἰδικὴν μόνον ἀποστολὴν τὴν ἀσφάλειαν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν, ὅσοι τελειοποιεῖ τὸ καθῆκον τοῦτο τόσον ἀπατάλληλον ἀποβαίνει ἵνα κηδεμονεύσῃ τὴν παραγωγὴν, κυκλοφορίαν καὶ καταναμὴν τοῦ πλούτου, τὴν πρόνοιαν διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν πολιτῶν καὶ τὸν πολιτισμὸν. Τοῦναντίον σήμερον τὰ ὅρια τῆς ἐνεργείας τοῦ Κράτους συμπύκνουν πρὸς τὰ ὅρια τῆς ἐκτέσεως τῆς κοινωνίας, ἢ δὲ ἀπεριόριστος ἐκάστοτε διεύρυνσις τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν ἐπιβάλλει εἰς τὸ Κράτος νέα καθήκοντα, ἐφ' ἅσον τοῦτο δύναται μᾶλλον οἰκονομικῶς νὰ ἐπιληφθῇ αὐτῶν παρὰ τὰ μεμονωμένα ἢ τὰ συνδεδεμένα ἐταιρικῶς ἄτομα.

Εἶνε ἐντεῦθεν προφανές ὅτι παρεκτός νέων τινῶν ἔργων, τοῦ Carré de Malberg καὶ τινῶν ἄλλων, αἱ παλαιότεραι ἐργασίαι δὲν ἀποβλέπουν κυρίως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μορφῆς ἣν ἐκ τῶν πραγμάτων ἔλαβε τὸ Κράτος, συγγραφεῖς δὲ σοφοὶ ὡς ὁ Duguit, ὁ Jellinek, ὁ Meyer, ὁ Hautiou, παρίστανται σήμερον ὀλίγον μόνον διαφωτιστικοὶ ἴσον ἀφορᾷ τὴν νέαν μορφήν ἣν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν γεγονότων ἔχει λάβει τὸ Κράτος σήμερον.

Ὅς γνώμων διὰ τὴν πρέπουσαν ὀργάνωσιν τῆς κακῶς κατὰ τὸν Duguit ὀνομαζομένης Ἐπιτελεστικῆς Ἐξουσίας δὲν δύναται πλέον βεβαίως νὰ ληφθῶσι παλαιαὶ θεωρίαι ὡς ἐκεῖνη καθ' ἣν τὸ Κράτος εἶνε ὑπόχρεον, χρησιμοποιοῦν τὴν δημοσίαν δύναμιν, νὰ συνεργάζηται εἰς τὴν ἀλληλεγγύην «κατὰ παραβολὴν» (par similitude) καὶ «διὰ τῆς διαρρέσεως τοῦ ἔργου». Ἄλλ' οὔτε ἀκόμη ἢ εἰς ἐκάστην χώραν συντελούμενη κατανομή τῆς ἐπιτελεστικῆς ἐξουσίας εἰς δημιουργούμενα νεώτερα Ἰπουργεῖα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντιποκρινόμενη εἰς τὰς συγχρότους ἀνάγκας, διότι τοῦτο μὲν εἶνε αὕτη κυρίως ἀποτέλεσμα τῶν ἐκ τοῦ πολέμου κοινωνικῶν καὶ πολεμικῶν ἀναγκῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν τελοῦσα ἐτι ὑπὸ δοκιμασίαν, τοῦτο δὲ τόσον αὕτη ὅσον καὶ αἱ παλαιαὶ θεωρίαι δὲν ἀπηλλάγησαν εἰσέτι τῆς ἐπιρρείας τῆς παλαιᾶς παραδόσεως καὶ τῶν ἀρχῶν αἵτινες, κυριαρχήσασαι κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ τιμαριτισμοῦ μέχρι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐθεώρουν τὴν χώραν ὡς κτήμα βασιλικόν, τὴν δὲ βασιλικὴν ἐξουσίαν ὡς μέρος τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας τοῦ φράγκου Βασιλέως. Ὁ κ. Σαρίπολος τονίζει τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐκλείψῃ πᾶν ἴχνος τῆς θεωρίας ταύτης καὶ ὅπως συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς νέας ἀρχὰς ἃς ἔθεσε τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα ὅσοι

ἐπνευσεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ὑπερ δὲν ἀναγνωρίζει τὸ κράτος εἰμὴ ἀπλοῦν ὄργανον ἐξυπηρετήσεως τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν πλέον ἐπιτρέπον εἰς αὐτὸ νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ μοναδικοῦ τούτου προορισμοῦ του, τῆς εἰδικῆς μερίμνης δηλαδὴ πρωτίστως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐργασίας ἐν αὐτῇ, σκοποῦ ὃν παλαιότερον διεκλήρουζεν ὁ Michel Chevalier, ὁρίσας γενικῶς τὸν σκοπὸν τοῦ κράτους ὡς ἀποβλέποντα εἰς τὴν κατεύθυνσιν τῆς κοινωνίας εἰς τὸ καλὸν καὶ προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ κακοῦ.

III

Εὐκόλως αἰσθάνεται πᾶς τις ὅτι σήμερον τὸ Κράτος συμμορφούμενον πρὸς τὴν λαϊκὴν θέλησιν εἶνε ὑπόχρεων νὰ ἐπιδιώκῃ πολιτικὴν λαϊκῶν ἰδεωδῶν. Ἐκεῖνοι οἵτινες μὲ τὸ ὄπλον ἀνὰ χεῖρας ἀντιμετώπισαν τὸν ἐχθρὸν ἐπὶ σειρὰν ἔτων, αἱ λαϊκαὶ μάζαι, ἀντελήφθησαν τὴν δυνάμιν των, καθ' ὃν χρόνον ἡ ἀπασχόλησις τῶν παλαιῶν Διοικήσεων μὲ τὸν πόλεμον ἐπέτρεψαν τὴν εἰς τὰ μετόπισθεν καλλιέργειαν τῶν συγχρόνων σοσιαλιστικῶν ἀρχῶν, τόσον εὐπροσδέκτων παρὰ τῷ ἐστρατευμένῳ λαῷ.

Καὶ τὸ Κράτος σήμερον, ὄργανον τῶν λαϊκῶν ἀναγκῶν, ἀνεγγώρισεν ὡς σκοπὸν τῆς πολιτικῆς του ἀνώτερον, εἰς ὃν ὀφείλει νὰ τείνῃ, τὴν ἐπιδίωξιν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀμέσως τῆς εὐημερίας τοῦ αἰτόμου ἐν κοινωνίᾳ βιοῦντος, εἶτα δ' ἐνδεχομένως καὶ κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἄλτροῦστικῶν σκοπῶν ἀνωτέρας μορφῆς, τὴν ἀπελευθέρωσιν δούλων ἀδελφῶν καὶ τὴν ἐπικουρίαν εἰς γενικὰ ἀνθρωπιστικὰ ἔργα. Οἱ σκοποὶ οὗτοι σήμερον ἀποτελοῦν τὴν Ἐσωτερικὴν Πολιτικὴν τοῦ Κράτους, δύνανται, δ' οὗτοι νομίζω, νὰ ὑποδιαιεθῶσιν εἰς *εἰδικοὺς σκοποὺς* καὶ εἰς *τὰ μέσα* τῆς ἐπιδιώξεως αὐτῶν. Οἱ εἰδικοὶ σκοποὶ οὗτοι, οἱ συνιστῶντες τὸν κύριον σκοπὸν τῆς Ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, ἀφορῶσι Α) εἰς τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν τοῦ Κράτους περιλαμβάνουσαν α') τὴν μέριμναν διὰ τὴν Πλουτοπαραγωγὴν, β') τὴν Ἐθνικὴν, ἐπάρκειαν γ') τὴν Ἐργασίαν, δ') τὰς κοινωφελεῖς δημοσίας ἐπιχειρήσεις δι' ἃς δὲν ἐπαρκεῖ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία (Γαχυδρομεῖα, Τηλεγραφεῖα, Δημόσια ἔργα, σιδηροδρόμους κλπ., καὶ Β) εἰς τὴν Κοινωνικὴν Πρόνοιαν περιλαμβάνουσαν τὴν μέριμναν α') διὰ τὴν Δικαιοσύνην, β') τὴν Ἐκκλησίαν, γ') τὴν Παιδείαν, δ') τὴν Περίθαλψιν, ε') τὴν Δημ. Ὑγείαν κλπ.

Ὡς μέσα ἅτινα συνιστῶσι τὴν κρατικὴν ἰσχὺν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν του τούτων, τὸ Κράτος διαθέτει α') τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ πολιτικὴν, β') τὸν Ἐθνικὸν στρατὸν (Στρατόν, Ναυτικόν, Ἀεροπλοῦσαν) πρὸς συνέχισιν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς διὰ τῆς βίας, ὅταν ἡ εἰρηγικὴ

προσπάθεια τῆς διπλωματίας ἀστοχῇ, γ') τὴν Δημοσίαν Ἀσφάλειαν, εἰς ἣν περιπίπτει ὅλον τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, πρὸς συνέχισιν τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους δι' ἄλλων μέσων, τῆς βίας, δασάκις αἱ νόμιμοι προσπάθειαι ἀστοχοῦν, δ') τὰ Δημόσια οἰκονομικὰ ἐξασφαλίζοντα τὰ χρηματικὰ μέσα διὰ τὴν κρατικὴν ὀργάνωσιν καὶ ε') αὐτοὺς τούτους τοὺς ἀνωτέρω σκοποὺς, μετεχειριζόμενον αὐτοὺς ὡς μέσα.

Τοιαύτη εἶνε καθ' ἡμᾶς σύμφωνα πρὸς τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις ἡ ὀργάνωσις τοῦ Κράτους, δι' ἧς ἐπιδιώκει τοὺς σκοποὺς τῆς ὑπάρξεώς του, ὡς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν αὐτοὺς, τοιαῦτα εἶνε τὰ διατιθέμενα μέσα, ἅτινα οὐδεμίᾳ ἰδιωτικῇ πρωτοβουλίᾳ δύναται νὰ παράσῃ, καὶ τέλος ἐπὶ τῇ βίᾳ τῶν σκοπῶν τούτων καὶ τῶν μέσων τούτων πρέπει νὰ ὀργανωθῇ καὶ εἶνε περίπου ὀργανωμένη ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία.

Εἰς πᾶσαν μορφήν γνωστοῦ πολιτεύματος εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀπόκειται ἡ κατανομή τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας εἰς ἀνάλογα κατ' εἶδος καὶ ἀριθμὸν Ἰπουργεῖα, νομίζω δὲ ὅτι ἡ ἀνωτέρω διάταξις ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν κατανομήν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας εἰς πάντα περίπου τὰ σύγχρονα Κράτη, ὡς αὕτη συνετελέσθη κατὰ τὴν πολεμικὴν καὶ μεταπολεμικὴν περίοδον. Ἐάν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς τὴν κατανομήν ἣτις συνετελέσθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ κ. Lloyd George, καὶ ὅτι μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν Ἰπουργῶν μόνον ὀλίγοι ἀποτελοῦν τὸ Cabinet, ὀνομαζόμενοι Cabinet Ministers, τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος οὕτως εἰπεῖν, θὰ ἡγετό τις εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι κυρίως τρεῖς Ἰπουργοὶ ἢ Ἀντιπρόεδροι θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν, εἰς ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ἕτερος ἐπὶ τῆς Κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἕτερος ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡς μέσων χρησιμοποιουμένων Κρατικῶν ἐξουσιῶν, τῶν λοιπῶν κατὰ μέρος ὄντων Ἰφυπουργῶν ἢ Ἰπουργῶν ἀναλόγως. Ἐν Ἀγγλίᾳ πράγματι οἱ Ἰπουργοὶ τοῦ Cabinet δὲν εἶνε οὔτε Ἰπουργοὶ οὔτε Ἰφυπουργοὶ, ἀλλὰ μέλη διευθύνσεως ἣτις ἐλέγχει ὅλας τὰς ὑπηρεσίας χωρὶς νὰ ὑπέχῃ τὰς εὐθύνας τῶν λεπτομερειῶν. Βεβαίως δὲ δὲν εἶνε αἱ θεωρίαι τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου ὡς αὗται εἶχον διαμορφωθῆ πρὸ τοῦ πολέμου, αἵτινες διέπουν τὴν κατανομήν ταύτην, ἀλλ' ἄλλαι ἄμεσοι καὶ ποικιλόμορφοι νεώτεροι κοινωνικαὶ ἀνάγκαι, οὕτως ὥστε ἀνάγκη πλέον αἱ συνταγματικαὶ θεωρίαι ἀναπλασσομένη νὰ παρακολουθοῦν μᾶλλον, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον συνδέονται πρὸς τὴν κατανομήν ταύτην, τὰς ἀνάγκας ταύτας παρὰ νὰ χρησιμεύουν εἰς λογικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν διάταξιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Χωρὶς νὰ θελήσωμεν εἰδικῶς νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς κατανομῆς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐκρίναμεν ἀπαραίτητον παρεπι-

πτόντως νὰ παράσχωμεν εἰκόνα αὐτῆς, ὡς φανταζόμεθα αὐτήν, ὡς καταστῆ ἐπὶ τῇ βίᾳ συστήματος τινος ὀρισμένου ἢ ἀνάπτυξιν ἀπὸ τούτου τοῦ εἰδικοῦ ἡμῶν διοικητικοῦ συστήματος.

IV

Ὁ κρατικὸς ὀργανισμὸς, ἰδίως ὡς οἰκονομικὸς τοιοῦτος, παρουσιάζει ὑπεροχὴν ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἰδιωτικῶν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν, τῶν διεπομένων ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἀλλ' ὑποκειμένον εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, κατὰ διαφόρους ἐννοίας, μεταξὺ τῶν σοβαροτέρων δὲ τούτων εἶνε ἢ ἐννοία τῆς δυνάμεως τῆς πολλαπλῆς ἰσχύος τοῦ ὀργανισμοῦ, ἄγνωστος εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ ἀνάγκη τῆς ὅσον ἐνεστὶ στενῆς ἀλληλουχίας καὶ ἐκαφῆς ἐν τῇ διακυβερνήσει τῆς χώρας. Διότι οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν, ἀκόμη καὶ ἂν κατὰ τὸν τελειότερον τρόπον ὀργανωθῆ, δύναται νὰ ἀποδώσῃ τοὺς ἀρίστους καρπούς, ἂν ἡ ὀργάνωσις τῆς συντελεσθῆ κατὰ τρόπον τελείως αὐτοτελῆ καὶ ἀνεξάρτητον τῶν λοιπῶν ὑπηρεσιῶν ἐν τῷ κράτει. Ἡ ἀνάγκη αὕτη ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν τοπικῶν συνθηκῶν ἀνάπτυξιν καθ' ὀρισμέναν ἐννοίαν τῆς δραστηριότητος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἀφ' ἑτέρου καθορίζει τὴν σημασίαν μιᾶς ἐκάστης τῶν κατὰ μέρος ἐξουσιῶν, οὕτως ὥστε π. γ. χερσαῖόν τι κράτος θὰ παρέλειπε παντελῶς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν, ἐνῶ καθαρῶς γεωργικὸν θὰ ἐξύψει τὴν Διεύθυνσιν τῆς Γεωργίας εἰς εἰδικὸν Ὑπουργεῖον.

Εἰς τὴν εἰς ὑκέρμετρον ἀριθμὸν ὑπουργείων κατάτμησιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἀνθίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμέσου συναφείας, ὡς πάλιν εἰς τὴν εἰς ἐλάχιστον ἀριθμὸν κατάτμησιν ἢ ἀδυναμία παρακολουθήσεως τοῦ ὑπουργικοῦ ἔργου ὅταν τοῦτο ἐκτελεσθῆ ἐπὶ λίαν μεγάλου ἀριθμοῦ ἀρκούντως σοβαρῶν ὑπηρεσιῶν. Δὲν θὰ ἐδίσταζέ τις νὰ ἀποκλίνῃ ἐναντίον τοῦ μεγίστου ἀριθμοῦ τῶν ὑπουργείων, παρ' ὅ, τι ἰσχύει ἐν Ἀγγλίᾳ, καθόσον τοῦτο συνέβη ἐκεῖ διότι ἀφ' ἑνὸς ἡ παλαιὰ παράδοσις ἀνθίστατο εἰς τὴν ἀμέσον κατάργησιν τινῶν ἐκ τῶν ἀνεκαθεν ὑπαρχόντων ὑπουργείων, ἰδίως τῶν τοπικῶν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου οἱ προκαλέσαντες τὴν ἴδρυσιν τῶν ὑπουργείων τούτων λόγοι ὠφείλοντο εἰς πολεμικὴν ἀνάγκην, βέβαιον δὲ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἀκόμη δὲν ἀπεκρυσταλλώθησαν ὀριστικῶς αἱ κρατοῦσαι σκέψεις καὶ μελέται πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου (Berthélemy). Διότι, τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἀποβλεπούσης εἰς τὴν ὑπὸ πᾶσαν ἐννοίαν ὀργάνωσιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς διοικήσεως ἐν τῇ χώρᾳ ἐπὶ ὑγιῶν καὶ ἀσφαλῶν βίσεων, κατέστη ἤδη ἀναμφίβολος ἡ τάσις ὅπως καθ' οἷονδὴποτε διοικη-

κητικὸν σύστημα καὶ ἂν διοικηθῆ ἡ χώρα, εἴτε κατὰ τὸ σημερινὸν σύστημα ἐνιαίας τοπικῆς διοικήσεως, ὡς ἔχει τοῦτο, εἴτε ἢ ἀποκέντρωσις ἐπεκταθῆ ἐν τῇ ἐνιαίᾳ σημερινῇ διοικήσει εἴτε ἐν τῇ ἐδραιώσει συστήματος αὐτοδιοικήσεως, εἴτε ἐν ταῖς εἰδικαῖς περιφερείαις ὡς προτείνω, πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τείνουσι ὡς πρὸς κοινὸν σκοπὸν πρὸς τὴν ἀποκέντρωσιν, ὅποτε τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως περιορίζεται σημαντικῶς μόνον εἰς τὴν καθαρὰν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, περιλαμβάνουσιν τὴν ὀργάνωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὸν ἔλεγχον ἐπ' αὐτῶν, δηλαδὴ εἰς ἔργον κυρίως μελετῶν, οὕτως ὥστε ἡ Κυβέρνησις, ἀπηλλαγμένη τῶν διοικητικῶν ἀσχολιῶν, νὰ δύναται νὰ ἐπιμελῆται τοῦ ἔργου τῆς μετὰ τῆς ἀπαραιτήτου μεταξὺ τῶν διαφόρων συναφῶν ὑπηρεσιῶν στενῆς συνοχῆς καὶ συνεργασίας.

Ἡ τάσις αὕτη πρὸς ἀποκέντρωσιν, τελείως δικαιολογημένη, εἶνε προῖον τῶν τελευταίων χρόνων, ἀκόμη δ' εἰς πλείστους παλαιότερους συγγραφεῖς (Moreau, Jellinek, Esmein) βλέπει τις ἐπεκτεινόμενον τὸ ἔργον τοῦ Ὑπουργοῦ ἐν ὀνόματι τοῦ Κράτους εἰς ἀσχολίας οὐ μόνον ἐνασκήσεως κυβερνητικῆς ἐξουσίας ἀφ' ὑψηλοῦ, ἤτοι ὀργανώσεως, ὑποδείξεως γενικῶν ἰδεῶν, ἀντιπροσωπείας τοῦ κράτους κλπ., τῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου πράξεων τοῦ κυρίως ἀνατιθεμένων, ἐν Γαλλίᾳ τοῦλάχιστον, εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἔργα διοικήσεως, διορισμοῦ καὶ παύσεως ὑπαλλήλων ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων, ἐνιασκήσεως τῆς πειθαρχικῆς ἐξουσίας κλπ. Ἡ τάσις πρὸς ἀποκέντρωσιν ὅμως κατέστη ἤδη ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη εἰς ὁλόκληρον σχεδὸν τὸν κόσμον.

V

Τὸ Κράτος, λέγει κάπου ὁ σοφὸς διδάσκαλος Jellinek, δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ παρὰ μόνον διὰ τῶν ὀργάνων του, ἐὰν δὲ φαντασθῆ τις κατηγορημένα τὰ ὄργανα ταῦτα, δὲν παραμένει πλέον τίποτε ἀπὸ τὸ Κράτος, παρὰ μόνον μιᾶ νομικῆ ἀνυπαρξία.

Θὰ ἠρώτα τις ἐπομένως πῶς ἀπὸ τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος, ὡς ἐξελέχθη ἤδη τοῦτο καὶ ὡς περίπου περιεγράψαμεν αὐτό, θὰ μετέβαινέ τις εἰς τὸ σύστημα διοικήσεως τὸ ὅποιον προτείναμεν.

Εἶνε προφανές ὅτι ἐκάστη τῶν ὑποδιαίρέσεων τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, δηλαδὴ τῶν σκοπῶν αὐτῆς εἰς οὓς ἀποβλέπει ἢ τῶν μέσων αἵτινα διαθέτει, θὰ ἀποτελέσῃ ἀνεξάρτητον τῶν λοιπῶν καὶ ἐξηρησμένη μόνον ἀπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου διοικητικὴν πολιτικὴν ἀλλ' εἰδικὴν ἐξουσίαν. Αἱ ἐξέχουσαι, κατόπιν ἐπισταμένης καὶ ἀμερολήπτου ἐρεῦνης, προσωπικότητες ἐν τῇ χώρᾳ, εἰς ἕκαστον κλάδον, ὡς περίπου κατενεμή-

θησαν οὗτοι ἀνωτέρω, εἴτε εἰς τὸν ὑπαλληλικὸν κλάδον, εἴτε ἰδιῶται, εἴτε ἐντὸς τῆς Βουλῆς εἴτε ἔκτος αὐτῆς θὰ συνήρχοντο ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ καὶ θὰ ἠσχολοῦντο εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς Χώρας εἰς ἀνάλογον ἀριθμὸν εἰδικῶν περιφερειῶν, ὀριζομένης τῆς ἐκτάσεως ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν γεωγραφικῶν συνθηκῶν, τῶν εὐκολιῶν συγκοινωνίας, τῶν τοπογραφικῶν ὄρων, τῆς ὁμοιότητος τοῦ ἐδάφους κλπ., ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ βαθμοῦ σπουδαιότητος αὐτῶν εἰς Α' τάξεως, Β' τάξεως κλπ. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἡ χώρα ὁλόκληρος θὰ διηρεῖτο εἰς ἀριθμὸν τινα γεωργικῶν περιφερειῶν, ἀριθμὸν τινα βιομηχανικῶν, μεταλλευτικῶν, ἀλιευτικῶν, δασικῶν, ἐμπορικῶν, ἐπισιτιστικῶν, τηλεγραφικῶν, σιδηροδρομικῶν, τεχνικῶν ἔργων, δημοσίων κτημάτων, ἐκκλησιαστικῶν, ἐκπαιδευτικῶν, περιθάλψεως, δημοσίας ὑγείας, ὡς ἐπίσης καὶ ἀστυνομικῶν, ὑγειονομικῶν, χωροφυλακῆς, λιμενικῆς ἀστυνομίας, οἰκονομικῶν, λογιστικῶν, στρατιωτικῶν, ναυτικῶν κλπ. περιφερειῶν.

Εἶνε εὐκολὸν νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι ἡ διαίρεσις αὕτη ἐν πολλοῖς ὑφίσταται ἤδη, ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον τὸ πλεῖστον τῶν περιφερειῶν τούτων ἐν Ἑλλάδι, τοῦλάχιστον ἐν τῇ παλαιᾷ, ἐνθα ἴσως πλειότερον ἢ ἀλλαχοῦ, ἔχει εἰσαχθῆ ἤδη ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐν μεγάλῳ μέτρῳ λεληθότως καὶ δειλὸν τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως τὸ ὁποῖον προτείναμεν. Δὲν ἀπομένει ἐπομένως εἰμὴ ἢ ἐπέκτασις του ἐπὶ πάντων τῶν κλάδων τῆς κρατικῆς πολιτικῆς, ἢ ὀργάνωσις του καὶ ἡ παροχὴ αὐτῶ αὐτοτελείας καὶ κύρους.

Ἐπὶ ἐκάστης τῶν περιφερειῶν τούτων πρέπει νὰ ἐγκατασταθῇ τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικόν, τὰ ὄργανα ἄνευ τῶν ὁποίων κατὰ τὸν Jellinek δὲν ὑφίσταται Κράτος. Τῆς διοικήσεως οὕτω κατατετακτομένης κατ' εἶδος καὶ ἀποκεντρουμένης ὁμοίως κατ' εἶδος, εἰς τὸ Κυβερνητικὸν ἔργον τῆς ὀργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν θὰ προστεθῇ κατ' ἀνάγκην καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἑναρμονισμοῦ τῶν διαφόρων τούτων διοικητικῶν περιφερειῶν, τῆς συνεργασίας καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς προτεραιότητος ἀναλόγως τῶν ἐκαστοῦτε περιστάσεων, τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως συγκεντρουμένης καὶ ἁρμονιζομένης, ὡς λεληθότως καὶ ἀνεπισήμως περίπου συμβαίνει σήμερον, εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, καθ' ἃ ἔχομεν ἤδη ἐκθέσει. Ἀληθῶς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θεωρεῖται ὡς συνολικὸν ὄργανον τοῦ Κράτους, αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ κοινοβουλευτικὸν πολιτικὸν δὲν εἶνε εἰμὴ συνδυασμὸς ἀποβλέπων εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἁρμονικῆς καὶ ἀνεξαρτήτου συνεργασίας τῶν δημοσίων ἐξουσιῶν (Mogeau).

Ὡστε κυρίως τὸ σύστημα ὅπερ προτείνομεν δὲν ἀποτελεῖ εἰμὴ ἐπί-

σημον ἀναγνώρισιν ἐκείνου ὅπερ ἤδη ἤρχισε πρὸ πολλοῦ νὰ συμβαίνει παρ' ἡμῖν, ἐνθα ἡ νομαρχιακὴ ἐξουσία ἔχει ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην χώραν ἀτονίσει, ἐπέκτασιν αὐτοῦ καὶ εἰσαγωγὴν ἀποκεντρώσεως εἰδικῆς ἐν εὐρείᾳ κλίμακι.

VI

Θὰ ἐνόμιζέ τις ἴσως ἔτι ἡ προτεινομένη κατάργησις τοῦ ὑπάρχοντος διοικητικοῦ συστήματος θὰ συνεπήγετο καὶ παραγνώρισιν τοῦ ἰσχυρόντος Διοικητικοῦ Δικαίου ἐν συνόλῳ. Τοῦτο εἶνε ἀβάσιμον, διότι πράγματι δὲν προτείνεται εἰμὴ ὅπως τὸ ἐφόδιον τοῦτο τοῦ διοικητικοῦ Δικαίου ἀλλάξῃ ἀπλῶς χεῖρας, μεταφερόμενον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ λεγομένου διοικητικοῦ ὑπαλλήλου, ἐνθα τὸ θεωρῶ ἀχρηστον, εἰς χεῖρας τοῦ εἰδικοῦ, ὅπως τὸ χρησιμοποιοῦν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀρμοδιότητός του καὶ ἐν τῷ πρέποντι μέτρῳ καὶ μὲ τὴν εἰδικὴν πλέον βοήθειαν τοῦ διοικητικοῦ ὑπαλλήλου.

Νεώταται σοβαρώταται μελέται συντελεσθεῖσαι ἀλλαχοῦ, ἰδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ εἰδικῶς ἐπὶ τῆς βιομηχανοποιήσεως τοῦ Κράτους, τονίζουσι τὴν ἀνάγκην τῆς ἐλαττώσεως τῶν εἰδικῶν γνώσεων ἐφ' ὅσον ἀνέρχεται ἡ ἱεραρχικὴ βαθμὶς ἐν τῇ Διοικήσει. Ἡ ἐκ τῆς βιομηχανίας συναγωγὴ συμπερασμάτων καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν εἰς τὸ Κράτος παρίσταται κατ' ἀρχὴν λίαν δεδικοιοποιημένη, ἂν ἀναλογισθῇ τις τὴν ἀληθῆ μορφήν ὑφ' ἣν ὑφίσταται τὸ Κράτος, ὡς ἐπιχειρήσις δηλαδὴ συνεταιρικῆ τῶν πολιτῶν πρὸς ἐπιτέλεσιν κοινωφελοῦς ἔργου ὅπερ ἀδυνατεῖ νὰ ἀναλάβῃ ἢ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία. Συνάγεται δὲ ἐκ τῶν μελετῶν τούτων, ὡς εἶπομεν, ἡ ἀνάγκη ὅπως ἀνερχομένης τῆς ἱεραρχικῆς βαθμίδος ἢ αὐξουσα καθαρῶς διοικητικὴ ἱκανότης συνδυάζεται μὲ τὴν ὀλονὲν ἐλαττωμένην εἰδικὴν μόρφωσιν, ἀποκρυσταλλουμένη εἰς ἔμπειρον γενικὴν γνῶσιν.

Ἐντεῦθεν πηγάζει εὐχερῆς ὀλωσοῦν τρόπος ἐξευρέσεως τοῦ ἀνωτάτου προσωπικοῦ τῶν εἰδικῶν περιφερειῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἔχόντων προγενεστέραν εἴτε καθαρῶς ἐπαγγελματικὴν εἴτε καὶ ἐρυσαιτεχνικὴν μόρφωσιν εἰδικὴν διὰ τὴν ἐκάστου εἶδους περιφέρειαν. Εἰδικὸς ὀργανισμὸς θὰ καθώριζε τότε τὸ ἀπαιτούμενον δι' ἐκάστου εἶδους περιφέρειαν ἀνώτερον προσωπικόν, τὸ ὁποῖον ἐπίσης θὰ ἐξευρίσκειτο ἐν ἀρχῇ ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἤδη προσωπικοῦ, ἀλλ' ἔχοντος εἰδικωτέραν πρὸς γνῶσιν. Καθ' ὅμοιον τρόπον θὰ ἐστρατολογεῖτο καὶ τὸ κατώτερον προσωπικὸν ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ τῶν ἐχόντων εἰδικωτέραν καὶ μᾶλλον λεπτομερειτικὴν μόρφωσιν προσώπων. Ὁ σημερινὸς διοικητικὸς ὑπάλληλος θὰ καθίστατο τότε εἰδικὸν διοικητικὸν ὄργανον περιφέρειας τινός, συγκεντρῶν τὴν χάωδη καὶ ἀρχαϊκὴν αὐτοῦ σημερινὴν διοικητι-

κὴν ἱκανότητα εἰς τὴν *εἰδικὴν* πλέον διοίκησιν καὶ καθιστάμενος πολύτιμον καὶ ἐπωφελέστατον πολιτικὸν ὄργανον.

Ἄλλὰ τὴν πρόσκαιρον ταύτην κατάστασιν θὰ ἐθεράπευεν ἡ ἰδρυσις παρ' ἐκάστη εἰδικῇ περιφερείᾳ εἰδικῶν ἐπίσης σχολῶν διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ. Παρ' ἐκάστη περιφερείᾳ, οἰκονομικῇ, γεωργικῇ, δασικῇ, ἐκπαιδευτικῇ κλπ. θὰ κατηρτίζοντο ἀνὰ μίαν εἰδικὴν σχολὴν διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ μὲν διὰ διαφορὰ σχολεῖα διὰ τὴν ἐπαναληπτικὴν ἐκπαίδευσιν ὅσων ἐκ τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ θὰ συνιστάτο ἡ μόρφωσις ἕνα καταλάβουν βαθμίδας μέσης ὑπαλληλικῆς τάξεως. Εἰς τὰ μεγάλα ὅμως εἰδικὰ κέντρα θὰ ἐλειτούργει καὶ ἀνὰ μίαν ἀνωτέρα σχολή, ἔχουσα τύπον πανεπιστημιακὸν διὰ τὴν μόρφωσιν ἐκ τῶν εἰδικῶν ὑπαλλήλων τούτων καὶ ἄλλων προσώπων ἐχόντων τὰ εἰρημνικά προσόντα τῆς ἀνωτέρας εἰδικῆς ὑπαλληλικῆς, ἧς θὰ ἐδιδάσκετο τότε καὶ τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα διοικητικοῦ, συνταγματικοῦ Δικαίου κλπ. ὅσα θὰ ἐκρίνοντο χρήσιμα διὰ τὴν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν θὰ συνελέγεται ἀφθονίον ἐξ ὅλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος μετ' εὐκολίας, διότι δὲν θὰ ἦτο τις ἐποχρεωμένος νὰ ἐξοικειωθῇ πρὸς τὰς Ἀθήνας ἕνα καταστῆ ὑπάλληλος, αἱ δευτερεύουσαι καὶ ἄλλαι πόλεις θὰ ἀπέκτιον ζωὴν τινα, ἀντὶ τῆς νεκρώσεως εἰς ἣν τὰς ἐξωθεῖ ἢ διαρκῶς ἀῤῥουσα συγκέντρωσις ἐν Ἀθήναις καὶ τέλος θὰ ἐτίθετο ἡ βᾶσις διὰ τὴν ἰδρυσιν τῶν διαφόρων τάξεων καὶ βαθμῶν τεχνικῶν σχολῶν εἰδικῆς ἐκπαίδευσως. τοῦθ' ὅπερ θὰ παρεῖχεν ἀφθονίαν εἰδικοῦ προσωπικοῦ καὶ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βιομηχανίαν καὶ ἐν γένει παντὸς εἴδους ἐπιχειρήσεων, εἰσαγομένης εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διαδιδυμένης τῆς τεχνικῆς μορφώσεως εἰς ἣν ἡ Γερμανία ὀφείλει πρωτίστως τὴν προκοπὴν τῆς, καὶ ἣν ἡ Ἰταλία σπεύδει παντὶ τρόπῳ νὰ μιμηθῇ.

Διὰ τὴν συνοχὴν καὶ τὴν ἁρμονίαν ἐν τῇ ἐκπαίδευσί θὰ ὑπῆρχον παρ' ἐκάστῳ Ὑπουργείῳ εἰδικαὶ ἐπιθεωρήσεις ἐκπαίδευσως, αἵτινες ἀκούουσαι τὰς γνώμας τῶν Διευθυντῶν τῶν διαφόρων εἰδικῶν σχολῶν θὰ κατηρτίζον τὰ προγράμματα τῆς διδασκαλίας, θὰ καθώριζον τὴν διδακτέαν ὕλην, θὰ ἐμερίμων διὰ τὰ διδακτικὰ βιβλία καὶ θὰ ἀπετέλουν τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Ὑπουργοῦ διὰ τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς ἐκπαίδευσως ἐν συνόλῳ.

Διὰ τὴν ἐξέυρεσιν τοῦ καταλλήλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ θὰ ἤρκει, ἐκτὸς ἄλλων, νὰ ἐτίθετο ὡς προσὸν διορισμοῦ εἰς σχολεῖόν τι εἰδικὸν ἢ ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον διδασκαλία εἰς τὸ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ εἰδικὸν σχολεῖον. Ἄλλ' ἡ σημερινὴ ἀνεπάρκεια τοῦ τε ὑπαλληλικοῦ καὶ διδακτικοῦ προσωπικοῦ θὰ ἐθεραπεύετο πρωτίστως ἐκ τῆς

στρατολογίας αὐτοῦ ἐξ ὅλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ὡς εἶπομεν, καὶ οὐχὶ μόνον ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν εὐπόρων ἐπαρχιακῶν τάξεων.

Οὕτω πως ἐφωδιασμένη ἐκάστη εἰδικὴ περιφέρεια θὰ συνεκέντρον ὀλόκληρον τὴν διοικητικὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἣν σήμερον ἀσκει ὁ Ὑπουργός. Θὰ συνεκέντρον, θὰ παρεσκεύαζε τὸ προσωπικὸν τῆς ἐκ τῆς ἰδίας περιφερείας, θὰ διώριζε καὶ θὰ ἔπαυε τοὺς ὑπαλλήλους τῆς, θὰ ἐπρονόει περὶ τῶν κατ' εἶδος ἀναγκῶν καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς περιφερείας τῆς, ὑπευθύνως χειριζομένη τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν, τηροῦσα ὑπὸ τὸν ἄμεσον ἔλεγχον τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Κοινοβουλίου καὶ δυναμένη, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, νὰ βοηθῆται παρὰ τῶν τοπικῶν *εἰδικῶν* δι' ἐκάστου εἴδους περιφέρειαν συμβουλίων, ἀσκοῦσα δὲ καὶ αὕτη ἔλεγχον ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν.

VII

Εἶνε προφανές ὅτι τὸ προτεινόμενον σύστημα εἰσάγει τὴν ἀποκέντρωσιν καὶ στηρίζεται ἐπ' αὐτῆς, διαφέρει δὲ αὕτη τῆς ἀποκεντρώσεως ἣν θέλουσι νὰ εἰσαγάγωσι διὰ τῶν Γενικῶν Διοικήσεων ἢ τῆς τονώσεως τῶν Νομαρχιῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι αὕτη ἀντὶ νὰ ἔχη ἔκτασιν *τοπικὴν* θὰ ἔχη ἔκτασιν *εἰδικὴν*, προτιμητέαν τῆς τοπικῆς κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰσάγει τὴν εἰδικότητα καὶ τὴν ἁρμοδιότητα, ἢ εἰσαγωγὴ τῆς ὁποίας παρὰ τῶν συγχρόνων θεωρεῖται ἀναμφιβόλως ὡς ἀνάγκη πολιτειακῆ.

Τοῦναντίον ἐφ' ὅσον μέχρι σήμερον γνωρίζω δὲν θὰ ἦτο εὐκόλον νὰ ἀποδεχθῇ τις τὴν τοπικὴν ἀποκέντρωσιν ἐπὶ τῇ βᾶσει αὐτοδιοικήσεως (self government).

Τοιοῦτῃ ἀποκέντρωσις, περιέχουσα ὅλα τὰ μειονεκτήματα τῆς τοπικῆς ἀποκεντρώσεως, ἔχει πρὸς τοῖς ἄλλοις γενικῶς καὶ ἄλλα μειονεκτήματα ὑπὸ πολλῶν ἤδη ἀναπτυχθέντα ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως, θεωρουμένης τῆς κοινότητος, ἐφ' ἧς θέλουσι τινὲς νὰ στηριχθῇ ἡ αὐτοδιοίκησις, ὡς ἄλλης μορφῆς τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἀνικανωτέρας τούτου ὅπως τὸ ἀντικαταστήσῃ. Ἐναντίον τῆς σχολῆς ταύτης, ὑπάρχουσης πρὸ ἐτῶν καὶ σχοῦσης ὡς ὄργανον διαδόσεως ἐν Ἀμερικῇ τὴν Liberty and Property Defense League καὶ τὴν Municipal Socialism, ἀντετάχθησαν ἐπιχειρήματα στηριζόμενα ἐπὶ γεγονότων ἀποδεικνυόντων τὸ πολυεὶδὸς ἀσύμφορον τῆς ἀναλήψεως ἐπιχειρήσεων κοινωφελῶν ἐκ μέρους τῶν Κοινοτήτων, ἀγούσης εἰς τὴν ἀπολυταρχίαν, τὴν διαφθοράν, τὴν συναλλαγὴν, εἰς συχνὰς μεταβολὰς εἰς ἃς ἄγει τὸ ἐκλεκτικὸν σύστημα ὅθεν ἐξαρτῶνται αἱ Κοινότητες ἀπ' εὐθείας. Ὁ Λόρδος Avebury δι' ἐπιμελεστάτης ἐργασίας ἀπέδειξε διὰ τὴν Ἀγγλίαν ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπέκτασις τῶν κοινοτήτων συνεπάγεται «ταυτόχρονον συσώρευσιν ἐργα-

σίας, ἔλλειψιν ειδικότητος καὶ ἀνεύθυνον», θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ ἐπιβεβαιωθῆ ἰδιαιτέρως ἐν Ἑλλάδι ὅ,τι ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶπεν ὁ Herbert Spencel : «Τοιοῦτος τρόπος διοικήσεως θὰ ἀπετέλει ἐπιστροφὴν εἰς τὸν δεσποτισμὸν. Στρατιὰ πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἀποδίδουσα, ὡς στρατιὰ πραιωριανῶν, τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν εἰς τοὺς ἀρχηγούς της». Παρομοίως καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἔχει ἀποτύχει τοιοῦτον σύστημα.

Ἐξ ἄλλου εἶνε στατιστικῶς βεβαιωμένη κατὰ τὸν Leroy Beau- lieu, τὸν Floga καὶ ἄλλους ἡ οἰκονομικὴ ἀνικανότης τῶν κοινοτήτων, καθόσον οἱ προϋπολογισμοὶ αὐτῶν ἀυξάνουν ἀπ' ἔτος εἰς ἔτος τόσον καταπληκτικῶς ὥστε νὰ μὴ δύναται ἡ αὐξήσις των αὐτῶν νὰ συγκριθῆ πρὸς ἐκείνην τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, τόσον ἐν Ἀγγλίᾳ ὅσον ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ.

Ἀποτελεῖ δὲ κἄτι, ὡς εἶπομεν ἤδη, ἐντελῶς ἀόριστον ἡ ἐπίκλησις ὑπὲρ τῆς αὐτοδιοικήσεως τοῦ παλαιοῦ θεσμοῦ ἐπὶ τουρκοκρατίας τῶν Κοινοτήτων, μεθ' ὅσα μάλιστα ἐκθέτει ὁ κ. Ἀγγελόπουλος παρὰ τῇ Ἐπιτροπῇ τῶν Διοικητικῶν Κωδίκων. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἡ Κοινότης, προὑπάρξασα ἐπὶ Βυζαντινῶν, δὲν ἐγένετο ἀνεκτὴ ὑπὸ Τούρκων εἰμὴ μόνον ὡς μέσον φορολογικόν, ἀνδ' ἐπεξετάθη τῇ εὐμενείᾳ σουλτάνων τινῶν ἡ ἀρμοδιότης της ἐπὶ τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπὶ ὀργανισμῶν τινῶν βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς φύσεως, τοῦτο ἐγένετο ὅπως ἔτι κάλλιον ἐπαρκέσουν αὐταὶ εἰς τὸν φορολογικὸν προορισμὸν των. Ἰσως ἡ ἱστορία τῶν κοινοτήτων ἐπὶ τουρκοκρατίας θὰ παρουσίαζεν ὕλικόν σπουδαῖον διὰ τὴν μελέτην τοῦ πνεύματος τοῦ συνεταιρισμοῦ ἐν Ἑλλάδι, οὐδέποτε ὅμως ὑπόδειγμα διοικήσεως, ἀφοῦ οὐδέποτε ἐπετραπή σχετικὸν δικαίωμα αὐτοδιοικήσεως εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ τουρκοκρατίας.

Τελειῶνω μὲ τὴν ὑπόμνησιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι τὸ σύστημά μου εἶνε ἀήθες. Ἀλλὰ καὶ ὁ γράφων ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ κἄτι, ὅτι ὑπῆρξε μακρὰν τοῦ ἰσχύοντος διοικητικοῦ συστήματος, ὃ δὲ Valdeck Bousseau εἶπε: «pour être sage il faut avoir été libre pendant longtemps».

Ἄλλως τε ὁ Gladstone δὲν ἐγνώρισε μεταρρυθμίσειν ἧτις νὰ μὴ διήγειρε τὴν ἀντίδρασιν τῶν εἰδικῶν, ἐνῶ τοῦναντίον ἐγνώρισε πλείστας μεταρρυθμίσεις αἵτινες ἐπέτυχον παρὰ τὰς ἀπαισιοδόξους προφητείας τῶν εἰδικῶν.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Δ. ΡΕΔΙΑΔΗΣ
Πληρεξούσιος Κυκλάδων

Ἡ Β' ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ

Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 1ον τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῆς Κοινωνίας τῶν ἔθνῶν συνήλθεν ἐν Γενεύῃ τὴν 5ην Σεπτεμβρίου ν. ἡ. ἡ Β' Συνέλευσις τῆς Κοινωνίας τῶν ἔθνῶν. Τεσσαράκοντα δικτῶ Κράτη ὄντα μέλη τῆς Κοινωνίας προσεκλήθησαν ὅπως ἀποστείλωσιν ἀντιπροσώπους ἐν Γενεύῃ. Συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τῆς Κοινωνίας τῶν ἔθνῶν ἕκαστον μέλος τῆς Κοινωνίας δικαιούται νὰ ἀποστέλῃ τρεῖς μόνον ἀντιπροσώπους. Ὡς γνωστὸν μέλη τῆς Κοινωνίας εἶναι μόνον τὰ Κράτη, ἡ δὲ ψῆφος τῶν τριῶν ἀντιπροσώπων εἶναι ἑνιαία, ἕκαστου Κράτους διαθέτοντος μίαν καὶ μόνον ψῆφον. Μὲ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀγνοίαν τῶν τῆς Κοινωνίας τῶν ἔθνῶν πραγμάτων ἐν Ἑλλάδι ἐπανειλημμένως ἀνεγράφη ὅτι ὁ ἄλλοι ἢ βῆμα ἀντιπρόσωπος εἶναι μέλος τῆς Κοινωνίας, ἐνῶ πρᾶγματι μόνον τὰ Κράτη εἶναι μέλη καὶ μόνον ταῦτα διαθέτουσι μίαν καὶ μόνον ψῆφον.

Ἐκ τῶν 48 προσκληθέντων Κρατῶν μόνον 43 Κράτη ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους. Πέντε ἐξ αὐτῶν, ἦτοι ἡ Ἀργεντινὴ Δημοκρατία, ὁ Ὀντουράς, ἡ Νικαραγκουά, τὸ Περού καὶ τὸ Σαλβατόρ δὲν ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους, τὰ τέσσαρα ἐξ αὐτῶν διὰ λόγους ἴσως οἰκονομικούς, ἡ δὲ Ἀργεντινὴ δημοκρατία διὰ λόγους πολιτικούς. Ὡς γνωστὸν, ἡ Ἀργεντινὴ ἀντιπροσωπεία κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπεδίωξε τὴν παραδοχὴν ὑπὸ τῆς Κοινωνίας, ὡς μέλους, παντὸς κυριάρχου Κράτους· μὴ γενομένης ἀποδεκτικῆς τῆς αἰτήσεώς της ταύτης ἡ Ἀργεντινὴ ἀντιπροσωπεία ἀπέσχε τῶν ἐργασιῶν τῆς Κοινωνίας καὶ τῆς ἰσοχῆς ταύτης ἐποιήσατο ἡ Ἀργεντινὴ Δημοκρατία ἀντικείμενον, καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, πολιτικῆς κατεχύσεως ἀπέναντι τῆς Κοινωνίας. Τὸ σύνολον τῶν ἀποσταλέντων ἀντιπροσώπων ὑπὸ τῶν διαφόρων Κρατῶν ἀπετελεῖτο ἐξ ἑκατὸν εἴκοσι περίπου προσώπων ἀκολουθουμένων ὑφ' ἑκατοῦ ἀριθμοῦ τεχνικῶν συμβούλων καὶ γραμματέων.

Ὁ μεγαλειότερος ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ἀντιπροσώπων ἀπετελεῖτο ἐκ πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἐκ διπλωματῶν καὶ ἐκ γνωστῶν δημοσιογράφων. Πλέον τῶν 15 πρόην Πρωθυπουργῶν διαφόρων Κρατῶν

παρίσταντο, και ὁ Ὑπουργοὶ ἐν ἐνεργείᾳ τῶν Ἐξωτερικῶν ἀντιπρο-
σώπων αὐτοπροσώπως τὸ οἰκεῖον αὐτῶν Κράτος.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν κ.κ. Μπαλτατζῆ,
Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, Στρέιτ πρόην Ὑπουργοῦ και Πανᾶ,
πληρεξουσίου Ὑπουργοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ, πρόην Ὑπουργοῦ και τῶν
κ.κ. Φραγκούλη, ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Πρεσβευτικῇ
Συνδιασκεψί, Προσέδρου Ὑπουργοῦ, Σεφεριάδου καθηγητοῦ τοῦ διε-
θνοῦς δικαίου, μέλους τοῦ Διεθνοῦς Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου τῆς Χά-
γης. Μὴ παρευρεθέντων ἐν Γενεύῃ τῶν κ.κ. Μπαλτατζῆ και Στρέιτ,
οἱ κ.κ. Φραγκούλης και Σεφεριάδης, δυνάμει τοῦ ἀρθρου 6 τοῦ Κα-
νονισμοῦ τῆς Κοινωνίας, ἀντικατέστησαν αὐτοῦς.

Δέον νὰ προστεθῆ, ὅτι ἡ μὴ ἔλευσις τῶν κ.κ. Μπαλτατζῆ και Στρέιτ
ἦκό τε τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο εὐλογον νὰ ἀπεφεύγεται. Παρὰ τὰς κυκλοφο-
ρησάσας κακοβούλους ἐν τῷ τύπῳ φήμας, ἡ Γεν. Γραμματεία ἐπανε-
λημμένως ἐξέφρασεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν τὴν λύπην
αὐτῆς διὰ τὴν μὴ ἔλευσιν τοῦ κ. Στρέιτ και τὰς κυκλοφορησάσας ἀνυ-
ποστάτους φήμας.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω προσώπων τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας
ἀπετέλουν μέλη οἱ κ.κ. Παπαβασιλείου, στρατιωτικὸς ἀκόλουθος ἐν
Ρόμῃ, και Μπούμπουλης πλοίαρχος, Ναυτικὸς ἀκόλουθος ἐν Λονδίῳ,
ὡς τεχνικοὶ σύμβουλοι. Γραμματεὺς τῆς ἀποστολῆς ἦτο ὁ κ. Λαμπί-
ρης, δπάλληλος τοῦ Συμβατικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξω-
τερικῶν.

Ὁ κ. Δενδραμῆς, Διευθυντῆς τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματείας παρὰ
τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν συμφώνως μὲ τὸ ἀρθρον 6 τοῦ Κανονισμοῦ
τῆς Συνελεύσεως διορίσθη ὡς ἀναπληρωματικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν τῇ
ᾧῃ Ἐπιτροπῇ. Οὕτω ἠδυνήθη ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία νὰ χρησι-
μοποιήσῃ τὸν Διευθυντὴν τῆς Μονίμου Ἑλληνικῆς Γραμματείας παρὰ
τῇ Κοινωνίᾳ, ὡς ἐπραξάν τούτο πάντα τὰ Κράτη τῆς Κοινωνίας τὰ
ἔχοντα μονίμους ὑπηρεσίας ἐν Γενεύῃ. Τὸ ἔργον τῆς Συνελεύσεως ἦτο
σημαντικώτατον. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία ἦτο μία τῶν ὀλιγα-
ριθμοτέρων ἀντιπροσωπειῶν ἐν τῇ Συνελεύσει. Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι
ὁ ἀριθμὸς τῆς μὲν Ἰαπωνικῆς ἀντιπροσωπείας ὑπερέβαινε τὰ ἐνενή-
κοντα πρόσωπα, ὁ δὲ τῆς Ἀγγικῆς τὰ ὀγδοήκοντα.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως ἤρξαντο μὲ τὸν ἐναρκτήριον λόγον
τοῦ κ. Οὐέλινγκτον Κόϋ, Προέδρου ἐν ἐνεργείᾳ τοῦ Συμβουλίου τῆς
Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἀντιπροσώπου τῆς Κίνας, ἐπιλέκτον μέλους
τῆς Συνελεύσεως, περὶ οὗ γράφει ἐν τῷ περὶ τῆς εἰρήνης βιβλίῳ του
ὁ κ. Λάντσιγκ, πρόην Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Ἠνωμένων

Πολιτειῶν, ὅτι ὑπῆρξε τὸ φωτεινότερον πνεῦμα τῆς Συνδιασκέψεως
τῆς εἰρήνης. Ὡς Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὑπεδεικνύετο ὑπὸ πολ-
λῶν μελῶν ὁ κ. Ἀντόρ, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλβετίας. Οὐχ ἤττον διὰ
λόγους ἔσωτερικῆς Ἑλβετικῆς πολιτικῆς, ἀπέφυγεν ἡ Γαλλικὴ ἀντι-
προσωπεία νὰ ὑποδεσθῇ τὸν κ. Ἀντόρ ὡς Πρόεδρον τῆς Συνελεύ-
σεως. Μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας ἐξελέγη οὗτος παμψηφεί ἐπίτιμος Πρόε-
δρος αὐτῆς.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου ἐγένετο ἡ ἐκλογή τοῦ Προέ-
δρου τῆς Β' Συνελεύσεως, ἔλαβον δὲ ἐπὶ 39 Κρατῶν, ἅτινα ἔλαβον
μέρος εἰς τὴν ψηφοφορίαν, οἱ κ.κ. Κάρνεμπек 19 ψήφους, Ντὰ Κούνα
(Βραζιλίας) 13, Μόττα (Ἑλβετίας) 4, Μπλάνκο (Οὐρουγουάης) 4
ψήφους. Οὐδενὸς τῶν ὑποψηφίων λαβόντος τὴν ἀπόλυτον πλειονο-
ψηφίαν ἐπανελήφθη ἡ ψηφοφορία μεταξὺ τῶν πλειοψηφισάντων ὑπο-
ψηφίων, και ἔλαβον οἱ κ.κ. Κάρνεμπек (Ὀλλανδίας) 21 ψήφους
και Ντὰ Κούνα (Βραζιλίας) 15. Καίτοι ἡ ψηφοφορία ἦτο μυστικὴ
ἐγνώσθη ἐν τούτοις ὅτι ὁ κ. Κάρνεμπек ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τῆς
Ἀγγλίας, ὁ δὲ κ. Ντὰ Κούνα ὑπὸ τῆς Γαλλίας.

Τὴν 6ην Σεπτεμβρίου ἐγένετο ἡ ἐκλογή ἐξ ἀντιπροέδρων. Καί-
τοι ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία οὐδόπως εἶχε ἐνεργήσει πρὸς τούτο
προηγουμένως, ἐν τούτοις εἰς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλλάδος, ὁ κ.
Πανᾶς, ἔλαβε τὴν ψήφον 7 Κρατῶν. Οἱ ἕτεροι ὑποψήφιοι ἀντιπρόε-
δροι ἔλαβον τὰς ἐξῆς ψήφους: οἱ κ.κ. Μκουρζουά 29, Ντὰ Κούνα
29, Μπάλφουρ 25, Ἴσι 23, Ὑμανς 22, Μπένες 17, Τορριέντε 14,
Ἀσκενάτζι 11, Μπλάνκο 8, Μόττα 6, Λόρδος Ρ. Σέσιλ 4.

Τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου κ. Κάρνεμπек ὠρίσθησαν αἱ ἐξῆς
Ἐπιτροπαὶ σκοποῦσαι τὴν μελέτην τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀνα-
γεγραμμένων ζητημάτων: 1) Ἐπιτροπὴ τῶν συνταγματικῶν και νομι-
κῶν ζητημάτων, 2) Ἐπιτροπὴ ἀφορῶσα τὰ ζητήματα τῆς τεχνικῆς
ὀργανώσεως τῆς Κοινωνίας, 3) Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τῶν εἰς τὸν
ἀφοπλισμὸν και ἀποκλεισμὸν ἀναγομένων ζητημάτων, 4) Ἐπιτροπὴ
ἀφορῶσα τὰ οἰκονομικὰ και τὴν ἔσωτερικὴν ὀργάνωσιν τῆς Κοινο-
νίας, 5) Ἐπιτροπὴ ἀφορῶσα τὴν μελέτην τῶν ἐνδιαφερόντων τὴν
ἀνθρωπότητα ζητημάτων, 6) Ἐπιτροπὴ ἀφορῶσα πολιτικῆς φύσεως
ζητήματα.

Ἐκαστον Κράτος, συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρον 14 τοῦ ἔσωτερικοῦ
κανονισμοῦ τῆς Συνελεύσεως, δύναται νὰ ὀρίσῃ ἓνα και μόνον ἀντι-
πρόσωπον εἰς τὰς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὰς: ὁ ἀντιπρόσωπος οὗτος δύνα-
ται νὰ ἀκολουθῆται ὑπὸ πολυαριθμῶν τεχνικῶν συμβούλων. Ἡ Ἑλλη-
νικὴ ἀντιπροσωπεία ὄρισεν ὡς ἀντιπρόσωπον εἰς τὴν πρώτην και δευ-

τίσαν Ἐπιτροπὴν τὸν κ. Σεφεριάδην, εἰς τὴν τετάρτην καὶ πέμπτην τὸν κ. Φραγκούλην, εἰς δὲ τὴν τρίτην καὶ ἕκτην μετέβη ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν τεχνικῶν συμβούλων τῆς ἀντιπροσωπείας ὁ κ. Πανᾶς. Ἀπεφασίσθη ἐν τούτοις εὐθὺς ὡς ἀναφύσει ζητήματα μελετηθέντα ἢ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἑνὸς τῶν ἀντιπροσώπων ὅστις δὲν ἤθελεν εἶσθαι μέλος τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς, νὰ δύναται οὗτος νὰ παρακαθήσῃ εἰδικῶς διὰ τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα, τοῦ τακτικοῦ ἀντιπροσώπου ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ἀπερχομένου ἵνα μὴ δύο ἀντιπρόσωποι τοῦ αὐτοῦ Κράτους παρακάθηνται ἐν τῇ αὐτῇ Ἐπιτροπῇ. Οὕτω, ἠδυνήθη ὁ κ. Φραγκούλης νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν κ. Πανᾶν, πρὸς στιγμὴν, εἰς τὴν βίην καὶ τὴν βίην Ἐπιτροπὴν εὐθὺς ὡς ἀνεφύη τὸ ζήτημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τὸ Ἀλβανικόν.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται ἀπεφάσισαν νὰ συνεδριάσωσι δημοσίᾳ. Τὸ ἔργον αὐτῶν ἦτο σημαντικώτατον. Περαιτουμένων δὲ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ἕκαστη Ἐπιτροπὴ ἐξέλεγεν ἓνα εἰσηγητὴν, ὅστις ἐν εἰδικῇ ἐκθέσει πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἐλογοδότει ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς πεπραγμένων.

Αἱ Ἔργασίαι τῆς Συνελεύσεως τῶν Ἐπιτροπῶν

Ἡ Συνέλευσις ἤρξατο τῆς συζητήσεως τῶν καθαρῶς εἰς τὴν ἡμερησίαν αὐτῆς διάταξιν ἀναγομένων ζητημάτων. Ἐπεκύρωσε πρῶτον τὴν ἡμερησίαν αὐτῆς διάταξιν, ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταξὺ Χιλῆς καὶ Βολιβίας διαφορὰν, ἣν παρέπεμψεν εἰς εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν νομιμαθῶν.

Ἐν ἓκ τῶν πρώτων ζητημάτων τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἦτο ἡ ἐξέτασις τοῦ ἔργου τοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Γραμματείας τῆς Κοινωνίας ἀπὸ τῆς Α' Συνελεύσεως. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἔργου τοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ ἐξουσιούμενον ἔλεγον οἱ ρήτορες ἐξετάζουσι τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τῆς Κοινωνίας καὶ τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῆς ἀναγομένων ζητημάτων.

Τὸν λόγον ἔλαβον οἱ κ.κ. Μπράντινγκ (Σουηδία), Λαφονταίν (Βέλγιον), Κόμης Μένστωρ (Ἀυστρία), Νάνσεν (Νορβηγία), Σπαλαῦκοβιτς (Σερβία), Ἀσκενάτσο (Πολωνία), Ἀντάτσι (Ἰαπωνία) καὶ ὁ Λόρδος Ρόμπερτ Σέσιλ, ἀντιπρόσωπος τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καὶ ἄλλοι.

Ὅλοι οἱ ρήτορες ἐξέφρασαν ἐπικρίσεις διὰ τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου. Ὁ κ. Μπράντινγκ κατέκρινε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου ὅσον ἀφορᾷ τὰς νήσους τοῦ Ἀλλανδ. Ὁ Λόρδος Σέσιλ, ὅστις ἦτο δυσηρηστημένος κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως διότι δὲν διώρισεν αὐτὸν

ἀντιπρόσωπον τῆς Ἀγγλίας καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ ὡς δεύτερος ἀντιπρόσωπος τοὺς Μπόερς, προσεπάθει νὰ παρασύρῃ πάντοτε τὴν Συνέλευσιν εἰς αὐστηρικτὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἔργου τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου ἐνθα ἐδρεύει ὁ κ. Λούδ Τζώριτζ. Μεταφέρων οὕτω ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς ἐπιπέδου ἐσωτερικῶς διχονοίας ἡ θέσις τοῦ Λόρδου Σέσιλ ἦτο πολὺ ἀσθενεστέρα ἢ πέρυσιν.

Διάφοροι ρήτορες ἠγωνεύθησαν αὐτὸν, ἰδιαιτέρως δὲ ὁ κ. Μπάλφουρ ἀπαντῶν εἰς αὐτὸν εἰς τὰς κατὰ τοῦ Συμβουλίου ἐπικρίσεις του, εἰπὼν μεταξὺ ἄλλων ὅτι φαντάζεται τὴν ἐκθεσιν τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένων ὡς εὐτράπελον βιβλίον δυνάμενον νὰ διασκεδάσῃ οἰκογενειακῶς συναθροίσεις μετὰ τὸ πρόγευμα! Ἡ Συνέλευσις εἶχεν ἀνάγκην πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων καὶ ἰδεῶν, οὐχὶ δὲ καινὴν ἀερολογία.

Ὁ Κ. Σπαλαῦκοβιτς ἐξετάζων τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου σχετικῶς μετὰ τὸ Ἀλβανικὸν ζήτημα, εἶχεν ἐκφράσει τὴν δυσαρέσκειάν του, πιεμπιτόντως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραδοχὴν τῆς Ἀλβανίας ὡς μέλους τῆς Κοινωνίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Ὁ κ. Μπάλφουρ ἀπήντησεν εἰς τοῦτο ὅτι μία τοιαύτη συζήτησις ἐπὶ τετελεσμένου ἤδη γεγονότος μᾶλλον δύναται νὰ βλάβῃ ἢ νὰ ὠφελήσῃ. Ἐκτὸς τοῦ κ. Μπάλφουρ καὶ ἄλλα μέλη τοῦ Συμβουλίου ἔλαβον τὸν λόγον. Οἱ κ.κ. Μπουρζουά καὶ Ουέλινγκτον Κόυ ὁμίλησαν ὑπεραμυνόμενοι τοῦ ἔργου τοῦ Συμβουλίου.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ρητόρων, οἵτινες παρήλαυνον ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς Συνελεύσεως, τέσσαρες ἔξ αὐτῶν, οἱ κ.κ. Νιτόβλεν (Περσία), καθηγητῆς Ζιλμπερ Μόρραυ (Νοτίου Ἀφρικῆς), Μαχαρατζᾶ Σάστρου (Ἰνδία) καὶ ὁ Πρίγκιψ Ἄρφα (Περσία) ἐθίξαν ζητήματα ἀφορῶντὰ ἰδιαιτέρως τὴν Ἑλλάδα. Οἱ Πέρσαι ἀντιπρόσωποι καὶ ὁ Ἰνδὸς Σάστρου, ὁ τελευταῖος οὗτος, μετ' ἀληθοῦς ρητορικῆς δεινότητος, καταχειροκροτούμενος, ἐξέφρασαν τὴν ἀπορίαν αὐτῶν πῶς εἶναι δυνατόν, ὑπάρχοντος τοιοῦτου εἰρηνικοῦ ὀργανισμοῦ, οἷος ὁ τῆς Κ. τῶν Ε., δύο Κράτη, ὡς ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ἑλλάς, νὰ ἐξακολουθοῦν μαχόμενα, ἐνῶ ἡ ἀνθρωπότης διαφᾷ καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης. Ὁ καθηγητῆς Μόρραυ πρᾶτενε, καὶ ἐγένετο παραδεκτόν, τὴν παραπομπὴν τοῦ ζητήματος τῆς ἰδρύσεως Ἀρμενικοῦ Κράτους καὶ τερματίσεως τοῦ πολέμου εἰς τὴν βίην Ἐπιτροπῆν.

Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ θέσις τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ ἡ ἀποστολὴ αὐτῆς ἦσαν δυσχερεῖς. Ἐξ ὅλων τῶν Κρατῶν τῶν παρευρισκομένων ἐν τῇ Συνελεύσει τῆς Κοινωνίας, κατ' ἐξοχὴν ὀργανισμοῦ φιλειρηνικῶν τάσεων, μόνη ἡ Ἑλλάς εὗρισκετο εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν. Ἀφ' ἑτέρου ἡ δι' Ἰταλικῶν χρήματος φροβερὰ

προαλβανική προπαγάνδα είχε παραστήσει τὴν Ἀλβανίαν ὡς θύμα Σερβικῆς καὶ Ἑλληνικῆς βιαιότητος. Τέλος, μὴ γενομένης τῆς δεούσης ἐργασίας ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, αἱ προλήψεις, ἀτυχῶς, κατὰ τοῦ σημερινοῦ καθεκτῶτος ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμεναι. Ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας δὲν ἦτο εὐχερές. Μετὰ τὸν κ. Ἀντόρ (Ἐλβετίας) καὶ τινὰς ἀρχηγούς ἀντιπροσωπειῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πρῶτος Ἀλβανὸς ἀντιπρόσωπος Ἐπίσκοπος Φάν Νόλυ, ὅστις ἀπήγγειλεν ἀληθῆ ἰσθητικὸν λόγον ποιησάμενος ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ προσέθεσας ὅτι ὁ Ἀλβανικὸς λαὸς ἐπιθυμεῖ τὴν εἰρήνην, ὁ δὲ κόσμος ἐκουράσθη βλέπων τὰς διαρκεῖς συγκρούσεις μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. Ὡς φαίνεται, τὸν λόγον αὐτὸν συντεταγμένον ἀγγλιστὶ εἶχε συντάξει ὁ λόρδος Σέσιλ.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ κ. Φραγκούλης ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας κατὰ τὴν συνεδρίσιν τῆς 15ης Σεπτεμβρίου ἔλαβε τὸν λόγον καὶ διὰ μακρῶν ἐξήτασε τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου. Ἐκφράσας πρῶτον εὐχαριστίας, ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος, διὰ τὸ ἐπιτελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Γραμματείας ἔργον, προσέθεσεν ἐπὶ λέξει:

«Πλέον τοῦ ἡμίσεος αἰῶνος παρήλθεν ἀφ' οὗτου ἔνδοξος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ἀγγλίας, ὁ Γλάδστον, διεκήρυξεν ὅτι τὸ δίκαιον ἀντὶ τῆς δυνάμεως δεόν νὰ διέπῃ τὰς σχέσεις τῶν Ἐθνῶν. Ἐξετάζων τις τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας, κείθεται ὅτι μέγα βῆμα πρὸς τὴν πραγμάτωσιν τῆς μεγάλης ταύτης ἰδέας ἐπετελέσθη. Ἐν τούτοις εἶναι ἀδύνατον ἐξετάζων τις ἀμερολήπτως τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου νὰ μὴν ἐκφράσῃ ὠρισμένας ἐπικρίσεις. Θὰ πρῶτον τοῦτο λίαν φιλικῶς πρὸς τὸ Συμβούλιον, καθότι ἀτμόσφαιρα ἀμοιβαίας κατανόησεως δεόν νὰ πρυτανεύῃ εἰς τὰς συζητήσεις μας ἐνταῦθα. Θὰ εἶναι ἐν πρώτοις ἐπιθυμητόν, ἢ ἐκθεσις τοῦ Συμβουλίου νὰ εἶναι ἐν τῷ μέλλοντι κεχωρισμένη τῆς ἐκθέσεως τῆς Γραμματείας, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ ἡμετέρου κανονισμοῦ. Μία ἀρχὴ οὐσιώδης τοῦ δικαίου ἀπαιτεῖ ἵνα ἢ αὐθῦνη ἐπακολουθῇ τὴν ἐξάσκησιν πάσης ἐξουσίας. Διατρέχων τις τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου παρατηρεῖ ὅτι πολλάκις τοῦτο εὗρέθη εἰς δυσχερεστάτην θέσιν, ὅπως διὰ τὸ ζήτημα τῶν νήσων τοῦ Ἀλλανδ, τὴν Πολωνο-Λιθουανικὴν διαφορὰν καὶ τάσας ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι τῆς καταστάσεως τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Κοινωνίας δὲν προηγήθη διακήρυξις τῶν δικαίων τῶν Ἐθνῶν. Ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ Γαλλικὴ ἀπανάστασις προτοῦ ἀνασυστήσῃ τὸ νέον κοινωνικὸν καθεστῶς ἐπιμελῶς διετύπωσαν τὰ δίκαια τῶν ἀτόμων. Ἡ ἡμετέρα Κ. τῶν Ε. σιερεῖται τοιοῦτου προδιαγεγραμμένου κανόνος δικαίου καθορίζοντος τὴν

ἐκτασιν καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῶν δικαίων τῶν Ἐθνῶν, τοῦτο δὲ δυσχεραίνει τὴν ἐπίλυσιν διαφορῶν ὡς ἡ Κοινωνία θὰ ἔχη ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἀντιμετωπίσῃ. Τὸ δὲ Σιλεσιανὸν πρόβλημα θὰ εἶναι ἡ πρώτη τῶν ἐν λόγῳ δυσχερειῶν.

«Ἴνα ζήσῃ ἡ Κοινωνία ὀφείλει νὰ συνεταιρίσῃ εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς καὶ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Κοινωνίας 1) μέγαν ἀριθμὸν Κρατῶν, 2) νὰ ζητήσῃ τὴν συνεργασίαν αὐτῶν τούτων τῶν λαῶν. Ἴνα πραγματοποιηθῇ τοῦτο, πρέπει διὰ πρακτικῶν ἐκφάνσεων νὰ καταδειχθῇ ἡ ἰσότης ὅλων τῶν Κρατῶν ἐναντι τοῦ δικαίου. Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δεόν νὰ θεωρῶνται ὡς οἱ ἐντολοδόχοι ἡμῶν. Καθότι πλέον αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου θὰ θεωρῶνται ὡς ἀπορρέουσαι ἐκ τῆς βουλήσεως ὅλων ἡμῶν, καὶ πλέον αἱ ἀποφάσεις αὗται θὰ ἔχωσι βῆρος καὶ δύναμιν».

Ὁ κ. Φραγκούλης ζητεῖ τὴν τήρησιν τῆς ἰσότητος μεταξὺ τῶν διαφορῶν Κρατῶν τόσον εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν μετὰ τὴν Συνέλευσιν συσταθησομένων Ἐπιτροπῶν ὅσον καὶ ἐν τῇ ἀντιπροσωπείᾳ τῶν διαφορῶν Ἐθνῶν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ Γεν. Γραμματείᾳ τῆς Κοινωνίας. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι, μολονότι ἡ Κοινωνία ἠΐξῃσε κατ' ἀριθμὸν, ἐπὶ μεγάλα Κράτη εὗρισκονται ἐκτὸς αὐτῆς, ὧν ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰ 350 ἑκατομμύρια. Διὰ μακρῶν ὠμίλησεν ἐπίσης ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος περὶ τῆς δημοσιότητος τῶν συνεδριάσεων τῆς Κοινωνίας καὶ τοῦ Συμβουλίου, καθότι αὕτη ἐπιτρέπει τὸν ἔλεγχον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Κοινωνίας καὶ αὐτῶν τούτων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν Κοινωνίαν λαῶν. Ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν καὶ ἄλλων Κρατῶν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ, τοῦτο πρέπει νὰ ἐπιτευχθῇ ὡς τόχιστα. Ἐν τούτοις ἀνήκει εἰς τὰ Κράτη τὰ ὅποια περισσότερο ὑπέφερον ἐκ τοῦ πολέμου, ἀνήκει εἰς τὸ Βέλγιον, ἰδιαίτερα δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἧς τὰ καπνίζοντα εἰσέτι βραδύα ἐνθυμίζουσι τὰς βαρβαρότητας προσφάτου παρελθόντος, νὰ ἀποφρανθῶσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ νὰ ζητήσωσι τὰς δεούσας ἐγγυήσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀλβανίαν νομίζω, εἶπεν ὁ κ. Φραγκούλης, ὅτι πρέπει νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸ Συμβούλιον διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ τῆς 25ης Ἰουνίου, δι' ἧς, συμφώνως πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀπόψιν, ἐκήρυξεν ἐαυτὸ ἀναρμόδιον σεβόμενον τὰς διατάξεις τῶν συνθηκῶν καὶ προϋπάρχοντος νομικοῦ κανόνος. Ἡ Ἑλλὰς ὑπεστήριξε τὴν ἀναρμοδιότητα τοῦ Συμβουλίου παρὰ τὰς συμπαθείας αὐτῆς πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, διότι ἦτο ἀδύνατον εἰς αὐτὴν νὰ θέσῃ ἐκ νέου εἰς συζήτησιν ἀπόφασιν τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς 13ης Ἰανουαρίου 1920, δι' ἧς ἀπηλευθεροῦντο οἱ Ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ τῆς Ἠπείρου. Ἄλλως τε δυνάμει τῶν ἀρθρῶν 89, 59 καὶ 74 τῶν Συνθηκῶν

τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, τοῦ Νεϊγὺ καὶ τοῦ Τριανόν. ἡ ἀεροδιότης τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἦτο ἀναμφισβήτητος, τῶν Ἀλβανικῶν συνόρων ἀμέσως ἀπορροδόντων ἐκ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ὀρεβητικοῦ καθεστώτος τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σερβίας.

Ἀπαντῶν ὁ Ἕλληνας ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκφρασθεῖσαν μομφὴν ὅτι ἐξακολουθεῖ διεξάγουσα πόλεμον ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, εἶπεν ὅτι, προκειμένου περὶ τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἔθνους, περὶ τοῦ ὁποίου τὸ Συμβούλιον καὶ οἱ διάφοροι ρήτορες ἡσχολήθησαν, ἄς ἐπιτραπῆ εἰς Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον νὰ δηλώσῃ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι Ἀρμενία δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐὰν ὁ μαχόμενος Ἑλληνικὸς στρατός δὲν κατασυντρίβῃ τὰς Τουρκικὰς ὀρδὰς τοῦ Κεμάλ, αἵτινες ἀπὸ αἰῶνων καταδυναστεύουσι τὸν Ἀρμενικὸν λαόν. Οἱ πληθυσμοὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐφ' ὅσον ἔβλεπον ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον τῆς νίκης τοῦ δικαίου, ἡ ἐλπίς ἀνεγεννᾶτο εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν νὰ ἴδωσι τέλος τὴν ἡμέραν τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῶν. Δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ εἴπωμεν σήμερον εἰς τοὺς ἄρτι ἀπελευθερωθέντας αὐτοὺς πληθυσμούς, ἀπαξ ἀναπνεύσαντας τὸν ζωογόνον ἀέρα τῆς ἐλευθερίας, ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη δὲν ἐμελλε νὰ διαρκέσῃ εἰμὴ μίαν ἡμέραν καὶ ὅτι οἱ πληθυσμοὶ οὗτοι θὰ ἐβυθίζοντο ἐκ νέου εἰς ἀτελευτήτους φυσικὰς καὶ ἠθικὰς βασάνους. Ἡ Ἑλλὰς ὑπέγραψε τὴν συνθήκην τῶν Σεβρῶν, ἣτις ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἑκατομμύρια πληθυσμῶν, ἐγκαταλειφθεῖσα δὲ εἰς τὰς ἰδίας αὐτῆς δυνάμεις ἐπιδιώκει μόνη καὶ διεξάγει τὸν ἀγῶνα τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δούλων πληθυσμῶν τῆς Τουρκίας, ὃν ἀνέλαβεν ἀπὸ ἐνὸς καὶ πλέον αἰῶνος. Ἀληθῶς δὲν ἀξιοῖ τὰς ὑπὸ διάφορων ρητόρων πρὸ ὀλίγου εἰς αὐτὴν ἀποδοθείσας μομφάς. Πρὸ ἐνὸς ἔτους ὁ κ. Βιβιανὶ διεκήρυττεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὴν ἀσθένειαν τῆς Κ. τῶν Ε. καθότι αὕτη μὴ ἔχουσα οὔτε στρατὸν οὔτε στόλον δὲν ἠδύνατο νὰ καθυποτάξῃ τὸν Κεμάλ ἐξεγερθέντα ἐναντίον τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος καὶ κρυσθάζοντα ἐκδίκησιν ἐναντίον τῶν ἰδίων αὐτοῦ θυμάτων. Ἐκεῖ ὅπου ἡ Κ. τῶν Ε. δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς, ἡ μικρὰ Ἑλλάς, ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἰσχὺν τοῦ δικαίου, ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦτο ἐν ὀνόματι τῆς ἀθανάτου δικαιοσύνης. Ὀφείλεται ἐπομένως εἰς αὐτὴν ἐκφρασις εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῆς Κοινωνίας, οὐχὶ δὲ μομφή.

Ὁ κ. Φραγκούλης ἐξήτασε μετὰ ταῦτα τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν δαπανῶν τῆς Κοινωνίας. Αἱ δαπάναι αὗται, προσέθεσεν, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της δὲν ὑπερβαίνουν τὸ πέμπτον τῶν

ἡμερησίων δαπανῶν τῶν Συμμάχων κατὰ τὸν πόλεμον, τὸ ἥμισυ δὲ τῶν δαπανῶν ἐνὸς νηρένωι.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἕλληνας ἀντιπρόσωπος ὠμίλησε περὶ τοῦ ἀφοπλισμοῦ συστήσας πρὸ παντός τὸν ἠθικὸν ἀφοπλισμὸν τῶν λαῶν καὶ τὴν δημιουργίαν ἀτμοσφαιρας συμφιλίωσεως καὶ ἀγάπης μεταξὺ αὐτῶν, ἀνευ τῆς ὁποίας ἡ Κ. τῶν Ε. δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν σταδιοδρομίαν αὐτῆς. Ἡ δημιουργία διεθνoῦς ψυχῆς καὶ διεθνoῦς πνεύματος δικαιοσύνης εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἐγγύησις τῆς εἰρήνης. Πρέπει νὰ συνεταιρισώμεν εἰς τὸ ἔργον μας ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες εἶναι οἱ ἐχθροὶ τοῦ ψεύδους καὶ πιστεύουσιν εἰς τὴν πρόοδον.

Ἐφ' ὅσον τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα αὕτη δὲν δημιουργηθῶσιν, ἐφ' ὅσον αἱ διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ χάρτου τῆς Κοινωνίας θὰ παραμένωσιν ὡς ἀπλάι νομικαὶ διατάξεις, αἵτινες δὲν ἐγγίξουσιν τὰς ψυχὰς τῶν λαῶν οὓς ἀντιπροσωπεύομεν, ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν θὰ εἶναι ἔργον μάταιον, καθότι θὰ παρουσιάσῃ μίαν δύναμιν ἀνευ ἀληθοῦς ψυχῆς καὶ πνεύματος.

Μετὰ τινὰς παρατηρήσεις ὁ Ἕλληνας ἀντιπρόσωπος κατέληξεν ὡς ἑξῆς:

«Ἐὰν θέλωμεν νὰ δημιουργήσωμέν τι ὠφέλιμον καὶ ἐπώφελές πρέπει ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὁ λόγος νὰ εἶναι προσίμιον τοῦ ἔργου. Ἄς ἐργαζώμεθα νὰ σπείρωμεν ἐν τῷ κόσμῳ τὰς μεγάλας καὶ αἰωνίας ἀληθείας ἅστινας περιέχει ὁ Καταστατικὸς ἡμῶν Χάρτης, καὶ ἄς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἀφοῦ σπείρωμεν ἐν τῷ κόσμῳ τὰς μεγάλας ταύτας ἀληθείας τοῦ δικαίου θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ θερισμοῦ».

Τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀντιπροσώπου ἐκάλυψαν ζωηρὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ χειροκροτήματα. Ἡ μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ δὲν δύναται ἐπακριβῶς νὰ ἀποδώσῃ τὴν σκέψιν τοῦ ρήτορος καὶ τὴν παραχθείσαν ἐντύπωσιν. Ἴνα ἔχη τις ἀκριβῆ ἐντύπωσιν ὀφείλει νὰ ἀναγνώσῃ τὰ πρακτικὰ τῆς 13ης Συνεδριάσεως τῆς Συνελεύσεως σελ. 14 καὶ ἐπομένως. Τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον ἰδιαιτέρως ζωηρῶς ἔχειροκρότησεν ἡ Γαλλικὴ ἀντιπροσωπεία. Συνέβη μάλιστα τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον: Μερικοὶ τῶν ἐν τοῖς θεωρείοις τοῦ τύπου εὐρισκομένων δημοσιογράφων ἀκούσαντες τὰς δηλώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀντιπροσώπου, σχετικῶς μὲ τὴν Ἑλληνο-Τουρκικὴν διαφορὰν, βλέποντες δὲ τὰς ἐπευφημίας τῆς Γαλλικῆς ἀντιπροσωπείας, ἐνόμισαν πρὸς στιγμὴν ὅτι πρόκειται περὶ μεταστροφῆς τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς. Ὁ ἀντιπρόσωπος μάλιστα τοῦ Πρακτορείου Βόλφ, ὅστις εἶχε συντάξῃ τηλεγράφημα ἀνακοινῶν ἐν Γερμανίᾳ τὴν μεταστροφὴν τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς,

παρεκλήθη ἐκ μέρους τοῦ Γαλλικοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου νὰ μὴ ἀποστείλῃ τὸ ἐν λόγῳ τηλεγράφημα.

Ὁμιλῶν περὶ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος εἶπεν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐχάρη διὰ τὴν εἰσόδον τῆς Ἀλβανίας ἐν τῇ Κοινωνίᾳ, καθότι εὐχεται μίαν Ἀλβανίαν εὐτυχῆ καὶ πραγματικῶς ἐλευθέραν καὶ ἀνεξάρτητον. Ἡ Ἀγγλικὴ ἀντιπροσωπεία ἀπέδωκεν ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ ἠύχαριστήθη διὰ τὴν δήλωσιν ταύτην, ἠρωτήθη δὲ μέλος τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ἂν εἶχεν ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ρητὰς ὁδηγίας νὰ προβῆ εἰς τὴν δήλωσιν ταύτην. Ἐδόθη ἡ ἀπάντησις ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εὐχονται Ἀλβανίαν ἀνεξάρτητον ὑπὸ τὸν ὅρον ἡ ἀνεξαρτησία αὕτη νὰ μὴ στερήσῃ τοὺς πληθυσμοὺς τῆς Ἰκσίου τῆς ἐνώσεως αὐτῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν πατρίδος.

Διάφοροι ἄλλοι ρήτορες παρήλασαν τοῦ βήματος, μετὰ τῶν ὁποίων οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Πολωνίας, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Νορβηγίας κ. Λάνγκε, εἰδικὸς ἐπὶ τῶν ζητημάτων τοῦ ἀφοπλισμοῦ, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Κολομβίας Ρεστρέπο, οὗτινος τὰς εὐφυολογίας μετὰ μεγίστης προσοχῆς παρηκολούθει ἡ Συνέλευσις, τέλος ὁ κ. Οὐρσουόκι, ἀντιπρόσωπος τῆς Τσεχοσλοβακίας, νέος μόλις τριάκοντα ἐτῶν, ὅστις εἶναι Πρέσβυς ἐν Παρισίοις, κέκτηται δὲ πραγματικὴν ἀξίαν. Ὁλων τῶν ρητόρων, ἀντιπροσωπευόντων μικρὰ ἢ μεγάλα Κράτη, ἠμροάσθη ἡ Συνέλευσις μετὰ προσοχῆς, ἤρκει ὁ ρήτωρ νὰ ἦτο εὐφραδής, ἵνα ἀποσπάσῃ τὴν προσοχὴν καὶ τὰς συμπιθίας τῆς Συνελεύσεως. Εἰχέ τις τὴν ἐντύπωσιν παρευρισκόμενος εἰς τὴν Συνέλευσιν ὅτι ἡ ἐποχὴ τῆς παλαιᾶς διπλωματίας εἶχε παρέλθει καὶ ὅτι κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα εἶχον εἰσαχθῆ εἰς τὰς μετὰ τῶν Κρατῶν σχέσεις. Οὕτε τὸ γῆρας, οὕτε ἡ δύναμις τοῦ ἀντιπροσωπευομένου Κράτους εἶχον σημασίαν ἐν τῇ Συνελεύσει, ἀλλὰ τὸ τάλαντον, ἡ ρητορικὴ δεινότης καὶ ἡ ἀξία τοῦ ἀντιπροσώπου.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

Τὴν 14ην Σεπτεμβρίου ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τῶν δικαστῶν τοῦ Ἀνωτάτου Διεθνoῦς Δικαστηρίου. Ὡς γνωστὸν, ἕκαστον Κράτος, ἀντιπροσωπευόμενον ἐν τῇ Συνελεύσει, ἠδύνατο νὰ ἐγγράψῃ ἕνδεκα ὀνόματα εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ κατατεθησόμενον δελτίον ψηφοφορίας. Ἐν δευτέρῳ δὲ ψηφοφορία ὤφειλε νὰ καταθέσῃ ἕτερον εἰδικὸν δελτίον περιέχον τέσσαρα ὀνόματα ἀναπληρωματικῶν δικαστῶν, τοῦ συνόλου ἀριθ-

μοῦ τῶν δικαστῶν τοῦ Ἀνωτάτου Διεθνoῦς Δικαστηρίου μὴ ὑπερβαίνοντος τοὺς 15. Ἀπαξ γενομένης τῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἔπρεπε τὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἐκλεγέντα Δικαστὴν νὰ ἐκλέξῃ ἐπίσης τὸ Συμβούλιον, ὅπερ συνεδρίαζε τὴν αὐτὴν ὥραν εἰς ἕτερον οἶκημα. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀσυμφωνίας μετὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Συνελεύσεως ἐκαλεῖτο ἡ Συνέλευσις νὰ ψηφίσῃ ἐκ νέου ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὑπ' αὐτῆς προτεθέντα δικαστὴν, οὗτινος ἡ ἐκλογὴ δὲν ἦθελεν ἐγκριθῆ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. Ἐν περιπτώσει δὲ ἑμμονῆς τῆς Συνελεύσεως εἰς τὸν ὑπ' αὐτῆς ἐκλεγέντα Δικαστὴν ἵνα ἀποφευχθῆ σύγκρουσις μετὰ τῶν δικαιωμάτων τῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Συμβουλίου ἐνομαζέτο διαιτητικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων σκοποῦσα νὰ ὑποδείξῃ Δικαστὴν ὡς ἐπίσημον ὑποψήφιον τοῦ τε Συμβουλίου καὶ τῆς Συνελεύσεως.

Εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν Δικαστῶν ἔλαβον μέρος 42 Κράτη ἢ ἀπόλυτος πλειοψηφία ἦτο ἐπομένως 22. Ἐλαβον δὲ οἱ κ. κ. Ἀλφάρο (Παναμᾶ) 1 ψῆφον, Ἀμιραλῆ (Ἰνδία) 7, Ἀλταμίρα (Ἰσπανία) 23, Ἀλβαρέζ (Χιλὴ) 24, Ἀνζιλότσι (Ἰταλία) 24, Μπαρμποζα (Βραζιλία) 38, Μπάτλεϋ Ὀρδονέζ (Οὐραγουάη) 8, Μπάτχμανν (Νορβηγία) 7, Ντὲ Μπουσταμέντε (Κούβα) 26, Μπουσιλλοζ (Βενεζουέλα) 2, Μπονάμυ (Ἀίτη) 2, Μπορέλ (Ἑλβετία) 3, Μπόρντεν (Καναδᾶ) 12, Ντὲ Κάν (Βέλγιον) 13, Ἐριχ (Φιλανδία) 2, Φίνλαϋ (Ἀγγλία) 29, Γκονζαλὲς (Ἀργεντινὴ) 1, Γκράμ (Νορβηγία) 1, Χαμαροτζόλ (Σουηδία) 9, Χάνσον (Νορβηγία) 1, Χάσαν Κάν Ντοβλέζ (Περσία) 2, Ὀτάφακυ (Τσεχοσλοβακία) 5, Οὔμπερ (Ἑλβετία) 14, Κάντλετς (Τσεχοσλοβακία) 1, Κλάιν (Ἀυστρία) 9, Ντὲ Λαπραντέλ (Γαλλία) 2, Λιάνγκ (Κίνα) 1, Λόντερ (Κάτω Χῶραι) 24, Μάστνυ (Τσεχοσλοβακία) 1, Μοῦρε (Ἀμερικὴ) 12, Νεγκουλέσκο (Ρουμανία) 19, Νόχολμ (Δανία) 11, Ὄντα (Ἰαπωνία) 29, Φιλιμόρ (Ἀγγλία) 2, Ιιολίτης (Ἑλλὰς) 7, Πούντ (Ἀμερικὴ) 6, Ριμπέρο (Πορτογαλλία) 6, Ροῦτε (Ἀμερικὴ) 2, Ροσιβορόβκυ (Πολωνία) 7, Ρουζιὲ (Γαλλία) 1, Σκόττ (Ἀμερικὴ) 2, Σουαρὲς (Πορτογαλλία) 7, Στρέιτ (Ἑλλὰς) 2, Στρόικεν (Κάτω Χῶραι) 1, Βιλλαζόν (Βολιβία) 1, Οὐάνγκ (Κίνα) 6, Βαίς (Γαλλία) 30, Οὐέσελς (Νότιος Ἀφρική) 2, Βρέντε (Φιλανδία) 1, Γιοβάνοβιτς (Γιουγκοσλαβία) 2, Τζεμπάλλος (Ἀργεντινὴ) 2. Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου, ἡ Συνέλευσις καὶ τὸ Συμβούλιον ἐξέλεξαν ἐν τέλει ἀπὸ κοινοῦ τοὺς ἐξῆς Δικαστὰς: Ἀλταμίρα (Ἰσπανία), Ἀνζιλότσι (Ἰταλία), Μπαρμποζα (Βραζιλία), Ντὲ Μπουσταμέντε (Κούβα), Ὑποκόμης Φίνλαϋ (Ἀγγλία), Οὔμπερ (Ἑλβετία), Λόντερ (Κάτω Χῶραι), Μοῦρ (Ἀμερικὴ), Νόχολμ (Δανία), Ὄντα (Ἰαπωνία), Βαίς (Γαλλία), ὡς δὲ ἀνα-

πληρωματικούς Μπέσμιαν (Νορβηγία), Νεγκουλέσκο (Ρουμανία), Ουάνγκ (Κίνα), Ριοβάνοβιτς (Σερβία). Τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Ἀλβαρέξ μὴ ἐπικυρωθείσης ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, ἢ μεταξὺ τῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Συμβουλίου διαιτητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξέλεξε τὸν κ. Μπέσμιαν (Νορβηγία), ἵνα μὴ πλέον τῶν δύο Δικαστῶν ἀνηκόντων εἰς Κράτη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ἐκπροσωπεύονται ἐν τῷ Ἀνωτάτῳ Δικαστηρίῳ. Ὡς γνωστὸν εἰς πᾶσαν ψηφοφορίαν ἕκαστον Κράτος διαθέτει μίαν καὶ μόνην ψήφον, ἐν δὲ τῇ Συνελεύσει ἀντιπροσωπεύονται 19 Κράτη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

Τὰ διάφορα Κράτη τῆς Κοινωνίας ἐψήφισαν ὡς δικαστὰς ἐκείνους οἵτινες εἶχον τὴν μεγαλύτεραν πιθανότητα ἐπιτυχίας, ἐντεῦθεν δὲ ὁ λόγος δι' ὃν οἱ ὑποψήφιοι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ἔλαβον τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ψήφων. Τὰ ψηφίσαντα αὐτοὺς Κράτη εἶχον συμφέρον, ἀνεξαρτήτως πάσης συμπαθείας, νὰ ψηφίσωσιν ἐκείνους, δι' οὓς ἦσαν σχεδὸν βέβαιοι ὅτι θὰ ἐκλεγῶσι δικασταί. Πιπτον τις ἐν βλέμμα εἰς τὰς ληφθείσας ψήφους παρὰ τῶν διαφόρων ὑποψηφίων συναντᾶ τὰ διασημότερα ὀνόματα, ἀληθεὶς δόξας τοῦ διεθνoῦς δικαίου, οἵτινες ἔλαβον τὴν ψήφον ἑνὸς ἢ δύο Κρατῶν. Οὕτω οἱ κ. κ. Φιλμόρ (Ἀγγλίας), Ροῦτ (Ἑνωμένων Πολιτειῶν), Σκόττ ὁ περίφημος συνεργάτης τοῦ Προέδρου Οὐίλσονος, Ρουζιέ (Ἑλβετίας), Σουαρὲς (Πορτογαλλίας), ἔλαβον τὴν ψήφον ἑνὸς ἢ δύο Κρατῶν, εἶναι δὲ ἀσύγγνωστος ἀμάθεια καὶ ἀντιπατριωτικὴ στάσις ἐκ μέρους τινῶν Ἑλλήνων δημοσιογράφων διατεινομένων ὅτι αἱ δύο ψήφοι ἃς ἔλαβεν ὁ κ. Στρέϊτ ἀποτελοῦν ὕβριν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Πότε ἐπὶ τέλος θὰ πιάσωμεν μεταφέροντες ἐπὶ τοῦ διεθνoῦς ἐπιπέδου, προκειμένου μάλιστα περὶ ὑψίστου ἐθνικοῦ συμφέροντος ζητημάτων, τὰς ἐσωτερικὰς ἡμῶν διαμάχας, δίδοντες οὕτω πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν ξένων ἀηδὲς θέαμα ἐλλειψῆως ἐθνικῆς ἀγωγῆς καὶ ἀλληλεγγύης;

ΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Α' ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἡ Α' Ἐπιτροπὴ εἶχε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὰς ὑπὸ τῶν διαφόρων Κρατῶν προτεινομένας τροποποιήσεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Κοινωνίας. Προτοῦ συνέλθῃ ἡ Συνέλευσις, τὸ Συμβούλιον εἶχεν ὀρίσει Ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἀπὸ διαφόρους νομομαθεῖς, ἥτις εἶχε παρυσκευάσει τὴν σχετικὴν ἐργασίαν. Ἡ Α' ἐν τούτοις Ἐπιτροπὴ προσεπάθησε νὰ δώσῃ πρακτικὴν ἐμφανισιν εἰς τὰς ὑπὸ τῆς προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς προτεινομένας τροποποιήσεις. Ἐν τούτοις ἡ

Ἐπιτροπὴ ὑπῆρξε λίαν διστακτικὴ καὶ ἀπέφυγε νὰ προβῇ εἰς τροποποιήσεις. Ὁ κ. Στρόκεν (Ὁλλανδία), εισηγητῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὰς προτεινομένας τροποποιήσεις τῶν ἀρθρῶν 3, 12, 13 καὶ 15 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, τροποποιήσεις προτεινομένας ἰδίως ὑπὸ τῶν Σκανδιναυικῶν χωρῶν, ἀφορώσας δὲ τὴν σύγκλησιν τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν διαιτησίαν, ἐν ὀνόματι τῆς Ἐπιτροπῆς προέτεινε διὰ λόγους ἐπικαιρότητος αἱ τροποποιήσεις αὗται νὰ μὴ γίνωσιν ἀποδεκταί. Ἐκτὸς μερικῶν τροποποιήσεων ἀφορωσῶν τὴν διατύπωσιν τῶν ἐν λόγῳ ἀρθρῶν ἡ Συνέλευσις ἀπέρριψεν, ἐπὶ τοῦ παρόντος, πᾶσαν τροποποίησιν. Ἐπίσης ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Καναδά προτεινομένην ἐξάλειψιν τοῦ ἀρθροῦ 10 τοῦ ἐγγυωμένου τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τῶν Κρατῶν, τῇ προτάσει τῆς Α' Ἐπιτροπῆς ἡ Συνέλευσις παρέπεμψε τὴν μελέτην τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τὴν προσεχῆ Συνέλευσιν τῆς Κοινωνίας. Τὸ αὐτὸ δὲ ἐπραξεν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀρθρον 18 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, τὸ προβλέπον τὴν καταχώρησιν, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τῶν ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Κοινωνίας συναφθεισῶν Συνθηκῶν.

Εἰς τὴν πρώτην Ἐπιτροπὴν καὶ ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, εἰν αἱ τροποποιήσεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Κοινωνίας δύνανται νὰ ληφθῶσι διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν Κρατῶν τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν Κοινωνίαν ἢ δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως αὐτῶν. Τὸ ἀρθρον 26 ἀπαιτεῖ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπικύρωσιν πάσης τροποποιήσεως, ἐπικύρωσιν ἐκ μέρους ὅλων τῶν Κρατῶν τῶν ἀποτελούντων τὸ Συμβούλιον, καὶ ἐκ μέρους τῆς πλειονοψηφίας τῶν Κρατῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Συνέλευσιν. Πολλοὶ τῶν ἀντιπροσώπων, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ κ. κ. Νεγκουλέσκο (Ρουμανία) καὶ Στρόκεν (Ὁλλανδία), ὑπεστήριζον ὅτι διὰ πᾶσαν τροποποίησιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου χρειάζεται ὁμόφωνος ἀπόφασις τῆς Συνελεύσεως συμφώνως τῷ ἀρθρῳ 5. Βασισόμενοι ἐπὶ τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς καταρτισίας τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Κοινωνίας οἱ κ. κ. Σιαλόγια, Φερναντίξ, Σεφεριάδης καὶ Ρολλὲν ὑπεστήριζον ἀντιθέτως ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς Συνελεύσεως καὶ ἡ ὁμοφωνία τοῦ Συμβουλίου ἔπρεπε ἵνα ἐπιφέρῃ μετατροπὴν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Ἴδου πῶς ὁ κ. Σεφεριάδης ἐξέθεσε πρὸ τῆς Συνελεύσεως τὸ ζήτημα.

Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἐνέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν ἰδέαν τῆς συμμετοχῆς ὅλων τῶν Κρατῶν τοῦ κόσμου. Τὸ ἀρθρον 26 ὡς εἶναι συντεταγμένον σκοπεῖ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς μίαν μειονότητα νὰ ἐμποδίσῃ τροποποίησιν ἣν ἡ πλειονότης τῶν Κρατῶν καὶ τὰ ἰσχυρότερα ἐν τῇ Κοινωνίᾳ κράτη θεωροῦσιν ἀναγκαίαν. Ἐν τούτοις ἡ δύναμις νὰ ἀποδοθῇ

εις την ερμηνείαν ταύτην ή μομφή ότι παραβιάζει την κυριαρχίαν των εν τή μειονότητι ευρισκομένων Κρατών επιβάλλον εις ταυτα ενοχάς, ως δέν ανέλαβον όταν ταυτα προσυπέγραψαν τον Καταστατικόν Χάρτην. Έν τούτοις πών Κράτος συμφώνως προς την β' παράγραφον του άρθρου 28 δύναται να εξέλθη της Κοινωνίας εν ή περιπτώσει δέν συγκατατίθεται να παραδεχθῆ τας γενομένας τροποποιήσεις. Ούτω διατηρηεί άκεραίαν την κυριαρχίαν αυτού. Είς τοῦτο οί υποστηρίζοντες την αντίθετον άποψιν αντιτάσσουν το άρθρον 5, υπερ απαιτεί την όμοφωνίαν όλων των μελών της Συνελεύσεως, όσον αφορά τας ληφθησομένας αποφάσεις. Άλλ' ένταῦθα δέν πρόκειται περι αποφάσεων, αλλά περι τροποποιήσεων, άλλινες προβλέπονται υπό του άρθρου 26 του Καταστατικού Χάρτου. Αί αποφάσεις της Συνελεύσεως δέν χρήζουσιν επικυρώσεως. Δέν πρέπει να συγχέωμεν τας αποφάσεις του άρθρου 5 με την επικύρωσιν του άρθρου 26, άλλως θα κάμωμεν από την Κοινωνίαν των Έθνών ένα φρούριον τας κλειδας του οποίου θα έχη μία άσήμαντος μειονότης. Ο τρόπος ούτος της σκέψεως εγένετο παραδεκτός υπό της πλειονοψηφίας της Έπιτροπής. Ηναγκάσθη δέ να υπερασπίσω την άποψιν ταύτην, ήτις είναι καί ή των συναδέλφων μου των διαφόρων νομικών σχολών, καί αυτών των συνταξάντων τον Καταστατικόν Χάρτην της Κοινωνίας, διότι έξετέθη πρό ήμών ή αντίθετος άποψις του ζητήματος εν τούτοις ή άποψις ήν έξέθεσα είναι εκείνη ήτις είναι ή πλέον σύμφωνος προς τὰ συμφέροντα του ήμετέρου θεσμοῦ.

Η Συνέλευσις, ίνα αποφευχθῆ πᾶσα διχογνωμία, απέφασκε να τροποποιήση το άρθρον 26, συμφώνως με την πρότασιν της Α' Έπιτροπής, λαμβάνουσα όμοφωνον άπόφασιν, τροποποιούσα δέ το άρθρον 26 ούτως ώστε δια πᾶσαν μέλλουσαν τροποποίησιν άρκεί ή συγκατάθεσις των 3)4 των Κρατών των αποτελούντων την Συνέλευσιν, υπό τον όρον εν τή πλειονοψηφία ταύτη να περιλαμβάνονται αι ψήφοι των Κρατών των αποτελούντων το Συμβούλιον. Όσον δέ αφορά την επικύρωσιν, ίνα πᾶσι τροποποιήσις ή εν ίσχύϊ, απαιτείται ή επικύρωσις ταύτης παρά της όλομελείας των μελών του Συμβουλίου καί της πλειονοψηφίας των μελών της Συνελεύσεως.

Η πρώτη Έπιτροπή ώφειλεν επίσης να τροποποιήση το άρθρον 4 του Καταστατικού Χάρτου. Δέν ήθέλησεν εν τούτοις να προβῆ εις τροποποίησιν θεωρούσα ότι ένδεχομένη αύξησις του αριθμοῦ των μόνιμων μελών ήθελεν εἶσθαι πρόωρος, δεδομένου ότι πολλά Κράτη εδρίσκονται εἰσέτι εκτός της Κοινωνίας, καί ότι θα ήτο φρόνιμον δια πᾶσαν τροποποίησιν του άρθρου 4 να αναμείνωσι την συμπλήρωσιν

της Κοινωνίας. Την γνώμην ταύτην ιδιαιτέρως υπεστήριξεν ο κ. Μπάλφορ.

Έν τούτοις εγένετο άποδεκτή ή υπό της Έπιτροπής προταθείσα τροποποίησις, καθ' ήν δια πᾶσαν μεταβολήν των κανόνων του άρθρου 4 όσον αφορά τον τρόπον της εκλογής καί την διάρκειαν της ένταλής των μελών του Συμβουλίου απαιτείται πλειοψηφία των 3)4 της Συνελεύσεως. Μη έπελθουσών μεταβολών όσον αφορά την σύνθεσιν του Συμβουλίου άπεφασίσθη ίνα προσωρινώς άνανεωθώσιν αι έντολαί των άπαρτιζόντων το Συμβούλιον μη μόνιμων μελών. Έλαβον δέ ή μόν Βραζιλία 38 ψήφους, ή Ισπανία 37, το Βέλγιον 31, καί ή Κίνα 31. Καίτοι ή Ρουμανία δέν ήθεσεν επίσημον υποψηφιότητα, εν τούτοις ήτο γνωστόν ότι έπεθύμει να συμμετάσχη του Συμβουλίου, έλαβε δέ ένδεκα ψήφους.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ Β' ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Η Β' Έπιτροπή είχε να ασχοληθῆ με την τεχνικὴν οργάνωσιν της Κοινωνίας. Την 26ην Σεπτεμβρίου ο κ. Άντορ (Έλβετία) ως εισηγητής της Έπιτροπής όσον αφορά την οργάνωσιν των εν τή Κοινωνία υπαρχόντων θεσμών των αφορώντων την μελέτην των οικονομικών όρων του κόσμου προέτεινε ίνα ή ήδη λειτουργούσα Έπιτροπή οικονομικών καί δημοσιονομικών ζητημάτων παρατείνη τας εργασίας αυτής μέχρι του προσεχοῦς έτους, όποτε θέλει οργανωθῆ αυτή τελειωτικώς.

Η Συνέλευσις απέφασκε ίνα το Συμβούλιον καί ή ειδική οικονομική Έπιτροπή μετά προσοχής παρακαλουθώσι τους οικονομικούς όρους εκάστου Κράτους, τή αιτήσῃ δέ των ένδιαφερομένων Κρατών να δύνανται να αποστέλλωσιν εις ταυτα τεχνικούς Συμβούλους προς διαφώτισιν αυτών. Επίσης άπεφασίσθη ίνα έξετασθῆ υπό της Κοινωνίας το ζήτημα του συναλλάγματος καί πόσον τὰ Κράτη συνεμορφώθησαν με τας συστάσεις της Συνδιασκέψεως των Βρυξελλών. Η Συνέλευσις απέφασκε να οργανώση την μελέτην του ζητήματος των διεθνών πιστώσεων, επέστησε δέ την προσοχήν του Συμβουλίου εις την πραγμάτωσιν καί διευκόλυνσιν των συγκοινωνιών συμφώνως προς τας αποφάσεις της Συνελεύσεως της Βαρκελώνης.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ Γ' ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Η τρίτη Έπιτροπή ώφειλε να ασχοληθῆ με το ζήτημα του αποκλεισμοῦ καί του άφοπλισμοῦ. Πρόεδρος της Έπιτροπής ταύτης ήτο

ὁ κ. Μπράντινγκ (Σουηδίας), ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀγκουέρα (Κούβας), εἰσηγηταὶ δὲ ὠρίσθησαν ὁ κ. Σάντζερ (Ἰταλίας) καὶ ὁ Λόρδος Σέσιλ (Νοτίου Ἀφρικής), ὁ μὲν πρῶτος διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ὁ δὲ δεύτερος διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Ὁ Ἰταλὸς ἀντιπρόσωπος κ. Σάντζερ, πρόην Ὑπουργός, Πρόεδρος δὲ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατίας ἐν Ρώμῃ, Ἰσραηλιτικῆς καταγωγῆς, εἶναι μία τῶν πλέον ἐξουσιῶν φυσιογνωμιῶν τῆς συγχρόνου Ἰταλίας. Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἀπέδωκεν ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ, οὐχὶ δὲ ὀλιγωτέραν ἀπέδωκεν ἢ Ἀγγλία, ἣτις ἀντιπροσωπεύετο ὑπὸ τοῦ κ. Φίσερ, ὑπουργοῦ, ἐνὸς τῶν ἐπιλεκτοτέρων μελῶν τῆς Συνελεύσεως, ἢ δὲ Γαλλία ὑπὸ τοῦ κ. Βιβιανί, μετὰ ταῦτα δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Ρενάλ, Γερουσιαστοῦ.

Συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, εὐθὺς ὡς ἐν Κράτος προσηρέξῃ εἰς τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 12, 13 καὶ 15, θεωρεῖται ὡς διαπράξαν αὐτομάτως πολεμικὴν πράξιν ἐναντίον ὅλων τῶν Κρατῶν τῆς Κοινωνίας, τὰ δὲ μέλη τῆς Κοινωνίας δικαιούνται νὰ διοκόψωσι πάντα οἰκονομικὸν δεσμὸν μετὰ τοῦ Κράτους τοῦ παραβιάσαντος τὸν Καταστατικὸν Χάρτην. Ὁ κ. Σάντζερ ἐν ὀνόματι τῆς Γ' Ἐπιτροπῆς εἰσηγήθη πρὸς τῆς Συνελεύσεως τὴν 26ην Σεπτεμβρίου ὅτι, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῆς μονίμου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ πρὸς τὴν τῆς Γ' Ἐπιτροπῆς τῆς Συνελεύσεως, ἢ Συνέλευσις δεόν νὰ ψηφίσῃ ἐπὶ τῶν ἐξῆς ἀποφάσεων:

- 1) Ἡ μονομερὴς πολεμικὴ πράξις τοῦ παραβιάσαντος τὸν Καταστατικὸν Χάρτην Κράτους δὲν δύναται νὰ δημιουργήσῃ κατάστασιν πολέμου, δίδει ὅμως τὸ δικαίωμα εἰς τὰ μέλη τῆς Κοινωνίας νὰ ἀναλάβωσι πολεμικὰς πράξεις ἢ νὰ κηρύξωσιν ἑαυτὰ εἰς κατάστασιν πολέμου, ἐναντι τοῦ παραβιάσαντος τὸν Καταστατικὸν Χάρτην Κράτους.
- 2) Ἀνήκει εἰς τὰ διάφορα Κράτη, μέλη τῆς Κοινωνίας, νὰ καθορίσωσιν ἐὰν ὑπάρχει ἢ ὄχι παραβίασις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.
- 3) Τὸ Συμβούλιον τῆς αἰτήσεως ἐνὸς Κράτους μέλους τῆς Κοινωνίας, ἢ τῆς προσκλήσει τοῦ Γεν. Γραμματέως θὰ συνέλθῃ καὶ θὰ προσκαλέσῃ τὰ Κράτη τὰ ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει εὐρισκόμενα ὡς καὶ τὰ γείτονα αὐτῶν Κράτη, ὧν ἡ ἀγωγή εἶναι χρήσιμος διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 16. Εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου θέλει δοθῆ εὐρυτάτη δημοσιότης.
- 4) Τὸ Συμβούλιον ὀφείλει νὰ καθορίσῃ τὴν ἡμερομηνίαν καθ' ἣν δεόν νὰ ἐφαρμοσθῶσι τὰ καταπιεστικὰ οἰκονομικὰ μέτρα ἐναντίον τοῦ πταίσαντος Κράτους.
- 5) Πάντα τὰ Κράτη δεόν νὰ ὦσιν ἑτοιμα πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ἐν τούτοις δύναται νὰ ἀνατεθῆ ἢ ἐκτέλεσις ὀρισμένων μέτρων εἰς τινὰ Κράτη. Δύναται ἐπίσης νὰ ἀναβληθῶσιν

ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐξασκηθησόμενα καταπιεστικὰ μέτρα, τοῦτο δὲ ἵνα ἐξασφαλισθῆ ἢ ἀπὸ κοινοῦ ἐνέργεια κατὰ τοῦ πταίσαντος Κράτους ὅλων τῶν Κρατῶν. 6) Τὸ Συμβούλιον δύναται νὰ συστήσῃ εἰς τὰ διάφορα Κράτη σχέδιον ἐκτελέσεως κοινῆς ἐνεργείας. Τὰ μέτρα κατὰ τοῦ πταίσαντος Κράτους θὰ ἀρχίσωσι διὰ τῆς διακοπῆς τῶν διπλωματικῶν σχέσεων. Ἡ διακοπὴ τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων θὰ στρέφεται ἐναντίον τῶν διαμενόντων ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ πταίσαντος Κράτους, οὐχὶ δὲ ἐναντίον τῶν ἐκτὸς τοῦ Κράτους τούτου διαμενόντων ὑπηκόων αὐτοῦ. 7) Ἡ διακοπὴ τοῦ ἐπισιτισμοῦ τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ πταίσαντος Κράτους δεόν νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐξαιρετικὸν μέτρον καὶ δεόν νὰ ἐφαρμοσθῆ μόνον ἐὰν τὰ ληφθέντα μέτρα κριθῶσιν ἀνεπαρκῆ. 8) Ἴνα ἐνισχυθῶσι τὰ οἰκονομικὰ μέτρα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ ἐν ἀνάγκῃ πραγματικὸς ἀποκλεισμὸς τῶν πτωχίων τοῦ πταίσαντος Κράτους, ὀρισμένος δὲ ἀριθμὸς Κρατῶν δύναται νὰ ἐπιφορτισθῆ τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἀποκλεισμοῦ. 9) Τὰ διάφορα Κράτη ὀφείλουσι νὰ λάβωσι τὰ δεόντα νομιθετικὰ μέτρα πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

Ἀναγκαστικὰς εἰς τὴν σύντομον ταύτην περίληψιν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Σάντζερ προτεινομένων διατάξεων ἐπὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐν ὀνόματι τῆς Γ' Ἐπιτροπῆς, κατανοεῖ ἀμέσως τὴν μεγίστην σημασίαν, ἣν αἱ διατάξεις αὗται κέκηνται διὰ τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ἦτο ἐπομένως δυνατόν ἢ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία νὰ ἀφήσῃ νὰ παρελθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο χωρὶς νὰ ἐπιδιώξῃ τὰς δεούσας διασαφήσεις καὶ τροποποιήσεις.

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ζητήματος ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως ὑπὸ τοῦ κ. Σάντζερ (ἴδε πρακτικὰ τῆς 20ῆς συνεδριάσεως τῆς Κοινωνίας), ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Ἑλληὴν ἀντιπρόσωπος κ. Φραγκούλης καὶ εἶπεν ἐν περιλήψει τὰ ἐξῆς :

«Δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίσωμεν ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 16 εἶναι αἱ σοβαρώτεραι τῶν διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Δὲν ἀφορῶσι μόνον τὰ Κράτη, ἀλλὰ πρὸ παντὸς καὶ ἰδίως τοῦ λαοῦς, καθότι οὗτοι διὰ τῶν ληφθησομένων καταπιεστικῶν μέτρων θὰ ὑποσιωπῶσι πρῶτον τὰς συνειδήσεις. Τὸ μέχρι σήμερον ἰσχύον διεθνὲς δίκαιον ἐποίει διάκρισιν μεταξὺ τῶν Κρατῶν καὶ τῶν ἀτόμων καὶ διεκήρυττεν ὅτι ὁ πόλεμος στρέφεται ἐναντίον τῶν Κρατῶν καὶ οὐχὶ ἐναντίον τῶν ἀτόμων. Ἄλλ' αἱ προτεινόμεναι τροποποιήσεις εἰς τὸ ἄρθρον 16 ἀπευθύνονται περισσότερο εἰς τοὺς κυβερνωμένους ἢ εἰς τοὺς κυβερνωμένους, περισσότερο εἰς τοὺς λαοὺς ἢ εἰς τὰ Κράτη. Δεόν ἐπομένως νὰ περιβάλωμεν τὴν ἐφαρμογὴν τοιούτων μέτρων δι' ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων ἐγγυήσεων, ἵνα μὴ ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς δικαιοσύνης παρασιωπηθῶσιν μάρτυρες πράξεων ἐκδικήσεως, αἵτινες θὰ θίξωσιν ὄχι μόνον ἐνό-

χους ἀλλὰ καὶ ἄθῶους, ὄχι μόνον μαχητὰς ἀλλὰ καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας.

«Τοῦτο εἶναι τοσοῦτο μᾶλλον σοβαρὸν καθόσον ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Κοινωνίας δὲν ἀποτελεῖ εἰς πάντα τὰ Κράτη ὑπέριστατον κανόνα ἐσωτερικοῦ δημοσίου δικαίου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἡδύνατο πᾶς τις νὰ ἀποταθῇ εἰς τὰ οἰκεία αὐτοῦ δικαστήρια καὶ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν Κυβερνητικῆς πράξεως, ἀντικειμένης πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου· ἐπομένως διὰ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων τοῦ ἄρθρου 16 καθιστᾶτε ὑπευθύνους πληθυσμοὺς εἰς οἷς δὲν δίδετε τὸ δικαίωμα νομίμου ἐνεργείας πρὸς ἄμυναν ἑαυτῶν».

Ἡ τρίτη Ἐπιτροπὴ ἔδειξε κυρίως ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ἀκεραίαν διατήρησιν τῆς ἐννοίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς κυριαρχίας τῶν Κρατῶν, καὶ ἐγκατέστησε δικαστὰς τῆς ἐκτιμήσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραβίασιν ὑφ' ἑνὸς Κράτους ρητῆς διατάξεως τοῦ Καταστατικοῦ, ἀτομικῶς ἕκαστον Κράτος τῆς Κοινωνίας. Φρονῶ ὅτι δὲν ἤσυχολήθη ἐπαρκῶς ἡ Ἐπιτροπὴ, ἵνα προλάβῃ ἐνδεχομένης καταχρήσεις τῆς δυνάμεως, αἵτινες ἤθελον διαπραχθῆ ὑφ' ἑνὸς Κράτους ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐφαρμογῆς μέτρων δικαιοσύνης. Ἡ Ἐκθεσίς τῆς Γ' Ἐπιτροπῆς δμιλεῖ περὶ «δικαιώματος» ἑνὸς Κράτους νὰ ἐπιχειρήσῃ πολεμικὰς πράξεις ἐναντίον Κράτους παραβιάσαντος τὸ Καταστατικόν· ὅθεν οὐδόλως ἐν Κράτος ἐν τῇ παρουσίᾳ περιπτώσει ἔχει «δικαίωμα» πολέμου, ἀλλ' ἐτελεῖ ὑψηλὴν λειτουργίαν ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Κοινωνίας καὶ ἐν ὄνόματι αὐτῆς. Ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ἐπρότεινεν ἐν τέλει δύο τροποποιήσεις εἰς τὸ ἄρθρον 16 καὶ τὰς προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς. Πρῶτον ἀπέλειψεν τῆς λέξεως «δικαίου». Δεύτερον ζητεῖ ἵνα πρὸ τῆς θέσεως εἰς ἐφαρμογὴν παντὸς καταθλιπτικοῦ μέτρου ἐναντίον τοῦ πταίσαντος Κράτους καλῆται τὸ Συμβούλιον νὰ δώσῃ γνώμην εἰάν ὑπάρχει ἢ ὄχι παραβίασις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Τέλος ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ὑπέβαλεν εἰς τὸν εἰσηγητὴν τῆς Ἐπιτροπῆς δύο ἐρωτήσεις: 1) εἰάν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν καταθλιπτικῶν μέτρων αἱ συμβάσεις τῆς Χάγης εἶναι ἐφαρμόσιμοι, 2) ποῖα εἶναι ἡ νομικὴ θέσις τῶν Κρατῶν τῶν μὴ συμμετασχόντων τῶν καταθλιπτικῶν μέτρων κατὰ τοῦ πταίσαντος Κράτους. Κατέληξε δὲ ὡς ἑξῆς: «Τὸ ἔργον μας εἶναι νὰ ὀργανώσωμεν τὴν δικαιοσύνην καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὴν συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον. Ὁφείλομεν νὰ προσκαθήσωμεν ἵνα τὰ καταθλιπτικὰ μέτρα ἅτινα θὰ ἐφαρμόσωμεν κέκηνται μεγίστην δύναμιν καὶ ἀποτελεσματικότητα. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο, ἵνα τὰ μέτρα ταῦτα ᾖσιν ἰσχυρὰ, δεόν νὰ ᾖσιν πρὸ παντὸς δίκαια».

Ὁ κ. Ρενάλ (Γαλλία) εἰς τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν ὑπέβαλε τροποποιήσιν εἰς τὰς προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἵνα διατηρηθῇ ἡ διάταξις

καθ' ἣν τὰ πολεμικὰ μέτρα δεόν νὰ στρέφονται ὄχι μόνον ἐναντίον τῶν διαμυνόντων ἐν τῷ πταίσαντι Κράτει ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῶν ὑπηκόων τοῦ Κράτους τούτου ὅπουδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκονται, καὶ τοῦτο ἵνα τὰ καταθλιπτικὰ μέτρα ᾖσιν ἀποτελεσματικώτερα. Ἐναντίον τῆς ἀπόψεως ταύτης ὁ κ. Μόντα (Ἑλβετία), ὑποστηρίζας ὅτι τὰ καταθλιπτικὰ μέτρα δεόν νὰ λειτουργήσωσιν ἀπὸ Κράτους εἰς Κράτος, ἀπὸ ἐδάφους εἰς ἐδαφος, οὐχὶ δὲ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν Κρατῶν καὶ ἐναντίον τῶν ἀτόμων. Τέλος ὁ κ. Φίσερ (Ἀγγλία) ὑπέβαλε τροποποιήσιν καθ' ἣν τὰ προσκληθησόμενα ἐν τῷ Συμβουλίῳ ἐνδιαφερόμενα μέλη ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀποκλεισμόν δὲν θέλουσιν ἐχειρῆφον. Τὰς τροποποιήσεις τῶν κ. κ. Φραγκούλη, Ρενάλ καὶ Φίσερ ἐξήτασεν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς ἐπομένης ὁ εἰσηγητὴς κ. Σάντζερ. Ἀπαντῶν διὰ μακρῶν εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Φραγκούλη προτεινομένης τροποποιήσεως εἶπεν ἐν περιλήψει τὰ ἑξῆς: «Ἴνα δώσωμεν ἱκανοποίησιν εἰς τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον προτείνωμεν νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ λέξις «δικαίωμα» διὰ τῆς λέξεως «ἰδιότης», ὅτι δηλαδὴ τὰ Κράτη ἔχουσι τὴν ἰδιότητα οὐχὶ δὲ τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσωσι κατὰ τοῦ πταίσαντος Κράτους. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Φραγκούλη προτεινομένην τροποποίησιν, καθ' ἣν πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς παντὸς μέτρου ἐναντίον τοῦ πταίσαντος Κράτους εἶναι ἀναγκαῖα ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου, εἴμεθα σύμφωνοι μὲ τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον ὅτι τὸ ἄρθρον 16 προϋποθέτει ἐνεργεῖαν ἀπὸ κοινοῦ ὅλων τῶν Κρατῶν καὶ ὅτι τὸ ἀρμόδιον ὄργανον τῆς αὐτῆς ἐνεργείας εἶναι τὸ Συμβούλιον. Ἐν τούτοις φρονοῦμεν ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Φραγκούλη προτεινομένη τροποποίησις ὑπεράγειν δεσμεύει τὴν κυριαρχίαν τῶν διαφόρων Κρατῶν, καὶ ὅτι θὰ ἀναφρανθῶσι περιστάσεις ἐν αἷς τὰ Κράτη θὰ εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ λάβωσι μέτρα ἐναντίον τοῦ πταίσαντος Κράτους πρὶν ἢ ἀποφανθῇ τὸ Συμβούλιον. Δι' ὃ, καίτοι θεωροῦμεν ἐπιθυμητὴν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Συμβουλίου πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς παντὸς μέτρου ἐναντίον τοῦ πταίσαντος Κράτους, ὡς προτείνει τοῦτο ὁ κ. Φραγκούλης, δὲν νομίζομεν ἐν τούτοις ὅτι δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν προτεινομένην τροποποίησιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐρωτήσεις, αἷς ἔθεσεν ὁ κ. Φραγκούλης, σχετικῶς μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Συνθηκῶν τῆς Χάγης, καίτοι τὸ τεθὲν ἐρώτημα ἔχει μέγιστον ἐνδιαφέρον, ἐν τούτοις δὲν δύναμαι νὰ ἀπαντήσω, καθότι ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἤσυχολήθη μὲ τὰ ἐν λόγῳ ζητήματα».

Ὁ κ. Φραγκούλης ἀπήντησεν ὅτι ἀποδέχεται «τὴν ἀντικατάστασιν τῆς λέξεως «δικαίωμα» διὰ τῆς λέξεως «ἰδιότης», καίτοι ἐν τῇ παρουσίᾳ περιπτώσει τὰ Κράτη δὲν ἐξασκοῦσιν ὑποκατασκευαστικὸν δίκαιον ἀλλ' ἀντικειμενικόν, ἥτοι ἔξουσίαν ἐν ὄνόματι ὁλοκλήρου τῆς Κοινωνίας καὶ ἐν

τῷ συμφέροντι αὐτῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν τροποποίησιν, ἣν δὲν δύναται νὰ παραδεχθῆ ὁ κ. Σάντζερ ἐπικαλούμενος τὰ κυριαρχικά δικαιώματα τῶν Κρατῶν, ἢ κυριαρχία τῶν Κρατῶν δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἐλευθερία διὰ τὰ ἄτομα. Θεωρεῖται ἀπαράδεκτον ἐὰν ἐν ἄτομον διαπράξῃ τι ἀντικείμενον πρὸς τὸν ποινικὸν νόμον καὶ οἱ σύμπολιται αὐτοῦ ἐπιπέσωσιν ἐναντίον του καὶ τὸ κατασυντριψῶσιν. Ἀφοῦ πρόκειται νὰ ὀργανώσωμεν τὴν δικαιοσύνην, πῶς δυνάμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν νὰ διαπράξῃσι τὰ Κράτη ἐκεῖνο ὅπερ ἀπαγορεύεται εἰς τὰ ἄτομα; Ἡ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν θὰ ὀργανώσῃ τὸ δίκαιον μεταξὺ τῶν Κρατῶν ἢ θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν περίοδον τῆς ἀναρχίας εἰς ἣν ταῦτα εὗρισκονται εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις. Ἡ τροποποίησις ἣν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Συνέλευσιν εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὰ μικρὰ Κράτη. Ἄς ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι τὰ καταπιεστικά μέτρα στρέφονται ἰδίως κατὰ τῶν μικρῶν Κρατῶν· οἱ ἰσχυροὶ ὑπεκφεύγουσι πάντοτε τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν. Δι' ὃ καὶ αἰτῶ τὴν ἐν λόγῳ τροποποίησιν ἐν ὀνόματι τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης, αἵτινες εἰσὶ τὸ ἔρεισμα τῆς ἡμετέρας Κοινωνίας».

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ἐπρότεινε τὴν παραπομπὴν τῶν τροποποιήσεων ἐκ νέου εἰς Ἐπιτροπὴν. Ἡ Γ' Ἐπιτροπὴ ἐξήτασεν ἐκ νέου τὰς προτεινομένας τροποποιήσεις κατὰ τὴν συνεδρῆσιν αὐτῆς τῆς 28ης Σεπτεμβρίου. Ὁ κ. Φραγκούλης ἀνέπτυξε πρὸ αὐτῆς διὰ μακρῶν τὸ τεχνικὸν μέρος τοῦ ζητήματος. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ εισηγητὴς ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι μετὰ τὰς δοθείσας ἐξηγήσεις καὶ τὴν συνταχθεῖσαν νέαν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ δευτέρα τροποποίησις τοῦ Ἑλληνος ἀντιπροσώπου, τυχοῦσα ἱκανοποιήσεως ἐν μέρει, δέον νὰ μὴ συμπεριληφθῆ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐν τῷ ἀρθρῷ 16 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, θέσαντος δὲ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν 8 Κράτη ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Γαλλία, ἀπεφάνθησαν ὅπερ τῆς Ἑλληνικῆς προτάσεως, 13 δὲ ἐναντίον αὐτῆς. [Ἐἰς τὴν Συνεδρῆσιν τῆς 3ης Ὀκτωβρίου τὸ ζήτημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ μετὰ τὴν νέαν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἦλθε πρὸ τῆς Συνελεύσεως. Ὁ κ. Φραγκούλης ἀνέπτυξεν ἐκ νέου διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα. Ἴδου ἐν περιλήψει ὁ λόγος αὐτοῦ:

«Ὀυδέποτε ἠθελήσαμεν νὰ ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὰ διάφορα Κράτη τὴν ἐλευθερίαν ἐκτίμησιν ἐὰν ἢ ὄχι διεπράχθη παραβίασις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. ἠθελήσαμεν ἀπλῶς ἵνα πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς παντὸς καταθλιπτικοῦ μέτρου τὸ Συμβούλιον γνωματεύσῃ ἐὰν τὰ ἐν λόγῳ μέτρα πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ τοῦτο ἵνα διαφυλαχθῆ ὁ χαρακτὴρ τῆς δικαιοσύνης ὃν πρέπει νὰ ἐνέχῃσι τὰ μέτρα ταῦτα. Πρόκειμένου

περὶ οἰκονομικῶν μέτρων ἀρκεῖ ἀπλή φήμη μονομεροῦς ἐπεμβάσεως ἐνὸς κράτους νὰ προκαλέσῃ πανικὸν εἰς τὰ διάφορα Χρηματιστήρια τοῦ κόσμου. Πάντα ταῦτα ἀποφεύγονται διὰ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου. Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης ἀφ' ἑτέρου μίαν καὶ μόνην περίπτωσιν πολέμου προβλέπει, τὴν τοῦ ἀρθρου 12, ἐνῶ διὰ τῆς νέας συντάξεως ἣν προτείνει ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ ἀρθρου 16 εἰσάγεται εἰς τὸ Καταστατικὸν νέα περίπτωσις νομίμου πολέμου. Τοῦτο εἶναι ἀπαράδεκτον. Ἡ κυριαρχία ἐνὸς Κράτους, ἣν ἐπικαλεῖται ἡ Ἐπιτροπὴ, σταματᾷ ἐκεῖ ἐνθα ἄρχονται τὰ κυριαρχικά δικαιώματα τῶν ἄλλων Κρατῶν. Κατὰ τὸ ἰσχυρὸν διεθνὲς δίκαιον ἐν Κράτος δὲν δύναται νὰ ποιήσῃ ἑαυτὸ δικαστὴν καὶ τιμωρὸν ἄλλου. Ἐκεῖνο ὅπερ θεωρεῖται σήμερον παράνομον οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει νὰ θεωρηθῆ αὔριον ὡς νόμιμον. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη ἀφ' ἑτέρου, ὅτι τὰ καταθλιπτικά μέτρα δέον νὰ ἐφαρμοσθῶσι κατὰ τοῦ πταίσαντος Κράτους διαδοχικῶς, τῆς ἐφαρμογῆς ἀρχομένης ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν διπλωματικῶν καὶ οἰκονομικῶν σχέσεων, τοῦ πολέμου θεωρουμένου ὡς ἐσχάτου μέτρου, καὶ τοῦτο προφανῶς ἵνα ἡ ποινὴ ἢ ἀνάλογος μετὰ τὸ διαπραχθὲν ἀδίκημα. Δεδομένου τοῦ πολυπλόκου μηχανισμοῦ τοῦ Καταστατικοῦ καὶ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν μεταξὺ τῶν Κρατῶν σχέσεων, ἐὰν ἐπιτρέψητε εἰς ἐν Κράτος νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν οἰκεία βουλήσει τὰ καταθλιπτικά μέτρα χωρὶς νὰ ἀναμείνῃ τὴν γνώμην τοῦ Συμβουλίου, τὸ Κράτος τοῦτο θὰ εἴρῃ πάντοτε ὡς ἀφορμὴν μίαν δῆθεν παραβίασιν διαπραχθεῖσαν παρ' ἄλλου Κράτους ἵνα κηρύξῃ ἐναντίον τοῦ δῆθεν πταίσαντος Κράτους τὸν πόλεμον. Οὕτω τὸ σύστημα τῆς διαδοχικῆς ἐφαρμογῆς τῶν καταθλιπτικῶν μέτρων καὶ αἱ ἀπαιτούμεναι ἐγγυήσεις ἐξαφανίζονται. Ἀποτεινόμενος ὁ Ἑλλην ἀντιπρόσωπος πρὸς τὰ μικρὰ Κράτη λέγει εἰς ἐκεῖνα ἕξ αὐτῶν ἅτινα ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς διατηρήσεως τῆς ἐλευθερίας τῆς δράσεως αὐτῶν, νὰ μὴ λησμονῶσι τὴν περίφημον φράσιν ἧτι «μεταξὺ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τοῦ ἀσθενοῦς ἡ ἐλευθερία φρονεῖ ὁ δὲ νόμος ἐλευθερώνει». Ἡ Ἑλληνικὴ πρότασις σκοπεῖ τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν δικαίαν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου μεταξὺ τῶν Κρατῶν.

Ὁ κ. Σάντζερ ἀναγνωρίζει ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἑλλήνος ἀντιπροσώπου εἶναι βάσιμα καὶ ὅτι, ἐὰν ἡ Κοινωνία εὗρισκετο εἰς περίοδον ἐπιτρέπουσαν τοιαύτην τελειοποίησιν, αἱ τροποποιήσεις αὐταὶ θὰ ἦσαν ἀποδεκαί, ἀλλ' ἤδη ἀντίκεινται πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς προτεινόμενον σύστημα τῆς ἀναγνωρίσεως ἀπολύτου κυριαρχίας εἰς τὰ Κράτη. Ὁ πρῶτος ἀντιπρόσωπος τῆς Πολωνίας κ. Ὀλζόφσκυ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ εἶπεν ἐν συντόμῳ τὰ ἑξῆς: «Τὰ

ἐπιχειρήματα τοῦ κ. εἰσηγητοῦ δὲν μὲ ἐπεισαν, ἀνέρχομαι δὲ ἐπὶ τοῦ βήματος ἵνα ὑποστηρίξω τὴν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνοσυναδέλφου μου ἀναπτυχθεῖσαν ἀπορίαν. Δύνανται νὰ προκύψωσι περιστάσεις καθ' ἃς Κράτος ἀδίκως θὰ εἶναι ἀντικείμενον ἀποκλεισμοῦ. Ἐὰν ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου δὲν ἔλθῃ νὰ ἐμποδίσῃ τοιαύτην πράξιν ἀνυπολόγιστοι ζημίαι καὶ σοβαρώταται καταστάσεις δύνανται νὰ προκύψωσιν. Ἡ διαύγεια καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτοῦσιν ὅπως πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς καταθλιπτικῶν μέτρων γνωματεύῃ τὸ Συμβούλιον».

Ἡ Ὁλλανδικὴ ἀντιπροσωπεῖα πρὸ τῆς ἐπικρατοῦσης ἀμφιβολίας ἐν τῇ Συνελεύσει καὶ κατόπιν τῆς λαβούσης χώραν μακρᾶς συζητήσεως, ἵνα μὴ προβῇ ἡ Συνέλευσις εἰς ἐσπευσμένην τροποποίησιν τοῦ ἀρθροῦ 16, συνεννοηθεῖσα καὶ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπεῖας ἐπρότεινε τὴν ἀναβολὴν τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἀρθροῦ μέχρι τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Ἡ συζήτησις παραταθεῖσα καὶ τὴν ἐπομένην κατέληξεν εἰς ψηφοφορίαν, καθ' ἣν τῇ προτάσει τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ὑπὸ ταύτης προτεινόμενα μέτρα ἀποτελοῦσι κανόνις συμπεριφορᾶς τῶν διαφόρων Κρατῶν, οἷς ἡ Συνέλευσις συνιστᾷ εἰς τὰ διάφορα Κράτη ὡς προσωρινὰ μέτρα. Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως συνιστωμένων μέτρων περιλαμβάνεται καὶ ἡ διάταξις καθ' ἣν πᾶν Κράτος ἢ καὶ ἡ Γραμματεία τῆς Κοινωνίας δύναται νὰ προκαλέσῃ σύγκλησιν τοῦ Συμβουλίου ἵνα τοῦτο ἀποφανθῇ ἐὰν ὑπάρχει παραβίασις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου παρὰ τοῦ πταίσαντος Κράτους. Γενομένης ψηφοφορίας ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς προτάσεως, 11 Κράτη ἐψήφισαν ὑπὲρ ταύτης, 13 ἀπέσχον τῆς ψηφοφορίας, καὶ 27 ὑπεστήριξαν τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὰ Βαλτικὰ Κράτη, ἅτινα ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ εἶχον ψηφίσει ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς προτάσεως, λόγῳ τῆς ὑπερασπίσεως ταύτης ἐν τῇ Συνελεύσει παρὰ τῆς Πολωνίας κατεψήφισαν τὴν Ἑλληνικὴν πρότασιν. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι οὐδεμία τροποποίησις τελειωτικὴ ἐπῆλθεν εἰς τὸ ἀρθρον 16. Τὸ ζήτημα συμφώνως μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως θὰ ἔλθῃ εἰς συζήτησιν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος καὶ τόσον αἱ ὑπὸ τῆς Γαλλίας προτεινόμεναι τροποποιήσεις ὅσον καὶ αἱ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος θὰ δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ νέου. Ἡ ἐπιμονὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπεῖας εἶχεν ἐπομένως ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ δοθῇ τελειωτικὸς χαρακτήρ εἰς τὰς τροποποιήσεις τοῦ ἀρθροῦ 16 καὶ νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσαχθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι αἱ δέουσαι μεταβολαί, σκοποῦσαι τὴν ἐγγύησιν δικαίας ἐφαρμογῆς, ἐναντίον ἐνὸς Κράτους, τοῦ ὅπλου τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

Ο ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ Δ' ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἡ Δ' Ἐπιτροπὴ ὄφειλε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ ζήτημα ἐπίσης τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἦτο ὁ Λόρδος Σέσιλ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ περιορίσθη μόνον εἰς τὴν μελέτην τῶν προπαρασκευαστικῶν μέτρων, σκοποῦντων τὴν δημιουργίαν ὀργανισμῶν πρὸς ἔλεγχον τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Οἱ ὀργανισμοὶ οὗτοι, ὧν ὁ σπουδαιότερος εἶναι ἡ Μόνιμος Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ ἀφοπλισμοῦ, ὀφείλουσι νὰ συγκεντρώσωσι τὰς δεούσας στατιστικὰς πληροφορίας πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Αἱ διάφοροι Κυβερνήσεις θὰ παρακληθῶσιν ἵνα προμηθεύσωσιν εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Κοινωνίας τοὺς γενικοὺς καὶ εἰδικοὺς αὐτῶν προϋπολογισμοὺς, στρατιωτικοὺς τε καὶ ναυτικοὺς, ἀπὸ τοῦ 1913 — 1921, ἀκολουθουμένους ὑπὸ τῶν πρακτικῶν τῶν Κοινοβουλίων. Ἐκάστη Κυβέρνησις δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἔκθεσιν σχετικῶς μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας ἐκάστου Κράτους. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰδιωτικὴν κατασκευὴν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν ὅπλων ἡ Συνέλευσις προσκαλεῖ τὸ Συμβούλιον νὰ συγκαλέσῃ διεθνὲς Συνέδριον, εἰς ὃ θὰ παρακαθίσωσι καὶ τὰ Κράτη τὰ μὴ ὄντα μέλη τῆς Κοινωνίας, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ μελετήσωσι τὸ ζήτημα τοῦτο. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ ἐμπορίου τῶν ὅπλων τὰ διάφορα Κράτη προσκαλοῦνται νὰ ἐπικυρώσωσι τὴν Σύμφασιν τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ, ἡ δὲ Συνέλευσις ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς νὰ ἴδῃ τὸ προσεχὲς Συνέδριον τῆς Οὐάσιγκτων ἀσχολούμενον μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο. Τέλος ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ ἀφοπλισμοῦ προσκαλεῖται νὰ ἀπευθῆν ἑκκλησίαν πρὸς τοὺς διαφόρους σοφοὺς, προσκαλοῦσα αὐτοὺς νὰ καταστήσωσι γνωστὰς τὰς ὑπ' αὐτῶν ἐφευρέσεις σχετικῶς μὲ τὰ ἀσφύξιογόνα ἀέρια ἵνα ἐμποδισθῇ διὰ τῆς δημοσιότητος ἢ χρήσεως αὐτῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνιστᾷ ἐπίσης τὴν παραγάνδιαν διὰ τὸν ἀφοπλισμὸν ἐν τῷ κόσμῳ. Αἱ ἀνωτέρω προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀνωτέρω προτάσεων ὁ κ. Νομπλεμέρ, ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας, ἀντικαθιστῶν τὸν ἀπουσιάζοντα εἰς Γαλλίαν κ. Βιβιανί, ἐκτίμη βιαροσημάντους δηλώσεις σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ εἰδικώτερον μὲ τὴν ἔναντι τῆς Γερμανίας Γαλλικὴν πολιτικὴν. «Διατί, εἶπεν ὁ κ. Νομπλεμέρ, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἶναι δυνατὸν παρὰ τὸ πλευρὸν μιᾶς εἰρηνικῆς Γαλλίας νὰ συναντήσωμεν μίαν Γερμανίαν ἐπίσης εἰρηνικὴν; Ὅταν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ συντάγματός μου ἐπολέμουν κατὰ τὸν πόλεμον εἶδον στρατιώτας

πίπτοντας καὶ προτοῦ ἐκπνεύσασαι φωνάζοντας· ζήτω ἡ Γαλλία! Ἐμμεν βέβαιος ὅτι καὶ εἰς τὸ ἀπέναντι στρατόπεδον οἱ μικροὶ Γερμανοὶ στρατιῶται πίπτοντες ἐφώναζον ἐπίσης· ζήτω ἡ Γερμανία. Κατὰ τὸν πόλεμον παρέστημεν μάρτυρες ὑπερτάτης αὐτοθυσίας ἐκ μέρους ὅλων τῶν ἐμπολέμων. Σήμερον θέλομεν τὴν εἰρήνην. Ὑπάρχει μία δημοκρατικὴ Γερμανία ἣν πρέπει νὰ ὑποστηρίξωμεν, ὑπάρχει ὅμως καὶ μία Γερμανία ἣτις δὲν ἀπέβαλε τὰς μιλιταριστικὰς ἀντιλήψεις. Ἡ Γαλλία εἶναι πρώτη ἐτοίμη νὰ ἀφοπλισθῆ. Τὸν ἠθικὸν ἀφοπλισμὸν, περὶ οὗ ὠμίλησιν ἐνταῦθα, ἡ Γαλλία τὸν ἐξεπλήρωσεν. Εὐθὺς ὡς δοθῶσιν εἰς αὐτὴν αἱ δέουσαι ἐγγυήσεις εἶναι πρόθυμος νὰ ἀφοπλισθῆ. Ἡ Γαλλία εἶναι εἰρηνικὴ. Τὸ σύμβολον αὐτῆς εἶναι· ἐὰν θέλῃς τὴν εἰρήνην προετοίμασε τὴν εἰρήνην.

Ὁ λόγος οὗτος τοῦ Γάλλου ἀντιπροσώπου κατεχειροκροτήθη. Πολλοὶ τῶν ρητόρων ἐτόνισαν τὴν μεγίστην πολιτικὴν σημασίαν ἣν οὗτος ἐνέχει. Ἐγνώσθη δὲ μετὰ ταῦτα ὅτι μέγα μέρος τοῦ λόγου τούτου εἶχε συνταχθῆ παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Καὶ ντ' Ὀρσαί, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ἀπόφασιν ἐκ μέρους τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως νὰ πλησιάσῃ καὶ ἐνισχύσῃ τὴν δημοκρατικὴν Γερμανίαν καὶ τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ κ. Βίρετ. Ὁ κ. Φίσερ ἀπήντησεν ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγγλικῆς ἀντιπροσωπείας διατιτῶν τὰς φιλειρηνικὰς δηλώσεις τοῦ Γάλλου ἀντιπροσώπου. «Καὶ ἡ Ἀγγλία, εἶπεν, ἐπιθυμεῖ νὰ λησμονηθῶσιν ἐκεῖνα ἅτινα χωρίζουσι τὴν Γαλλίαν τῆς Γερμανίας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου ἀνέγνωσα ἐπιστολὴν ἐνὸς μορφωμένου Γερμανοῦ στρατιώτου δημοσιευθεῖσαν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ὁ στρατιώτης οὗτος, συναντήσας συνάδελφόν του Γάλλον, παρετήρησεν ὅτι οὗτος εἶχεν ἐπίσης μελετήσει τοὺς Γάλλους καὶ Γερμανοὺς συγγραφεῖς. Καὶ κατελήφθη ὑπὸ λυπηρῶν σκέψεων ἀναλογιζόμενος ὅτι ἱστορικὸν μοιραῖον χωρίζει αὐτὸν τοῦ Γάλλου στρατιώτου ἐνῶ τόσα προσφιλῆ πράγματα καὶ τόσα πνευματικὰ ἀγαθὰ συνδέουσιν ἀμφοτέρους. Ὁ εἰρηνικὸς σκοπὸς σήμερον τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας εἶναι ὁ αὐτός».

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ Δ' ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἡ Δ' Ἐπιτροπὴ εἶχε νὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὸ ζήτημα τῆς ὁργανώσεως τῆς Γραμματείας τῆς Κοινωνίας καὶ τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας. Ἠσχολήθη πρῶτον μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἔδρας τῆς Κοινωνίας. Πολλοὶ παρεπονoῦντο διὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βίου ἐν Γενεύῃ. Ὑπῆρχε τάσις παρὰ τισι ἀντιπροσώποις ὅπως ἐπωφελοῦμενοι ἐκ τούτου δημιουργήσαι-

σι ζήτημα μετατοπίσεως τῆς ἔδρας. Ὁ Ἀγγλος ἀντιπρόσωπος Σερ Ρόδ ἐζήτησεν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Τοῦ Ἑλλήνου ἀντιπροσώπου παρατηρήσαντος ὅτι ἡ ἔδρα τῆς Κοινωνίας δὲν δύναται νὰ μετατοπίζοιτο ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἀναλόγως τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν ἢ τῆς ἀκρίβειας τοῦ βίου, ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε, τῇ προτάσει τοῦ Σερ Ρόδ, νὰ χωρίσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἔδρας τῆς Κοινωνίας τὸ ζήτημα τῆς ἀκρίβειας τοῦ βίου ἐν Γενεύῃ. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἐζήτησεν ἐπίσης τὸ ζήτημα τῆς συνεισφορᾶς τῶν διαφόρων Κρατῶν εἰς τὰς δαπάνας τῆς Κοινωνίας. Ἀπεφάσισε δὲ, καὶ ἡ Συνέλευσις τὸ ἐνέκρινε, νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Καταστατικοῦ. Δυνάμει τῆς ἐπελθούσης τροποποιήσεως ἀνήκει εἰς τὴν Συνέλευσιν ὁ καθορισμὸς τῆς συνεισφορᾶς ἐκάστου Κράτους, δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ληφθῆ πλέον ὡς βᾶσις τὸ δασμολόγιον τῆς διεθνoῦς ταχυδρομικῆς Ἐνώσεως τῆς Βέρνης. Δυνάμει τοῦ ψηφισθέντος νέου δασμολογίου πολλῶν Κρατῶν τῆς Κοινωνίας ἡ συνεισφορὰ ἐπιπλασιάζοιτο. Οὕτω ἡ Σερβία, ἣτις ἐπλήρωσε 250.000 χρ. φρ. δυνάμει τοῦ νέου δασμολογίου ὀφείλει νὰ πληρώσῃ 850.000 φρ. Εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν εὐρίσκονται καὶ ἡ Ἀργεντίνη, ἡ Τσεχοσλοβακία, ἡ Ρουμανία καὶ πολλὰ ἄλλα Κράτη. Ἐν τούτοις ἡ Ἑλλάς, ἡ Κολομβία, τὸ Περoῦ, ἡ Πορτογαλλία καὶ τινὰ ἄλλα μικρὰ Κράτη θὰ πληρῶνωσιν ὡς καὶ πρότερον 250.000 χρ. φρ. μόνον. Ἡ Γραμματεία τῆς Κοινωνίας μετὰ ποιᾶς τινος ἀνησυχίας ἔβλεπε τὴν δημιουργίαν εἰδικῶν μονίμων γραφείων ἐκ μέρους τῶν διαφόρων Κρατῶν παρὰ τῇ ἔδρᾳ τῆς Κοινωνίας. Ἀφῆκε δὲ νὰ ἀναφανῆ τούτο εἰς τὴν ἔκθεσιν εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Ἀντάτσι, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἰαπωνίας, καὶ ὁ κ. Φραγκούλης ἀνέπτυξαν τὴν χρησιμότητα τῆς λειτουργίας τοιούτων ὀργανισμῶν οἵτινες ἤδη ἔχουσιν ἰδρυθῆ παρὰ τῶν πλείστων Κρατῶν τόσον ἐν Γενεύῃ ὅσον καὶ εἰς τὰς οἰκείας πρωτεύουσας, ἐνθα παρὰ τισιν ἀποτελοῦσιν ἀληθῆ Ὑπουργεῖα. Ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ Συνέλευσις πεισθεῖσαι περὶ τῆς χρησιμότητος αὐτῶν ὁμοφώνως ἀπεφάνθησαν, συνιστᾶσαι εἰς τὰ διάφορα Κράτη τὴν ἰδρυσιν τοιούτων ὀργανισμῶν. Ἡ Ἰνδικὴ ἀντιπροσωπεία, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, καθὼς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Πορτογαλικὴ, ἐπιμόνως ἐζήτησαν ὅπως ἐν τῇ Γραμματείᾳ τῆς Κοινωνίας ἀναλογικῶς ἀντιπροσωπεύωνται ὅλα τὰ Κράτη καὶ πρωτανεῦη παρ' αὐτῇ διεθνῆς πνεῦμα δικαιοσύνης. Ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισαν, δεδομένου ὅτι ἐπὶ 350 ὑπαλλήλων τῆς Γραμματείας 270 εἶναι Ἀγγλοὶ, Γάλλοι καὶ Ἑλβετοί, ὅπως τοῦ λοιποῦ οἱ διορισθησόμενοι ὑπάλληλοι ἀνήκωσιν εἰς Κράτη μὴ ἀντιπροσωπευόμενα ἐπαρκῶς ἐν τῇ Γραμματείᾳ.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ Ε' ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἡ Ε' Ἐπιτροπὴ εἶχε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ διάφορα ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ἀνθρωπότητα ἐν γένει. Τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου ἡ Συνέλευσις, τῇ εἰσηγήσει τοῦ κ. Φερέϊρα καὶ μετὰ μακρὸν καὶ εὐφραδῆ λόγον τοῦ Γάλλου ἀντιπροσώπου κ. Ἐνεσσύ, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιμείνῃ παρὰ τοῖς διαφόροις Κράτεσιν ὅπως ταῦτα ἐπικυρώσωσι τὴν Σύμβασιν τὴν ἀφορῶσαν τὸ ὄπιον. Πᾶν Κράτος ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ὀπίου ἢ ἄλλης οἰασδῆποτε ἀναλόγου ναρκωτικῆς ὕλης ἀνευ εἰδικῆς αἰτήσεως τοῦ Κράτους εἰς ὃ τὸ ναρκωτικὸν πρόκειται νὰ εἰσαχθῇ. Ἡ Συνέλευσις προσκαλεῖ τὰ διάφορα Κράτη νὰ πληροφορηθῶσι τὴν Κοινωνίαν περὶ τῶν μέτρων ἅτινα ἔλαβον ταῦτα πρὸς παρεμπόδισιν τοῦ κακοῦ.

Ἡ Συνέλευσις ἠσχολήθη ἐπίσης μὲ τὸ ζήτημα τῆς σωματεμπορίας γυναικῶν καὶ παιδῶν. Κατηρτίσθη δὲ εἰδικὴ σύμβασις ἵνα αὕτη ἀκαξ ψηφισθεῖσα ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως προσυπογραφῇ εὐθὺς ὡς οἱ διάφοροι ἀντιπρόσωποι ἐξουσιοδοτηθῶσι παρὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν Κυβερνήσεων. Ζωηροτάτη συζήτησις ἔλαβε χώραν μεταξὺ τῶν κ.κ. Μπάλφουρ καὶ Ἀνοτιώ, τοῦ μὲν Ἄγγλου Ἀντιπροσώπου διατεινομένου ὅτι ἡ Συνέλευσις δικαιούται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἄμεσον ψήφισιν Συμβάσεως, τοῦ δὲ Γάλλου αἰτοῦντος τὴν παραπομπὴν τοῦ ζητήματος εἰς τὰς οἰκείας Κυβερνήσεις. Μετὰ μακροτάτην συζήτησιν, ἣτις ἔλαβε πολιτικὸν σχεδὸν χαρακτῆρα, ἡ γαλλικὴ πρότασις ἀπερρίφθη διὰ 25-ψηφῶν ἐναντίον 8. Ἡ ψηφισθεῖσα Σύμβασις σκοπεῖ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐγγυήσεων τῶν προηγουμένων ἀναλόγων Συμβάσεων τοῦ 1904 καὶ 1910. Δυνάμει τῆς νεωτέρας Συμβάσεως τὰ κράτη ὑποχρεοῦνται νὰ ἐπικυρώσωσι τὰς δύο προηγουμένας τοιαύτας, νὰ λάβωσι δὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς καταπολέμησιν τῆς σωματεμπορίας, ψηφίζοντά εἰδικοὺς νόμους.

ΕΚΤΟΠΙΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΩΝ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ἡ Ε' Ἐπιτροπὴ εἶχε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ ζήτημα τοῦ ἐκτοπισμοῦ τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν ἐν Τουρκίᾳ. Εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 21ης Σεπτεμβρίου ἡ γνωστὴ ποιήτρια Δις Βακαρέσκο (Ρουμανία), ὡς εἰση-

γητῆς τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ μετατοπισμοῦ, ἐξέθεσε διὰ μακρῶν τὴν δυστυχῆ θέσιν τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν τῆς Τουρκίας. «Ἡ Συνέλευσις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, εἶπεν ἡ εἰσηγητῆς, ὠνόμασεν ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις μεταβᾶσα ἐν Τουρκίᾳ, καὶ ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν δόκτορα Κέννεδου, τὴν Μις Κιούσμαν καὶ τὴν Μις Ζέπ, ἐτέθη εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν Ἀρμοστῶν τῶν Συμμάχων ἐν Κων/πόλει. Ἐκεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ συνέλεξεν ὅλας τὰς πληροφορίες. Ἡ ἐκθεσις αὐτῆς περιγράφει τὸ φοβερὸν δράμα οὗτινος θύματα ὑπῆρξαν χιλιάδες γυναικῶν καὶ παιδῶν Ἀρμενίων. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον φυλακισθῆ εἰς εἰδικὰ ἰδρύματα ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἷτινες μετεχειρίζοντο ὅλα τὰ μέσα τοῦ προσηλυτισμοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἴδρυσεν εἰδικὰ ἰδρύματα προσπαθοῦσα νὰ συγκεντρώσῃ τοὺς παῖδας οὓς ἀνεύρισκε διεσπαρμένους εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους. Παρόμοιον ἴδρυμα εἶχεν ἰδρυθῆ ὑπὸ τῆς Μις Ζέπ ἐν Χαλεπίῳ. Λόγῳ τῆς μὴ ἐπικυρώσεως τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν καὶ δὴ τῶν ἄρθρων 142 καὶ 144 εἶνε ἐπ'ἀνάγκης ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν νὰ προέλθῃ εἰς συνενόησιν μετὰ τῶν Ἀρμοστῶν τῶν Δυνάμεων ἐν Κων/πόλει πρὸς καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ. Πρέπει ν' ἀντιτάξωμεν κατὰ τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων φραγμοὺς καὶ παραδειγματικὴν τιμωρίαν».

Ὁ κ. Φραγκούλης ηὐχαρίστησε τὴν Δίδα Βακαρέσκο διὰ τὴν λαμπρὰν αὐτῆς ἐκθεσιν. «Ὡς λέγει ἡ Δις Βακαρέσκο, εἶπεν ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος, πρέπει ν' ἀντιτάξωμεν κατὰ παρομοίων ἐγκλημάτων φραγμοὺς καὶ παραδειγματικὴν τιμωρίαν. Πρόκειται περὶ ἐγκλημάτων ἅτινα διεπράχθησαν παρὰ δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπέναντι πληθυσμῶν οὓς ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προστατεύσῃ. Οἱ Σύμμαχοι ἐτιμώρησαν τοὺς ἐγκληματίας πολέμου. Ὅποια τιμωρία πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ ἐναντίον ἐκείνων οἷτινες τοιαῦτα ἐγκλήματα διαπράττουσιν ἐναντι εἰρηνικῶν πληθυσμῶν!» Ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ἐπικαλεῖται τὴν μαρτυρίαν διασῆμων συγγραφέων, ὡς ὁ πρέσβυς τῆς Ἀμερικῆς Μόργεντυ, ὁ Δόκτωρ Στουρμερ καὶ ἄλλοι οἷτινες ἔζησαν ἐν Τουρκίᾳ κατὰ τὸν πόλεμον, ἀναγινώσκει δὲ διάφορα μέρη λίαν ἐνδιαφερούσης ἐκθέσεως τοῦ κ. Δενδραμῆ, ἐξ ἧς ἀποδεικνύεται ὅτι πλέον τῶν 600 χιλιάδων γυναικῶν καὶ παιδῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων μετετοπίσθησαν κατὰ τὸν πόλεμον. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ὑπάρχει τὸ κείμενον διαταγῆς τοῦ Τούρκου Ὑπουργοῦ Γαλαάτ, δι' ἧς οὗτος ἐπιτάσσει τὴν μετατόπισιν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν. Ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ζητεῖ νὰ δοθῇ ἡ εὐρυτέρα δημοσιότης εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνακρίσεως ἵνα ὁ πεπολιτισμένος κόσμος πεισθῇ περὶ τῆς Τουρκικῆς βαρβαρότητος. «Εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τούτους, οἷτινες τοσοῦτον ὑπέφερον καὶ οἷτινες ἔχαι-

ρέτισαν τὴν ἰδρυαίαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὡς τὴν ἀνατολὴν ἡμέρας δικαιοσύνης καὶ ὡς τὴν πραγματοποίησιν τῶν προσφιλεστέρων αὐτῶν ἐλπίδων, ἡ Κοινωνία ἔχει καθήκον νὰ τείνη τὴν χεῖρα ἀρωγῶν καὶ προστατίδα».

Ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν σταλεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, δι' ἧς αὐτός ζητεῖ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Οἱ χριστιανικοὶ πληθυσμοὶ τῆς Τουρκίας, λέγει ὁ κ. Φραγκούλης, διετήρησαν τὴν ἐθνικότητα αὐτῶν καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ πολιτισμοῦ χάρις εἰς τὴν ἀκλόνητον αὐτῶν πίστιν. εἶναι λοιπὸν δίκαιον ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, προκειμένου νὰ ἀναλάβῃ τὴν προστασίαν χριστιανικῶν πληθυσμῶν, νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, καὶ δὴ τῶν Πατριαρχείων, οἵτινες ὑπῆρξαν κατὰ τὸ διάστημα αἰῶνων βαρβαρότητος καὶ σκότους προκεχωρημένα φυλάκια πίστεως καὶ πολιτισμοῦ ἐν Ἀνατολῇ. Ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος προτείνει ὅπως αἱ ἀποφάσεις τῆς Κοινωνίας, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐκτοπισμούς, κοινοποιηθῶσιν ἐπισήμως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῆς Κων)πόλεως καὶ ζητηθῇ ἡ συνεργασία τῶν Πατριαρχείων μετ' Ὑπατον Ἀρμοστήν, διορισθησόμενον ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, καὶ τοὺς Ἀρμοστὰς τῶν Συμμάχων ἐν Κων)πόλει.

Ὁ κ. Φραγκούλης καταλήγει ὡς ἑξῆς: «Ἐκ τῶν βωμῶν ἐνίοτε ἀναλάμπει τὸ φῶς. Ἐκ τῶν δεινοπαθημάτων καὶ τῶν ἠθικῶν ὀδυνῶν τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν τῆς Τουρκίας δεόν νὰ προκύβῃ μάθημα δικαιοσύνης. Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἐπεμβαίνουσα θὰ δώσῃ τὸ μέτρον τῆς ἠθικῆς αὐτῆς δυνάμεως καὶ θὰ ἀνακουφίσῃ πληθυσμούς, οἵτινες μετὰ δακρύων προσβλέπουσι πρὸς αὐτὴν ὡς πρὸς ὑπέρτατον θεσμὸν δικαίου».

Αἱ προτάσεις τοῦ Ἕλληνο ἀντιπροσώπου, μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἀγόρευσιν, ἐγένοντο ὁμοφώνως ἀποδεκταὶ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως. Δύο ἀντιρρήσεις προέκυψαν, ἡ μία ἐκ μέρους τοῦ Βουλγάρου ἀντιπροσώπου κ. Πομένωφ, παραπονηθέντος ὅτι ἡ ἐπέμβασις αὕτη τῆς Κοινωνίας θὰ προκαλέσῃ νέας δαπάνας, ἡ δὲ ἕτέρα ἐκ μέρους τοῦ Γάλλου ἀντιπροσώπου κ. Ἀνοτά, ζητήσαντος νὰ προστεθῇ εἰς τὸ κείμενον παρὰ τὰ ὀνόματα τῶν Πατριαρχείων καὶ τὸ ὄνομα τῶν Γάλλων Πατέρων ἐν Ἀνατολῇ. Ἡ Ἕλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἀπήντησεν ὅτι τὸ ζήτημα τῶν δαπανῶν, ὅπερ ἐπικαλεῖται ὁ Βούλγαρος ἀντιπρόσωπος, θὰ συζητηθῇ τὴν σιγμὴν τῆς ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ Κοινωνία δὲν δύναται νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς πρὸ παρομοίου δράματος διὰ λόγους οικονομικοῦς. Τὸν κ. Ἀνοτά ἡ Ἕλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα παρεκάλεσε νὰ μὴ ἐπιμείνῃ,

καθότι πληθυσμοὶ Ἕλληνικοὶ καὶ Ἀρμενικοὶ ἐξετοπίσθησαν ἐν Τουρκίᾳ, οὐχὶ δὲ καθολικοὶ τιοῦτοι. Ὁ κ. Ἀνοτά παρεκάλεσε τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον ἐν τῇ προτάσει του νὰ περιλάβῃ πρὸς προστασίαν τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν τὰ ἐνυπάρχοντα ἤδη θρησκευτικὰ ἰδρύματα ἐν Τουρκίᾳ.

Διὰ τῶν ψηφισθεισῶν παμψηφεί ἀποφάσεων τῆς Συνελεύσεως ἰδρύεται: 1ον) Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρμοστία τῆς Κ. τῶν Ε. Ὁ διορισμὸς τοῦ ὑπάτου Ἀρμοστοῦ θέλει ἐπισήμως κοινοποιηθῇ εἰς τοὺς ἀρμοστὰς τῶν Συμμάχων καὶ εἰς τὰ Ἕλληνικὰ Πατριαρχεῖα καὶ εἰς τὸ τῶν Ἀρμενίων. 2ον) Ἰδρύεται Ἐπιτροπὴ ἀπαρτιζομένη ἐξ ὄλων τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων ἐθνοτήτων καὶ τῶν μελῶν τῆς λειτουργησάσης ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἧς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ τῆς Κοινωνίας θὰ ζητηθῇ τὴν συνεργασίαν τῶν Ἀρμοστῶν τῶν Δυνάμων καὶ τῶν Ἕλληνικῶν καὶ Ἀρμενικῶν Πατριαρχείων. 3ον) Ἰδρύονται «οὐδέτερα οἰκήματα», ἅτινα θὰ χρησιμεύωσιν ὡς ἄσυλον τῶν ἐκτοπισθέντων πληθυσμῶν.

Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς Κοινωνίας, ἡ Ἕλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἐπέτυχε τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχείων, ὡς ὄργανισμοῦ ἐντεταλμένου νὰ προστατεύῃ ὑπὸ ἐπίσημον ἰδιότητα τοὺς Ἕλληνικοὺς πληθυσμούς ἐν Τουρκίᾳ, καὶ οὕτως ἡ συνεργασία διὰ πᾶσαν πρᾶξιν τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ τῆς Κοινωνίας εἶναι ἀπαραίτητος.

Ἡ Συνέλευσις ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς ψηφισθείσῃ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει, ἀφοῦ προηγουμένως ἀνέφερε τοὺς ἀριθμοὺς οἵτινες ἀναγράφονται ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Δενδραμῆ, προσθέτει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς:

«Συγκεκριμένη ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς ἀτελευτήτου δυστυχίας ἧς ἐπιβαρύνει τὰς γυναῖκας καὶ παῖδας τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων καὶ λαβοῦσα γνῶσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν προφορικῶν ἐξηγήσεων τοῦ Δρ. Κέννεδυ, ὡς καὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Ἀνοτά καὶ τῆς Δίδος Φορχάμερ, ἀκούουσα δὲ τὸν ὠραῖον λόγον τοῦ κ. Φραγκούλη, ἀπεφάσισε παμψηφεί τὴν λήψιν τῶν προτεινομένων μέτρων».

ΤΟ ἜΡΓΟΝ ΤΗΣ ΣΤ' ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἡ ΣΤ' Ἐπιτροπὴ εἶχε νὰ ἀσχοληθῇ μετὰ τὰ ζητήματα τὰ ἔχοντα πολιτικὸν χαρακτήρα. Τῇ προτάσει αὐτῆς ἐγένοντο παραδεκτὰ εἰς τὴν Κοινωνίαν ὡς μέλη τὰ τρία Βαλτικὰ Κράτη, ἧτοι ἡ Λεττονία, ἡ Ἑσθονία

νία καὶ ἡ Λιθουανία, παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τῆς Πολωνίας ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ τελευταίου τούτου Κράτους. Ἡ ΣΤ' Ἐπιτροπὴ ἠσχολήθη καὶ μὲ τὸ ζήτημα τοῦ λιμοῦ ἐν Ρωσίᾳ. Ἡ δὲ Συνέλευσις ἤκουσε τὸν Δρ. Νάνσεν ἐπανελθόντα ἐκ Ρωσίας ὅστις περιέγραψε τὴν φρικτὴν ἐν Ρωσίᾳ κατάστασιν, ἀνέθεσε δὲ αὐτῷ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐξευρέσεως τῶν ἀναγκαίων πιστώσεων, ὀνομάσασαι αὐτὸν Ὑπατον Ἀρμοστὴν ἐπὶ τῶν Ρωσικῶν ὑποθέσεων. Τῇ προτάσει τῆς ΣΤ' Ἐπιτροπῆς ἡ Συνέλευσις ἠσχολήθη μὲ τὸ ζήτημα τῆς Ἀρμενίας, ὡμίλησαν δὲ ὁ Λόρδος Σέσιλ, καὶ οἱ κ.κ. Ζόνα καὶ Σεφεριάδης. Ὁ κ. Σεφεριάδης εἶπεν ὅτι ἀπὸ ἐτῶν δὲν ὑπάρχει Συνέδριον τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐξέφρασε πλατωνικὰς συμπαθείας διὰ τὴν Ἀρμενίαν, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι χιλιάδες Ἀρμενίων ἀσπρίζοντο. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Τουρκίας διεκήρυξε τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ἐν Λονδίνῳ ὅτι ἐφόσον οἱ Ἀρμένιοι δὲν ἔχουν σεριατὸν τὸ Ἀρμενικὸν ζήτημα δεόν νὰ θεωρηθῇ λελυμένον. Θὰ ὁμολογήσεται, Κύριοι, ὅτι οὗτος εἶναι ἐντελὼς νέος τρόπος ἐπιλύσεως τῶν διαφορῶν. Ἐὰν ἔχετε τὴν πρόθεσιν νὰ ἐνεργήσετε ἐνεργῆσατε. Ἀλλ' ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος, ἢν ἀντιπροσωπεύομεν, ἔάν νέαι σφαγαὶ λάβωσι χώραν ἐν Ἀρμενίᾳ, τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων θὰ βαρύνῃ ἡμᾶς».

Οἱ Ἀρμένιοι ἀντιπρόσωποι, οἵτινες ἡμιεπισήμως εὕρισκοντο εἰς Γενεύην, οἱ κ. κ. Ἀχαρνανιὰν καὶ Ναρατουγκιάν, μετὰ τὴν ἐπιτυχηθεῖσαν ἀναγνώρισιν τοῦ Ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Σεφεριάδου, ἐπανειλημμένως ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν.

Παρὰ τὴν ἀποδοχὴν τριῶν νέων Κρατῶν παρὰ τῆς Συνελεύσεως, ἐν τούτοις ἡ Συνέλευσις πρωτοστατούσης κυρίως τῆς Γαλλίας, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτοδικαίως τὴν εἴσοδον παντὸς Κράτους ἐν τῇ Κοινωνίᾳ, ὡς τοῦτο ἀπῆται πρότασις τῆς Ἀργεντινῆς Κυβερνήσεως, δι' ἧ καὶ ἡ πρότασις αὕτη ὁμοφώνως ἀπερρίφθη. Ἐν τούτοις εἶναι βέβαιον ὅτι κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, ἐὰν ζητήσῃ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς ἡ Γερμανία, ἡ Συνέλευσις θὰ τὴν ψηφίσῃ.

ΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ἡ ΣΤ' Ἐπιτροπὴ εἶχε νὰ ἀσχοληθῇ ἐπίσης μὲ τὸ Ἀλβανικὸν ζήτημα. Ἡ ἀκριβὴς θέσις τοῦ ὅλου ζητήματος ἐν συντόμῳ ἦτο ἡ ἀκόλουθος: Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἑλληνικῶν ὑποθέσεων τῆς Συνδιασκέψεως τῆς εἰρήνης ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῆς εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῶν φιλελληνικῶν

αἰσθημάτων τῆς Βορείου Ἡπείρου· ἐν τούτοις ἡ Ἰταλικὴ ἀντιπροσωπεία εἶχεν ἀντίθετον γνώμη, προτείνουσα τὴν γραμμὴν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας, ἡ δὲ Ἀμερικανικὴ ἀντιπροσωπεία ἦτο ὑπὲρ τῆς ἀποδόσεως μόνου τοῦ Ἀργυροκάστρου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸν Ἰούνιον 1919 ὁ κ. Βενιζέλος κατώρθωσε μετὰ πολλοῦ κόπου, ἀλλὰ μετ' ἀληθοῦς διπλωματικῆς δεινότητος, νὰ ὑπογραφῇ ἡ Συνθήκη Τιτόνι-Βενιζέλου, δι' ἧς ἀνεγνωρίζετο ἡ Ἡπειρος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν τούτοις ἡ Συνθήκη αὕτη περιεῖχε μίαν αἴρεσιν, ἐξαρτώσα τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἡπείρου ἐκ τῆς πραγματώσεως ὄρισμένων ἀξιώσεων τῆς Ἰταλίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ. Τὴν 13 Ἰανουαρίου 1920 ὁ κ. Βενιζέλος ἐπέτυχεν νὰ ληφθῇ ὡς βάσις τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας ὀροθετικῆς γραμμῆς ἡ ἐν τῇ Συνθήκῃ Τιτόνι-Βενιζέλου ὀροθετικὴ γραμμὴ. Ὁ κ. Νίτσι ἐξέφρασεν ὄρισμένας ἐπιφυλάξεις, ἀστინὰς εἰδικώτερον ἐν προσωπικῇ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας διετύπωσεν. Ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῆς κατὰ Ἰανουάριον ἀνταλλαγείσης ἀλληλογραφίας μεταξὺ τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως προκύπτει ὅτι αἱ Ἀμερικανικαὶ ἀντιρρήσεις δὲν εἶχον ἐξαλειφθῆ. Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συνθήκης Τιτόνι-Βενιζέλου, τὴν 22 Ἰουλίου 1920, μετὰ τὴν Συνδιάσκεψιν τοῦ Σπᾶ, ὁ κόμης Σφόρτσα ἐκοινοποιεῖ εἰς τὸν κ. Βενιζέλον ὅτι αἱ Διασυμμαχικαὶ ἀποφάσεις αἱ ἀφορῶσαι τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, μὴ δίδουσαι ἱκανοποίησιν εἰς τὰς Ἰταλικὰς βλέψεις, ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ἀλβανικοῦ λαοῦ, ἀναγκάζουσι τὴν Ἰταλίαν συμφῶνως πρὸς τὸ ἄρθρον 7 τῆς Συνθήκης νὰ ἀναλάβῃ πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας. Τὴν 27 Ἰουλίου ἡ Ἰταλία κατήγγειλε τὴν σύμβασιν. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1920 ἡ Ἀλβανία ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἐν τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῆς Συνελεύσεως, ἀπολαμβάνουσα ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὴν ἐγγύησιν τῆς ἐδαφικῆς αὐτῆς ἀκεραιότητος, χωρὶς ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία τῆς Α' Συνελεύσεως νὰ ἐκφράσῃ ἐπιφύλαξιν τινα ὅσον ἀφορᾷ τὸ συνοριακὸν καθεστῶς τῆς Ἀλβανίας. Ἡ Ἀλβανία, βασιζομένη ἐπὶ τῶν ἄρθρων 11 καὶ 15 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Κοινωνίας, τὸν Μάιον τοῦ 1921 ἐζήτησε τὴν ἐπέμβασιν τῆς Κοινωνίας, ἵνα καθορῶσιν αὕτη τὸ συνοριακὸν αὐτῆς καθεστῶς καὶ ἐγγυηθῇ τὴν ἐδαφικὴν αὐτῆς ἀκεραιότητα. Τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ὁ κ. Φραγκούλης προφορικῶς καὶ δι' εἰδικῶν ὑπομνημάτων ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν πρὸ τοῦ συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τὴν λόγῳ τῆς μὴ ὑπαρχούσης εἰσέτι διεθνοῦς Συνθήκης, καθοριζούσης τὸ συνοριακὸν καθεστῶς Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας, ὑφισταμένην ἐκκρεμοδικίαν. Ἐπέτυχεν δέ, οὐχὶ ἄνευ κόπου, τὸ Συμβούλιον νὰ κηρύξῃ τὴν Κοινωνίαν ἀναρμόδιον, παρὰ τὴν αἴτησιν τῶν Ἀλβανῶν νὰ μὴ σταλῇ

Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινωνίας πρὸς διαφύλαξιν τῆς εἰρήνης. Πρὸ τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία ἀνέπτυξε τὸ δεδικασμένον, ἐπικαλουμένη τὴν ἀπόφασιν τῆς 13 Ἰανουαρίου τοῦ 1920. Μετὰ διαπραγματεύσεις διαρκεσάσας πλέον τοῦ μηνὸς ἡ Πρεσβευτικὴ Συνδιάσκεψις, κατόπιν διαρκοῦς συνεργασίας, συνέτασσε κατ' Αὐγούστον ὑπόμνημα δι' οὗ, ἐνῶ ὅλαι αἱ ἀντιπροσωπεῖαι ἦσαν σύμφωνοι ἵνα, ἐκτὸς ἐλαχίστων τροποποιήσεων, παραδεχθῶσι πρὸς βορρᾶν τὴν γραμμὴν τοῦ 1913, ὅσον ἀφορᾷ τὰ Σερβοαλβανικὰ σύνορα, πρὸς νότον, τοῦναντίον, οὐδόλως ἦσαν σύμφωνοι, τῆς Ἀγγλικῆς ἀποφαινομένης ὑπὲρ τῆς ἀποδόσεως μεγάλου μέρους τῆς Βορείου Ἡπείρου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ τῆς ὑπαρχούσης διχογνωμίας τῆς Ἀλβανικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν πραγματοποιηθέντων τῆς Συνδιασκέψεως, περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου τὸ ζήτημα ἦλθεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Συμμαχικῶν Κυβερνήσεων.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία καθημερινῶς, σχεδόν, συνεννοεῖτο ἐν Παρισίοις μετὰ τῶν ξένων ἀντιπροσωπειῶν καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τοῦ Ἀγγλοῦ ἀντιπροσώπου. Ἀφ' ἐτέρου ἡ Συνέλευσις τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἶχε λάβει αἴτησιν συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 15 τοῦ Καταστατικοῦ δι' ἧς ἡ Ἀλβανία ἐξήτει παρὰ τῆς Συνελεύσεως τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου, δι' ἧς τοῦτο ἐκήρυττε τὴν Κοινωνίαν ἀναρμόδιον ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ συνοριακοῦ καθεστώτος τῆς Ἀλβανίας. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία ὄφειλεν ἐπομένως, συμφώνως μὲ τὴν ἀνατεθεῖσαν εἰς αὐτὴν ἐντολήν, νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἀναρμοδιότητα τῆς Κοινωνίας. Ὁ κ. Φραγκούλης διὰ μακρῶν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 17ης Σεπτεμβρίου ὑπερήσπισε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου, θέσας οἷτω ἀνεκτιμώμενον τὸ Συμβούλιον καὶ τὴν Ἀλβανικὴν ἀντιπροσωπείαν. Τοῦ ζητήματος, συμφώνως πρὸς τὸν Κανονισμόν, παραπεμφθέντος εἰς τὴν Σ' Ἐπιτροπὴν, αὕτη ἠδύνατο ἀκυροῦσα τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας, πρὸ τῆς παρατηρουμένης βραδύτητος τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, νὰ προβῇ εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ συνοριακοῦ καθεστώτος τῆς Ἀλβανίας. Ἐν τούτοις πρὸ τῶν σημειωθέντων κινδύνων μιᾶς τοιαύτης ἀναμίξεως τῆς Κοινωνίας, κινδύνων οὓς ἀνέπτυξεν ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, ἡ Συνέλευσις δὲν ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος τούτου, περιορισθεῖσα νὰ ἐπιτελέσῃ στοιχειώδεις αὐτῆς καθήκον ὀνομάζουσα Ἐπιτροπὴν σκοποῦσαν τὴν διαφύλαξιν τῆς εἰρήνης. Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 26ης Σεπτεμβρίου ὁ κ. Φίσερ, Ἀγγλὸς ἀντιπρόσωπος, ἐποιήσατο θερμὴν ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, Σέρβους καὶ Ἀλβανοὺς ἀντιπροσώπους, καθικελεύων

αὐτοὺς νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης. Ἰδιαιτέρως δ' ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον εἶπεν «ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐμεγάλωσε, καὶ πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Ἀλβανίαν νὰ ζήσῃ. Δὲν πρέπει οἱ γείτονες τῆς Ἀλβανίας νὰ θεωρῶσιν αὐτὴν ἐχθρὰν ἀλλὰ φίλην καὶ νὰ βοηθήσωσιν αὐτὴν νὰ ζήσῃ ἐν τῇ μεγάλῃ Βαλκανικῇ δημοσπονδίᾳ. Δέον νὰ ἀποσταλῇ ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐπιτροπὴ, ἣτις οὐδόλως νὰ ἐξετάσῃ τὰ διαπραχθέντα ἐν τῷ παρελθόντι, ἀλλὰ μόνον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης. Τόσον ἡ Σερβία ὅσον καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀνεγνώρισαν τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως. Ἡ Ἀλβανία πρέπει ἐπίσης ν' ἀναγνώρισῃ αὐτὴν, ἡ δὲ προσεχὴς ἀπόφασις τῆς Συνδιασκέψεως δέον νὰ εἶνε τελεσίδικος διὰ πάντα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη».

Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀλβανίας Ἐπίσκοπος Φᾶν Νόλυ ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ ἀνεξαρτησία ἀνεγνώρισθη ἐπισήμως τὸ 1913. Ἡ δὲ Ἀλβανία μὲ καθωρισμένα σύνορα ἐγένετο ἀποδεκτὴ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1920 ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Οὐδεμίαν τῶν Συμβαθικῶν τῶν ἀφορωσῶν τὸ ὀροθετικὸν καθεστῶς τῆς Ἀλβανίας κατηγγέλθη, ἄρα αἱ συνθήκαι αὗται ἰσχύουσι πάντοτε. Ὁ Ἀλβανὸς ἀντιπρόσωπος ζητεῖ ἐπίσης νὰ ἀποσταλῇ Ἐπιτροπὴ ἀμέσως παρὰ τῆς Κοινωνίας, ἣτις νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκκένωσιν ἀπὸ τῆς Ἀλβανίας τῶν χωρῶν τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν Σέρβων καὶ Ἑλλήνων. Περαιτέρω δὲ προσθέτει ὅτι Ἡπειρώται δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Ἀλβανίᾳ, οἱ δὲ Μιρδίται εὐρίσκονται ἐπὶ Σερβικοῦ ἐδάφους. Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν πρέπει ἐπίσης νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων τὴν νομικὴν ἀναγνώρισιν τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. Φραγκούλης ἀπήντησεν ἐν συνόψει τὰ ἐξῆς: Ἠὐχαρίστησε πρῶτον τὸν κ. Φίσερ διὰ τὴν ἐνθερμον ἐκκλησίαν ἣν ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Ἑλλάδα. «Ἡ ἐκκλησίαις αὕτη θὰ ὑπάγῃ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δὲν πρόκειται περὶ τῆς Ἑλλάδος ἣτις ἐμεγάλωσε, ἀλλὰ περὶ τῆς Ἡπείρου, ἣτις ἀπὸ αἰώνων ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς. Δὲν ἀφαιροῦν βραχίονα ἀπὸ ἐνὸς σώματος ἵνα δώσωσι ζωὴν εἰς ἕτερον τοιοῦτον μὴ βιώσιμον. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τὴν Ἡπειρον διὰ νὰ ζήσῃ ἡ Ἀλβανία». Ἀπαγνῶν εἰς τὸν Ἀλβανὸν ἀντιπρόσωπον ὁ κ. Φραγκούλης, ἐπικαλούμενος τὴν γνώμην νομομαθῶν καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ νομικοῦ τμήματος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἀποδεικνύει ὅτι αἱ Συνθήκαι τοῦ 1913 ἠκυρώθησαν. Ἡ Ἀλβανία, καίτοι οὐδέτερον Κράτος, ἔλαβε μέρος εἰς τὸν πόλεμον, αἱ δὲ δυνάμεις κατεῖχον τὸ Ἀλβανικὸν ἔδαφος. Ὁ Ἕλληνα ἀντιπρόσωπος ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν ὅτι αἱ Δυνάμεις ἀνεγνώρι-

σαν ότι η Β. Ήπειρος ήτο ελληνική και επεδικάσθη εις την Ελλάδα. Αναγινώσκει την Συνθήκην της Κερκύρας και την επικύρωσιν ταύτης υπό των Κυβερνήσεων των Μ. Δυνάμεων και υπό αυτής ταύτης της Αλβανικής Κυβερνήσεως, αποτεινόμενος δὲ πρὸς τὸν Ἀλβανὸν ἀντιπρόσωπον λέγει: «Διὰ τῆς επικυρώσεως ταύτης ἡ Ἀλβανία ἀνεγνώρισεν ὅτι ήτο ἀνίσχυρος νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν της εἰς τὴν ἐπαναστατήσασαν Ἁπειρον. Ἡ δὲ αὐτῆ τῶν ἀνδρείων Ἁπειρωτῶν ἐπέβαλε τὴν θέλησίν της καὶ τὰ δικαιώματά της εἰς τὴν Ἀλβανίαν, εἰς τὴν Ελλάδα, ἥτις τοὺς ἀπέκλειε, καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς Μ. Δυνάμεις, καὶ τολμάτε νὰ ἔλθετε ἐνταῦθα πρὸ τοῦ Ὑπεριάτου τούτου Δικαστηρίου τῆς διεθνoῦς συνειδήσεως καὶ νὰ ψεύδεσθε διακηρύττοντες ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἁπειρος!»

Ὡς πρὸς τὴν πρότασιν τῆς ἀποστολῆς Ἐπιτροπῆς ἐν Ἀλβανίᾳ, ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος λέγει ὅτι στοιχειώδης ἀρχὴ δικαίου ἐπιβάλλει νὰ φροντίσῃ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς ἢ ἀρμοδία ἀρχὴ ἥτις ἔχει ἤδη ἐπιληφθῆ τοῦ διακανονισμοῦ μιᾶς ὑποθέσεως. ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ Πρεσβευτικὴ Συνδιάσκεψις. Ἡ Ἑλλὰς θὰ συμφιλιωθῆ μετὰ τῆς Ἀλβανίας ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀναγνωρισθῆ ἡ ἐλευθερία τῆς Ἁπείρου, κατόπιν αἰῶνων αἱματηρῶν ἀγῶνων.

Ὁ κ. Σπαλαίκοβιτς διὰ μακρῶν διαψεύδει τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀλβανοῦ ἀντιπροσώπου λεχθέντα περὶ δῆθεν παραβιάσεων διαπραχθεισῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ὑπὸ τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ. Οἱ Ἀλβανοὶ ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῶν Νεοτούρκων ἐπιδιώκουσι τὴν ἐξόντωσιν τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ, ἐκ τούτου δὲ ἡ ἐπανάστασις τῶν Μιρδιτῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν τῆς Ἀλβανίας.

Ὁ Μαρκήσιος Ἰμπεριάλι (Ἰταλία) ὑποστηρίζει τὴν γνώμην τοῦ κ. Φίσερ περὶ τῆς ἀπολύτου ἀρμοδιότητος τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως, συνιστᾷ δὲ τὴν παραπομπὴν τῆς διατηρήσεως τῆς εἰρήνης εἰς τὴν ἀποσταλησομένην Ἐπιτροπὴν εἰς Ἀλβανίαν.

Ὁ Λόρδος Σέσιλ (Νοτίου Ἀφρικῆς) ὑπενθυμίζει τὴν ἔφεσιν τῆς Ἀλβανίας ὅσον ἀφορᾷ τὸν κανονισμὸν τοῦ ὁροθετικοῦ αὐτῆς καθεστώ-τος καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως. «Ἐν τῷ μεταξύ, λέγει, ἐχθροπραξίαι λαμβάνουσι χώραν ἐν Ἀλβανίᾳ, ἡ δὲ Κ. τῶν Ε. δὲν δύναται νὰ ἀνεχθῆ περαιτέρω παρομοίαν κατάστασιν. Ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ σταλῆ ἐπὶ τύπου. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς διατυπώνει τὰς ἑξῆς προτάσεις: 1) Ἀναγνώρισιν τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως ὡς τὸ ἀρμόδιον ὄργανον ἵνα ἀποφανθῆ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὁροθετικὸν καθεστῶς τῆς Ἀλβανίας. 2) Ἀναγνώρισιν τῆς κυριαρχίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀλβα-

νίας, οἷα αὕτη καθωρίσθη διὰ τῆς παραδοχῆς αὐτῆς εἰς τὴν Κοινω-νίαν. 3) Δεδομένου ὅτι λαμβάνουσι χώραν ταραχαὶ ἐν Ἀλβανίᾳ τάσων πρὸς βορρᾶν ὅσον καὶ πρὸς νότον ἡ Συνέλευσις προσκαλεῖ τὸ Συμβούλιον νὰ ὀνομάσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν ἀποτελεσθησομένην ἐκ τριῶν ἀμερολήπτων μελῶν, ἥτις μεταβαλῆναι εἰς Ἀλβανίαν νὰ ἀναφέρῃ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως, εὐθὺς ὡς αὕτη ληφθῆ, καὶ τῶν ταραχῶν αἷτινες λαμβάνουσι χώραν παρὰ τὰ Ἀλβανικὰ σύνορα. Ὡς εἶπεν ὁ κ. Φίσερ, οἱ λόγοι τῶν ταραχῶν αὐτῶν εἶναι ἡ διατήρησις τῶν ἱστορικῶν ἀνεμνήσεων, ἥτις εἶναι λίαν ζωηρὰ παρὰ τοῖς Βαλκανικοῖς λαοῖς. Ὁ Λόρδος Σέσιλ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη θὰ παραδεχθῶσι τὴν ἀπόφασιν τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως.

Οἱ ἀντιπρόσωποι Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ἐζήτησαν τὴν ἀντικατά-στιασιν τοῦ ὅρου «Πρεσβευτικὴ Συνδιάσκεψις» διὰ τοῦ ὅρου «Κυριώτεραι Συμμαχικαὶ καὶ συνησπισμέναι Δυνάμεις» ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐκφράσωσιν ὑστερώτερον ὁρισμένας ἐπιφυλάξεις.

Ὁ κ. Ρενάλ (Γαλλία) ἤκουσε, λέγει, μετὰ προσοχῆς καὶ συμπαιθίας τὸν Ἕλληνα, Σέρβον καὶ Ἀλβανὸν ἀντιπρόσωπον μεθ' ὧν συνδέεται ἡ πατρὶς αὐτοῦ δι' αἰσθημῶν εθγνωμοσύνης. Ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν λόγῳ Κρατῶν ἐπιθυμοῦσι τὴν εἰρήνην καὶ ἔχυσαν ἀπὸ κοινοῦ τὸ αἷμα αὐτῶν μετὰ τῆς Γαλλίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δικαίου. Εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον ὅτι ἡ Πρεσβευτικὴ Συνδιάσκεψις, ὅσα ἀρμοδία ν' ἀποφανθῆ περὶ τῶν συνόρων, εἶναι ἐπίσης ἀρμοδία ἵνα ἐπιβλέψῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς, ἐπομένως οὐδαὶς λόγος ὑπάρχει νὰ σταλῆ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τῆς Κοινωνίας.

Ὁ κ. Φραγκούλης λέγει ὅτι εἶνε καθ' ἑἷα σύμφωνος μὲ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ρενάλ λεχθέντα. Ὡς πρὸς τὰς προτάσεις τοῦ Λόρδου Σέσιλ ὁ κ. Φραγκούλης ἐρωτᾷ αὐτὸν εἰς ποίαν ἀρχὴν δικαίου, εἰς ποίαν Συνθήκην, βασιζέται ἀξιῶν ὅπως ἡ Σερβία καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀποδεχθῶσι τυφλοῖς ὄμμασι τὴν ἀπόφασιν τῶν Δυνάμεων χωρὶς νὰ ἐκφράσωσιν ἐλευθέρως τὴν βούλησιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ταύτης. Ποῖος ὁ σκοπὸς ἐπομένως Ἐπιτροπῆς, ἥτις μὴ δυναμένη ν' ἀποφανθῆ ὅσον ἀφορᾷ τὴν εὐθύνην τῶν λαβουσῶν χώρων ταραχῶν θέλει γίνε ἐκτελεστικὴ ἀποφάσεως, ἥτις δὲν ἔχει εἰσέτι περιβληθῆ νομικοῦ κύρους, καθότι κυρίαρχα κράτη, οἷα ἡ Σερβία καὶ ἡ Ἑλλὰς, δὲν ἔχουσιν εἰσέτι δώσει τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν;

Ἡ πραγματικὴ κατάστασις τῆς Ἀλβανίας εἶνε ἡ ἀκόλουθος: Αὕτη ἀποτεινομένη πρὸς τοὺς γείτονας αὐτῆς, ἀπαγορεύει εἰς αὐτοὺς νὰ

εισέλθωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς, ὅταν δὲ οἱ γείτονες αὐτῆς ἐρωτῶσι τὴν Ἀλβανίαν ποῦ εὑρίσκειται ἡ οἰκία αὕτη, ἡ Ἀλβανία ἀπαντᾷ ὅτι θὰ κτισθῇ ὑπὸ τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως. Κατ' ἀκολουθίαν εἶναι παράλογον νὰ γίνεται λόγος ἐνταῦθα περὶ παραβιάσεων.

Ὁ λόρδος Σέσιλ ἀπαντῶν εἰς τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον λέγει ὅτι δυνάμει τῶν ἀρθρῶν 11 καὶ 15 τοῦ Καταστατικοῦ ἢ Κοινωνίας δικαιούται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν εἰρήνην, δικαιουμένη προσέτι νὰ λάβῃ γινώσκων τῶν λαβόντων χώραν καὶ νὰ συντάξῃ ἔχθρουν ἐπὶ τῶν συμβαινόντων. Ὅθεν τοῦτο εἶναι ἀδύνατον ἐὰν δὲν ὀνομασθῇ Ἐπιτροπὴ καὶ μεταβῇ αὕτη ἐπὶ τόπου· παρακαλεῖ δὲ τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴ ἐναντιοῦνται εἰς τὴν ἀποστολὴν Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Φίσερ (Ἀγγλία) λέγει εἰς τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον ὅτι ἡ γνώμη τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως εἶναι ὅτι δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 89 τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, ἣν προσυπέγραψε καὶ ἡ Ἑλλάς, ἡ τελευταία αὕτη ἀνέθεσεν εἰς τὰς Συμμάχους καὶ Συνησπισμένας Δυνάμεις τὸν καθορισμὸν τοῦ συνόλου ὀροθετικοῦ αὐτῆς καθεστώτος, ἔπομένως φρονεῖ ὅτι ἡ Ἑλλάς ὑποχρεοῦται νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τῶν Μ. Δυνάμεων.

Ὁ κ. Φραγκούλης παρακαλεῖ τὸν Ἀγγλον ἀντιπρόσωπον νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐξῆς παρατήρησιν: Τὸ ἀρθρον τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ὁ κ. Φίσερ, τῆς Συνθήκης τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, εὑρίσκειται ἐπίσης εἰς τὴν Συνθήκην τοῦ Νεϊγύ, ἀρθρον 59, καὶ εἰς τὴν Συνθήκην τοῦ Τριανόν, ἀρθρον 74, ἀφορᾷ δὲ ὄχι μόνον τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ τὴν Σερβίαν, τὴν Πολωνίαν, τὴν Τσεχοσλοβακίαν καὶ αὐτὰ εἶτι τὰ ἡττημένα Κράτη, ὡς ἡ Βουλγαρία, Οὐγγαρία, Αὐστρία. Ἀφοῦ εἰς πάντα ταῦτα τὰ Κράτη, ἦτοι εἰς τὰ Σύμμια ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ εἶτι τὰ ἡττημένα ὑπεβλήθη Σύμβαισι καθορίζουσα τὸ ὀροθετικὸν αὐτῶν καθεστῶς, καὶ τὰ Κράτη ταῦτα ἀρέθησαν ἐλεύθερα νὰ ἐκφράσωσι τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν, οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει αἱ Μ. Δυνάμεις νὰ ἐνεργήσωσιν ἄλλως ἀπέναντι τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ἑλλάδος αἵτινες ἔχουσιν τὸ αἷμα αὐτῶν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Συμμάχων. Ἄλλως τε τὸ ἐν λόγῳ ἀρθρον προβλέπει συμμετοχὴν, ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τῶν συνόρων, καὶ Συνησπισμένων Δυνάμεων, ἦτοι τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπομένως οὐδεμίαν ἀπόφασιν ὁμάδος Δυνάμεων, ὅσονδήποτε ἰσχυρὰ καὶ ἂν εἶναι αὕτη, δύναται νομικῶς νὰ ἔχη κῆρος παρὰ μόνον ἐὰν εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην συμμετάσχωσιν αἱ Ἡνωμένα Πολιτεῖαι, καὶ περιβληθῇ ἡ ἀπόφασιν αὕτη τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἐνδιαφερομένων κυριάρχων Κρατῶν Σερβίας καὶ Ἑλλάδος.

Εἰς τὸν Λόρδον Σέσιλ ἀπαντᾷ εἰτι τὰ ἀρθρα 11 καὶ 15, αἵτινα ἐπικαλεῖται, προϋποθέτουσι Κράτη τῆς Κοινωνίας ἔχοντα καθωρισμένα σύνορα. Τὰ σύνορα δὲ τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἔθνῶν δὲν δύνανται νὰ καθορισθῶσιν εἰμὴ δι' ἐλευθέρας Συνθήκης. Ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ περιβληθῇ αὕτη τὸν τύπον ἐλευθέρας συνθήκης ἣν ἡ Ἑλλάς θὰ προσκληθῇ νὰ συνυπογράψῃ. Οὔτε ἡ Σερβία οὔτε ἡ Ἑλλάς προσυπέγραψαν συμφωνητικὸν διαιτησίας ὑπὲρ τῶν Δυνάμεων, ἔπομένως μόνον δι' ἐλευθέρας Συνθήκης δύνανται νὰ καθορισθῶσι τὰ σύνορα ἐλευθέρων Κρατῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐπέτρεψαν εἰς τὴν Γερμανίαν νὰ ἐκτιμήσῃ ἐὰν ἔπρεπεν ἢ ὄχι νὰ ὑπογράψῃ τὴν Συνθήκην τῶν Βερσαλλιών, καὶ ἔδωσαν εἰς αὐτὴν ἕνα μῆνα ἵνα σκεφθῇ, θὰ εἶναι πρᾶξικὸν νὰ ἐνεργήσωσιν ἄλλως ἀπέναντι συμμάχων Δυνάμεων.

Ὁ λόρδος Σέσιλ λέγει ὅτι ἀνήκει εἰς τὰς Δυνάμεις νὰ καθορίσωσι τὸν τύπον ὑπὸ τὸν ὁποῖον θὰ ἐκδώσωσι τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν. Ἡ Κοινωνία δὲν δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὰς Δυνάμεις συμβουλὰς.

Ὁ κ. Φραγκούλης ἀπαντᾷ ὅτι προσπαθεῖ νὰ καθορίσῃ κατὰ ποῖον τρόπον ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Σερβία, κυρίαρχα Κράτη, δύνανται ν' ἀποδεχθῶσι μίαν τοιαύτην ἀπόφασιν.

Ὁ Λόρδος Σέσιλ λέγει ὅτι, τοῦ Ἑλληνος ἀντιπροσώπου ὑποστηρίζοντος ὅτι αἱ Δυνάμεις δὲν θὰ ἐνεργήσωσιν χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῆς Ἑλλάδος, ἀναμφιβόλως θὰ ἐνεργήσωσιν οὕτω. Ὁ κ. Φραγκούλης ἀπαντᾷ ὅτι μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ταύτην ἀποδέχεται τὴν πρώτην πρότασιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Μ. Δυνάμεων ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἡ πρότασις αὕτη γίνεται ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν πρότασιν τὴν ἀφορῶσαν τὴν ἀποστολὴν Ἐπιτροπῆς ἐν Ἀλβανίᾳ ὁ Κράτη ἀπέσχον τῆς ψηφοφορίας, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ Γαλλία, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Ἑλλάς.

Κατὰ τὴν πρὸ τῆς Συνελεύσεως συζήτησιν λαβοῦσαν χώραν τὴν 2αν Ὀκτωβρίου ὁ Λόρδος Σέσιλ ἀνέπτυξεν ἐκ νέου τὰς προτάσεις του.

Ὁ κ. Σκιαλόγια (Ἰταλία) εἶπεν ὅτι τὰ συμφέροντα τῆς Ἰταλίας εἶναι ὁμοίμορφα μετὰ τῶν τῆς Ἀλβανίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄμεσον ἀποστολὴν τῆς ἐπιτροπῆς ἡ λέξις «ἄμεσος» δεόν νὰ ἐννοηθῇ ἄμεσως μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνδιασκέψεως. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοιαύτη Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει χρησιμότητα.

Ὁ Λόρδος Σέσιλ ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἀποστολὴ Ἐπιτροπῆς, ἐν περιπτώσει βραδύτητος τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως, εἶναι ἀναγκαία. Ὁ

κ. Σπαλαίκοβιτς (Σερβία) λέγει ότι η πρότασις ὁμιλεῖ περὶ ταραχῶν ἐν Ἀλβανίᾳ· τοῦτο εἶναι ἀκριβὲς καθότι αἱ ταραχαὶ εἶναι ἢ φυσιολογικὴ κατάστασις ἐν ἣ ἔζη ἡ Ἀλβανία. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἦν ζητεῖ ὁ Λόρδος Σέσιλ δέον νὰ ἀρχίσῃ ἀμέσως τὰς ἐργασίας αὐτῆς, καὶ νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀντιπροσωπείαν τῶν Μιρδιτῶν τὴν εὐρισκομένην ἐν Γεγεύῃ. Εὐχαριστῶν τὸν Λόρδον Σέσιλ διὰ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας, λέγει ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ἐξηγεῖται λόγῳ τῆς γειτνιασεως τῆς χώρας αὐτοῦ, τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, μετὰ τῆς Ἀλβανίας!

Ὁ κ. Φραγκούλης παρατηρεῖ εἰς τὸν Λόρδον Σέσιλ ὅτι ἐν τῇ προτάσει του λέγει ὅτι ἀναγνωρίζεται ἡ κυριαρχία τῆς Ἀλβανίας οἷα καθωρίσθη διὰ τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς ἐν τῇ Κοινωνίᾳ». Ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι σόλοικος. Ἡ κυριαρχία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία εἶναι λέξεις ἀπολύτου ἐννοίας μὴ ἐπιδεχόμεναι μετριάσμον οὔτε σύγκρισιν.

Ὁ λόρδος Σέσιλ ἀναγνωρίζει τὸ δίκαιον τῆς παρατηρήσεως καὶ λέγει ὅτι τὸ Γαλλικὸν κείμενον κακῶς ἐξέφρασε τὴν σκέψιν του.

Ὁ κ. Φραγκούλης παρατηρεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ «καθορισμὸς ἐν τῷ κείμενῳ ὅτι ἡ τριμελὴς Ἐπιτροπὴ δέον νὰ ἀποτελεῖται ἐξ ἀμετρολήπτων μελῶν ἐνέχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰδέαν ὅτι οὐδεμία τῶν ἐνδιαφερομένων Δυνάμεων θὰ δύναται νὰ ἀποστείλῃ ἀντιπρόσωπον ὡς μέλος τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς. Εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι τις συγχρόνως δικαστὴς καὶ διάδικος ἢ καὶ ἀπλοῦς ἐνδιαφερόμενος. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία ἐφρόνει μετὰ τῆς Γαλλικῆς ὅτι στοιχειώδης ἀρχὴ δικαίου ἐπέβαλλε νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν Πρεσβευτικὴν Συνδιάσκεψιν νὰ ἐπιβλέψῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς. Ἐν τούτοις οὐδεμίαν ἀντίρρησην ἔχει ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν ἀποστολὴν παρομοίας Ἐπιτροπῆς. Ἰνα ὅμως εἴπῃ τις εἰς τινα εἴαν ἔχει δίκαιον ἢ ἀδικον, πρέπει ἐν ἀρχῇ νὰ δηλώσῃ τί θεωρεῖται ἀπὸ ἀπόψεως δικαίου ὡς δίκαιον καὶ ὡς ἀδικον. Δὲν παραβιάζει τις ἀνοικτὴν θύραν, ἀκόμη δὲ ὀλιγώτερον ἀνύπαρκτα σύνορα.

»Ὁ λόρδος Σέσιλ ἐλησμόνησεν ἐν τῷ λόγῳ του λεπτομέρειαν ἣτις ἔχει μεγίστην ἀξίαν: τὴν 13ην Ἰανουαρίου 1920 ἐπεδικάσθη ἡ Ἡπειρος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ κ. Βενιζέλος ἀνήγγειλε τὴν ἀπόφασιν ταύτην εἰς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Ἡπειρωτικὸς λαὸς διέθεσεν ἑαυτὸν δι' ἐκαναστάσεως τῷ 1914. Εἶναι ἀδύνατον ἀφοῦ ἀνεγνωρίσθη ἡ ἑλληνικότης τῆς Ἡπείρου ὑφ' ὄλων τῶν Δυνάμεων καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἀμερικῆς νὰ ζητηθῇ σήμερον ἀπὸ τοὺς Ἡπειρώτας νὰ ὑποταγῶσι μετὰ αἰῶνων ἀγῶνας ὑπὸ Δύναμιν ἣν ἀπεχθάνονται. Ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τῶν ἔθνων διακηρύττω ἐνώπιον ὄλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὸ ἀπαράγραπτον δίκαιον τῶν Ἡπειρωτῶν νὰ διαθέ-

σωσιν ἑαυτοὺς καὶ τὸ δίκαιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου».

Ὁ κ. Καζαντζῆς λέγει ὅτι ἡ Συνέλευσις ἔχει ὕψος γαμηλοῦ κομπῆς μετὰ τῆς Ἀλβανίας, προτείνει δὲ ν' ἀποσταλοῦν ὡς ὀδηγοὶ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντιπρόσωποι τῆς Σερβίας, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀλβανίας.

Ὁ κ. Μπάλφουρ παρατηρεῖ ὅτι διὰ τὴν διατήρησιν τῆς φιλίας οὐδὲν ἐπικινδυνωδέστερον ὑπάρχει εἰμὴ μακρὸν ταξίδιον ἀπὸ κοινοῦ. Θὰ εἶναι δύσκολον νὰ ζητήσῃ τις νὰ συνταξιδεύσῃ εἰς Ἑλλην, εἰς Ἀλβανὸς καὶ εἰς Σέρβος. Τοῦτο δὲν θὰ βοηθήσῃ πολὺ τὴν ἁρμονίαν τῆς Ἐπιτροπῆς. Μετὰ τινὰ παρατηρήσεις τοῦ λόρδου Σέσιλ ὁ κ. Καζαντζῆς ἀπέσυρε τὴν πρότασιν αὐτοῦ, βεβαιώσας τὸν κ. Μπάλφουρ περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτήρος τῆς Ἡπείρου.

Μετὰ τινὰ παρατηρήσεις τοῦ κ. Ρενάλ (Γαλλία), συμφωνήσαντος ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ δέον νὰ μεταβῇ εἰς Ἀλβανίαν μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως, καὶ τὴν δήλωσιν τοῦ λόρδου Σέσιλ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ δέον νὰ ὀνομασθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, ἡ Συνέλευσις ἐψήφισε τὰς προτάσεις τῆς ΣΤ' Ἐπιτροπῆς.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία εἶχεν ἐντολὴν νὰ ὑποστηρίξῃ πρὸ τῆς Κοινωνίας τὴν ἀναρμοδιότητα αὐτῆς. Τόσον τὸν Ἰούνιον πρὸ τοῦ Συμβουλίου, ὅσον καὶ τὸν Σεπτέμβριον πρὸ τῆς Συνελεύσεως ἐπέτυχε, παρὰ τὴν ἔφεσιν τῆς Ἀλβανίας, νὰ μὴ ἐπιληφθῇ αὕτη τοῦ Συνοριακοῦ κινεστώτος τῆς Ἀλβανίας καὶ τῶν γειτόνων αὐτῆς. Μὴ συμφωνησάντων τῶν ἐμπειρογνωμόνων τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως, ἡ ἐπίλυσις τοῦ συνοριακοῦ ζητήματος ἀφέθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν κ.κ. Λόυδ Τζώριτζ, Λόρδου Κώρζον ἀφ' ἐνός, Σάν-Μαρτίνο καὶ Ἰμπεριάλι ἀφ' ἑτέρου· εἰς αὐτοὺς ἀνήκει νὰ μὴ παραβιάσωσι τὸ δίκαιον τῶν Ἡπειρωτῶν.

Ἡ σταλησομένη Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τῆς Κοινωνίας δὲν ἔχει εἰμὴ συντηρητικὸν χαρακτήρα, δύναται δὲ ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν παραβιασθῇ τὸ δίκαιον τῶν Ἡπειρωτῶν, νὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς αὐτοὺς, εἴαν εἶναι ἀδικος ἀπόφασις τῶν Συμμάχων Κυβερνήσεων, νὰ διεδικήσωσι τὰ δίκαια αὐτῶν πρὸ τῆς Κοινωνίας.

Τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν ἔθνων, παρὰ τὴν δυσκολίαν τῶν περιστάσεων, εἶναι εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, ἐκτὸς τῆς ἐν τῇ Συνελεύσει δράσεως αὐτῆς, ἐπέτυχε τὴν σύσφιγξιν τῶν συνδεόντων τὴν Ἑλλάδα φιλικῶν δεσμῶν μετὰ τῶν γειτόνων αὐτῆς Κρατῶν. Μετὰ τὸ πέρας τῶν

ἔργασιων τῆς Συνελεύσεως ἡ Σερβικὴ ἀντιπροσωπεία κατέστησε γνωστὸν εἰς τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν καὶ διὰ ταύτης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὅτι ἡ στάσις τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ὑπῆρξε στάσις φιλῆς καὶ συμμάχου, ὅτι αἱ δύο ἀντιπροσωπεῖαι ἀπὸ κοινοῦ ἐλάμβανον ἀποφάσεις, καὶ ἐν φιλικωτάτῳ πνεύματι αἱ δύο ἀντιπροσωπεῖαι διαρκῶς συνειργάσθησαν.

Ἄφ' ἐτέρου ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία δὲν ἔπαυσε συνεργαζομένη μεθ' ὅλων τῶν Κρατῶν τῆς Μικρᾶς Ἀντάντ, ἰδιαίτατα δὲ μετὰ τῆς Ρουμανίας. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ἀνηγγέλλετο εἰς τὴν Συνέλευσιν ἡ ἀπόφασις τῆς Συνδιασκέψεως τῶν Παρισίων, καὶ ἡ θρυλλουμένη ἐντολὴ τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως διδούσης δικαίωμα εἰς τὴν Ἰταλίαν νὰ ἐπέμῃ ἐν Ἀλβανίᾳ, θὰ παρίστατο ἡ Συνέλευσις πρὸ δηλώσεως ἀλληλεγγύης τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν. Πράγματι εἶχεν ἀποφασισθῆ, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Σερβικῆς ἀντιπροσωπείας, νὰ γίνῃ δήλωσις πρὸ τῆς Συνελεύσεως ὅτι ὁ διεθνὴς χαρακτὴρ τῆς ἀποφάσεως τῆς Πρεσβευτικῆς Συνδιασκέψεως δέον νὰ διατηρηθῆ καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὅτι δὲ τὰ Βαλκανικὰ Κράτη σὺδέποτε θὰ παραδεχθῶσι μονομερῆ ἐπέμβασιν Δυνάμεως, τοῦθ' ὕπερ ἢ θελεν ἀποτελέσει παραβίασιν θεμελιώδους ἀρχῆς τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, καθ' ἣν τὰ Βαλκάνια ἀνήκουσιν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς, ἀρχὴ ἣτις ἀποτελεῖ διὰ ταῦτα ἕτερον δόγμα τοῦ Μονρόε.

Ἡ Μικρὰ Ἀντάντ ἐπεδείξατο κατὰ τὴν Συνέλευσιν μεγάλην ἀλληλεγγύην. Βεβαίως τὰ 19 Κράτη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ἐπεδείξαντο ἀξιοθαύμαστον πειθαρχίαν κατὰ τὰς ψηφοφορίας, πειθαρχίαν ἣν προσεχῶς θὰ ἐπιδείξῃ καὶ ἡ Μικρὰ Ἀντάντ. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, καίτοι τῆς Ἑλλάδος μὴ συμμετασχούσης εἰσέτι αὐτῆς, προσεπάθησεν ἐν τῇ πραγματικότητι νὰ θεωρηθῆ ὡς μέλος αὐτῆς καὶ ἐπέτυχε τοῦτο.

Ὁ Γάλλος ἀντιπρόσωπος κ. Ἀνοτιώ, ἀποχαιρετῶν τοὺς ξένους συνιδέλφους του, εἶπεν εἰς μέλος τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας: «Προσεπαθήσατε νὰ σώσετε τὴν πατρίδα σας ἀπὸ τὴν δυσχερῆ θέσιν εἰς τὴν εὐρίσκειται, ἐκάματε ὅ,τι ἠδύνασθε καὶ τοῦτο σᾶς τιμᾷ. Ἡμεῖς οἱ φίλοι σας ἐν Γαλίᾳ εἴμεθα πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἑλλάδος».

Ὁ δὲ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν κ. Οὐέλλιγκον Κόϋ, ἀποτεινόμενος πρὸς Ἑλληνα ἀντιπρόσωπον εἶπε: «Σᾶς εὐχαριστῶ καὶ σᾶς συγχαίρω, ἐν ὀνόματι τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν λαμπρὰν (brillante) συμμετοχὴν τῆς ἀντιπροσωπείας σας εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως τῆς Κοινωνίας ἡ συνεργασία αὕτη ὑπῆρξε δι' ἡμᾶς λίαν πολυτίμος».

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας παρὰ τῇ Β' Συνελεύσει τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚῳ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜῳ

Ὁ Ἴερὸς Σύνδεσμος πρὸ δύο ἀκριβῶς μηνῶν διεκτραγωδῶν τὴν διὰ τοῦ νόμου 2052 δημιουργουμένην οἰκονομικὴν κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ κρούων τὸν κώδωνα τοῦ ἐντεῦθεν κινδύνου ὑπεδείκνυε τὴν εὐκαιρίαν, ἣτις παρουσιάζετο εἰς τὴν Πολιτείαν, ὅπως ἐπανορθώσῃ τὸ εἰς ἐκείνην προσγεγόμενον μέγα ἀδίκημα ἐν τῷ σχεδιαζομένῳ τότε νέῳ ἀγροτικῷ νόμῳ. Καὶ ἰδοὺ ὁ νέος νόμος ἐσχεδιάσθη καὶ ὑπεβλήθη ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἀδικος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀδικώτερος τοῦ νῦν ἰσχύοντος.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἐξακολουθεῖ δυστυχῶς, ὡς φαίνεται, σκεπτόμενον ἀκριβῶς ὅπως καὶ πρὸ δύο ἐτῶν καὶ νομίζον, ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν λογικὴν καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ δίκαιον, καθ' ὃ ἀπαλλοτριοῦνται ὑπὸ τῆς Πολιτείας τὰ ἰδιωτικὰ κτήματα, δύνανται νὰ ἀπαλλοτριωθῶσιν ἀναγκαστικῶς καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι τοσοῦτον ἄπλοῦν ὅπως φαντάζονται αὐτὸ οἱ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ ἐκείνῳ. Ἐν πρώτοις ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι τιμαριοῦχος χωροδεσπότης ζῶν ἐν εὐμαρείᾳ καὶ σπατάλῃ καὶ διαθέτων περισσεύματα, ἅτινα νὰ ὀφείλῃ νὰ εἰσφέρει χάριν τῶν ἐνδεῶν. Ἐπειτα δὲ ὑπεράνω τῆς ὕλικῆς ἀνάγκης τῆς κοινωνίας, ἣν ἐπικαλοῦνται οἱ κοινωνικοὶ οὔτοι μεταρρυθμισταί, ὑπάρχουσιν αἱ πνευματικαὶ αὐτῆς ἀνάγκαι. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἠθικαὶ τινες ὑποχρεώσεις τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἄλλαι τινὲς ἀπόψεις τοῦ ζητήματος, αἵτινες ἐπιβάλλουσι περισσότεραν καὶ ψυχραιμότεραν σκέψιν πρὸς δίκαιον καὶ ἀνεκτὴν διευθέτησιν αὐτοῦ.

Δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν σήμερον περὶ τὴν ἀντισυνταγματικότητα τοῦ νομοσχεδίου οὔτε θὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ ἀπὸ ἐπόψεως ἐθνικῆς, ἀλλὰ ἀπὸ ἐπόψεως ἠθικῆς καὶ δικαιοσύνης, καὶ γενικώτερον ἀπὸ ἀπόψεως σχέσεως Πολιτείας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ πάλιν θὰ εἶναι περιττὸν νὰ ἀναμισθῶμεν διὰ μυριστὴν φορὰν τὰς πρὸς τὸ Ἔθνος ὑπηρεσίας αὐτῆς καὶ νὰ ἀναδειξῶμεν τὴν ἐν τε τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι ὑψηλὴν τῆς ἀποστολῆς, πράγματα τῆς ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας ἀναγνωρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν ὁποίων τεκμήριον τρανὸν εἶναι ἂν μὴ τι ἄλλο οἱ ἀνέκαθεν καὶ εἰς πάντα τὰ πολιτικὰ προγράμματα τῶν ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας πολιτικῶν κομμάτων προτασσόμενοι πομπῶδεις λόγοι περὶ ἀνορθώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Αἰσθανόμεθα ὁμῶς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπενθυμίσωμεν μερικὰ πράγματα, ἅτινα, ἀγνοοῦμεν

ὄν ἀκουσίως ἢ σκοπίμως, δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν τελευταίων ἀγροτικῶν νομοσχεδίων.

Ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία εὐθύς, οὕτως εἶπεν, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς συστάσεώς της ἐκτιμῶσα τὰς μεγίστας τῆς Ἐκκλησίας ἔθνικας ὑπηρεσίας καὶ στοιχοῦσα εἰς τὴν ἐπανεπιλημμένως ἐκφρασθεῖσαν ὑπὲρ ἐκείνης περίφροντιν θέλησιν τοῦ Ἔθνους (ὄρα πρῶτα τῶν ἐν Ἑρμιόνη καὶ Ἀργεὶ ἔθνικῶν συνελύσεων), ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεριμνήσῃ περὶ συντηρήσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ ἱερατείου, ἰδρύουσα Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον καὶ διαθέτουσα ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς προσόδους τῶν ἱερῶν κτημάτων. Τὴν δὲ τοιαύτην μεριμνάν της περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐξεδήλωσεν ἡ Πολιτεία διὰ τῆς σκανδαλώδους μὲν διαλύσεως ὑπερτριακοσίων μοναστηρίων καὶ κατακρατήσεως ὑπὸ ἰδιαιτέρον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον, χάριν δὴθεν τοῦ ἰδρυθησομένου Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου, τοῦ ἐκ 320000 δραχμῶν ἔτησιου μισθώματος κτημάτων τῶν διαλυθεισῶν μονῶν καὶ διὰ τῆς ἐπιβολῆς εἰς τὰς διατηρουμένας μονὰς ἔτησιᾶς εἰσφορᾶς ἐξ 150000 δραχμῶν ὑπὲρ τῆς Στοιχ. Ἐκπαιδεύσεως, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ὠφελιμάτων ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἤρκετο αὐτὴ εἰς τὴν καταβολὴν μέχρι τοῦ 1909 τῶν λεγομένων γενικῶν δαπανῶν ἐκείνης, μὴ ὑπερβαίνουσας τὰς 250000 δραχμῶν ἔτησιᾶς. Ἐδέησε δὲ νὰ παρέλθωσιν ὀγδοήκοντα περίπου ἀπὸ τῆς ἔθνικῆς παλιγγενεσίας ἐνιαυτοί, ἵνα ἡ Πολιτεία ὑπὸ εὐσεβεῖς κυβερνήτας ἐκπληρώσῃ, ἔστω καὶ μονομερῶς, τὴν ὑποχρέωσιν ἐκείνην, ἰδρύουσα ἐν ἔτει 1909 τὸ Ἰ' Ἐκκλ. Ταμεῖον καὶ προικίσασα αὐτὸ διὰ τῶν κτημάτων τῶν διατηρουμένων Μοναστηρίων, κωλυθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν τότε οἰκονομικῶν τοῦ Ἔθνους δυσχερειῶν νὰ ἀποδώσῃ, ὡς ὠφελὲς, τὰ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἔκπαλαι νεμόμενα εἰσοδήματα τῶν διαλυμένων Μονῶν, ἣν ὑποχρέωσιν ὁμως οὐδέποτε ἤρνήθη τὸ Κράτος, οὐ πρὸ πολλοῦ δὲ διετράνωσεν αὐτὴν ἐν τῇ Βουλῇ αὐτὸς ὁ πραγματικὸς τοῦ Ἐκκλ. Ταμεῖου ἰδρυτὴς κ. Ἀθ. Εὐναξίας. Καὶ τὸ Ταμεῖον τοῦτο παρ' ὅλην τὴν μετριότητα τῶν πόρων του ἀνέλαβε τὰς τε δαπάνας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὴν μισθοδοσίαν τῶν Ἀρχιερέων Π. καὶ Ν. Ἑλλάδος, τῶν ἱεροκηρῦκων καὶ τῶν καθηγητῶν ἱερῶν, ἔτι δὲ ἰδρυσεν ἱκανὰς ὑποτροφίας ἐκκλησι. καὶ θεολογ. σπουδῶν χωρὶς νὰ παύσῃ καταβάλλον καὶ τὴν μνημονευθεῖσαν εἰσφορὰν ὑπὲρ τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἡ Ἐκκλησία, συνεπινευούσης καὶ τῆς Πολιτείας, ἐμελέτα τὴν ἀνόρθωσιν τῶν καθ' ἑαυτὴν καὶ δὴ καὶ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πενομένου ἡμερησιακοῦ της κλήρου διὰ τοῦ Ἐκκλησι. Ταμεῖου, ἀναδιοργανουμένου, (ὄρα καὶ Ἐργασίαν Νομοπαρα-

σκευαστικῆς Ἐπιτροπείας) ἔρχεται ἡ Πολιτεία καὶ ἐπιλανθανομένη τῶν ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ὀλοκλήρου ὑποχρεώσεών της, ἀντὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ Ἐκκλησι. Ταμεῖον, τὴν βάσιν πάσης ἀνορθώσεως τῆς Ἐκκλησίας, δι' ἀποδόσεως τῶν εἰς αὐτὴν ὀφειλομένων καὶ ἀναδιοργανώσεως αὐτοῦ, ἐπιβάλλει, ἀρχομένου τοῦ 1920, τὴν συνολικὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Καὶ ἔρχεται σήμερον ἡ Κυβέρνησις, ἣτις ἐν τοῖς πρώτοις ἄρθροις τοῦ περυσιοῦ προεκλογικοῦ προγράμματός της εἶχε διακηρύξει τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἣτις ὡς πρόχειρον ἔνεσιν εἰς τὸν βαρέως κατόπιν τοῦ νόμου 2052 νοσοῦντα ὀργανισμόν τοῦ Ἐκκλησι. Ταμεῖου ἐνέκρινε τὰς γλισχροὺς προσόδους τῶν ἐξοκκλησιῶν καὶ ἀντὶ νὰ ἐπανορθώσῃ τάχιστα τὸ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας μέγιστον ἀδίκημα υἱοθετεῖ καὶ συστηματοποιεῖ αὐτὸ διὰ τοῦ νέου ἀγροτικοῦ νομοσχεδίου.

Γνωρίζομεν ὅτι ἡ ὑπολανθάνουσα προϋπόθεσις τῆς δημεύσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι ἡ μυριόλεκτος προχειρολογία, ὅτι τὰ μοναστήρια δὲν ἐκπληροῦσι τὸν προορισμόν των. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος εἶναι πολὺ συζητήσιμος, τυγχάνει ἀσυγχώρητος ἡ ἄγνοια τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ περιουσία τῶν μονῶν εἶναι ὁ μοναδικὸς τροφοδότης τοῦ Ἐκκλησι. Ταμεῖου καὶ ὅτι ἐπομένως οὐχὶ αἱ μοναί, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ εἶναι ἡ διὰ τοῦ νέου νομοσχεδίου πλησσομένη. Ἄλλοίμονον εἰς τὰ κράτη, ἅτινα δίδουσι κατὰ τοιοῦτον τρόπον εἰς τὸν λαὸν τὸ παράδειγμα τῆς ἀθετήσεως τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῆς ἀδικίας! Ἡ μήπως εἶναι δίκαιον, νομικὸν καὶ ἠθικὸν πρόσωπον τῆς περιοπῆς τῆς Ἑλλην. Ἐκκλησίας νὰ τίθεται ἐν ἴση ἢ μᾶλλον ἐν σκανδαλωδῶς ἡσσονι μοίρᾳ τοῦ φυσικοῦ προσώπου τοῦ τσιφλικιστοῦ ἰδιώτου· καὶ ἐν ᾧ τῆς ἰδιοκτησίας τούτου ἀπαλλοτριεῖται τὸ πρῶτον, (καὶ πάλιν μόνον τῆς ἔγγειου), ἀπ' ἑτέρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας νὰ ἀπαλλοτριεῖται αὐτὸ τὸ ὑστέρημα, γνωστοῦ μάλιστα ὄντος ὅτι ἡ ἔγγειος μοναστηριακὴ κτημοσύνη εἶναι ὁ κυριώτερος καὶ μοναδικὸς σχεδόν, σφόδρα δὲ ἀνεπαρκὴς πρὸς τὰς σημερινὰς τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκας, πόρος τοῦ ταμεῖου αὐτῆς; Καὶ πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ ἀντεπεξέλθῃ αὐτὴ εἰς τὰς σήμερον προβυλλομένας πελορίας ἀνάγκας της; Νὰ ἐμπορευθῇ δὲν δύναται, ἐφοπλιστῆς δὲν εἶναι οὔτε βιομήχανος. Θὰ ἀναγκασθῇ λοιπὸν ἢ νὰ ἐπαιτήσῃ ἢ ἄλλως νὰ λιμοκτονήσῃ!

Θὰ μᾶς εἴπωσιν ὅμως, ὅτι καὶ εἰς ἄλλα ὀμόδοξα κράτη ἀπηλλοτριώθησαν μοναστηριακαὶ περιουσίαι καὶ θὰ ἀπαντήσομεν «ναί, ἀλλὰ ἐκεῖ ἀνέλαβε τὸ Δημόσιον τὴν πλουσιοπάροχον συντήρησιν τῆς Ἐκκλησίας». Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τοιαύτην ἀξίωσιν ἀπὸ τῆν Πολιτείας· τὴν

παρακαλοῦμεν νὰ ἀφήσῃ εἰς ἡμᾶς ἀθικτον τὸν ἐπιούσιον, τὴν μικρὰν ἀναλόγως περισωθεῖσαν ἐκ τῆς διαρπαγῆς περιουσίαν μας, ἣν βάρβαροι τε καὶ ἀλλόδοχοι κατακτηταὶ ἐσεβάσθησαν καὶ σέβονται ἔτι. Δὲν ἐκτυλίσσομεν οὐδένα τῆς Ἐκκλησίας ἐθνικὸν τίτλον, δὲν ὑπομιμνήσκομεν οὐδεμίαν αὐτῆς ὑπηρεσίαν πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὸ Κράτος, ζητοῦμεν μόνον παρ' αὐτοῦ τὴν αὐτὴν φρειδῶ πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν, εἰς ἣν ἐν τῷ προσφάτῳ συναφθέντι μετὰ τοῦ Βατικανοῦ κωνκορδάτῳ ὑπεχρῶθη πρὸς τὴν Παπικὴν Ἐκκλησίαν ἡ Τσεχοσλοβακικὴ Δημοκρατία, ἣς ἐν τούτοις μέγα τοῦ πληθυσμοῦ μέρος ἀπεσχίσθη τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης καὶ ἐν τῷ καταστατικῷ τῆς ὁποίας χάριτι τὸ λατινικὸν δόγμα δὲν ἀνακηρύσσεται ὡς ἐπικρατοῦσα τοῦ Κράτους θρησκεία.

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπολείπεται ἤδη νὰ θέσῃ ἀδιστάκτως καὶ ἀπροκαλύπτως εἰς τὴν Πολιτείαν τὸ ζήτημα : Δαπανᾷς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ὑπὲρ τῶν διαφόρων σου ὑπηρεσιῶν. Ἐμφανίζεσαι γενναιόδωρος εἰς πλείστας κοινωφελεῖς ὀργανώσεις. Ἐγὼ, ἂν καὶ δικαιούμαι, δὲν ζητῶ τέλος τίποτε. Ἐρωτῶ μόνον: «Εὐρίσκεις ὅτι ἔχω νὰ ἐκπληρώσω ἀποστολὴν τινα ἐν τῷ Ἔθνει, οὐχὶ κατωτέραν τῆς ἐκπαίδευσως ; Χρειαίεσαι τὰς ὑπηρεσίας μου ; Ἦν ἄρα μοι τὴν περιουσίαν μου καὶ οἰκονόμησον κατ' ἄλλον τρόπον τὰς ὑλικὰς τῶν ἀκτημόνων ἀνάγκας ». Ἄν δὲν εἰσακουσθῶμεν, δὲν θὰ ἔχωμεν νὰ σκεφθῶμεν ἄλλο τι ἢ πῶς θ' ἀντιμετωπίσωμεν τὸν ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς Πολιτείας κηρυσσόμενον οἰκονομικὸν ἀποκλεισμόν καὶ διωγμόν.

† Ὁ Ὑδρας καὶ Σπεισῶν ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἡ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἡ γερμανικὴ βιομηχανία διέρχεται σοβαρὰν κρίσιν ὡς ἐκ τῆς μετὰ τὸν πόλεμον δημιουργηθείσης καταστάσεως καὶ τῆς ἐκπτώσεως τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τοῦ γερμανικοῦ νομίσματος, τῆς ὁποίας τὰς συνεπείας ὑποδεικνύει ἐν περισπουδάστῳ ἐκθέσει πρὸς τὸ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον τοῦ Βερολίνου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1η Σεπτεμβρίου (v) ἔ. ἔ. ὁ διευθυντὴς τῆς γενικῆς ἠλεκτρικῆς ἐταιρείας καὶ μυστικὸς ἐμπορικὸς σύμβουλος κ. Felix Deutsch. Τὴν ἐκθεσιν ταύτην δημοσιεύομεν ἐν μεταφράσει καθ' ὅσον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς βιομηχάνους, οἵτινες βλέποντες τὸ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος φαινομενικὸν μεγαλεῖτερον κέρδος, εὐχαριστοῦνται μὴ ἀναλογιζόμενοι τὴν καταστροφὴν ἣτις δύναται νὰ ἐπέλθῃ.

Ἡ ἔκθεσις ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἐζήτησα παρὰ 66 ἐταιρειῶν ἐκ διαφόρων βιομηχανικῶν κλάδων εἰς πάντα τὰ μέρη τῆς Γερμανίας νὰ μοὶ ἀποστείλωσι στοιχεῖα ἐξ ὧν ἠδύνατο νὰ ὑπολογισθῇ ἡ πληρωμὴ τῆς ἐργασίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κεφαλαίου ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν αὐτῶν.

Τὰ αἰτηθέντα στοιχεῖα ἐστάλησαν μετ' ἐπαινετῆς προθυμίας καὶ μοὶ κατέστησαν δυνατὸν νὰ ὑποβάλω εἰς τὸ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1919 ἐκθεσιν, ἣτις εἰς πλεον τῶν 150,000 ἀντιτύπων ἐζητήθη ὑπὸ βιομηχάνων, πολιτικῶν, ἐφημερίδων πάσης ἀποχρώσεως, καθηγητῶν τῆς πολ. οἰκονομίας καὶ οἰκονομολογικῶν ἐνώσεων.

Οἱ κόποι οὓς κατέβαλον πρὸς σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως ταύτης δὲν ἐγένοντο ἐπὶ ματαίῳ. Ἐκ πολυπληθῶν ἐπιστολῶν ἠδυνήθην νὰ συναγάγῃ ὅτι ἐποίησε τὴν προσδοκωμένην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς κύκλους δι' οὓς προσωρίζετο.

Ἐκτοτε ἐπῆλθε νέα μεγάλη μεταβολὴ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν. Μισθοὶ καὶ ἡμερομίσθια ὑπέστησαν ὑψωσιν οὐδαμοῦ τότε προβλεπόμενην, ἐγένετο δ' αἰσθητοτέρα ἢ πλείσις τῶν κρατικῶν, κοινοτικῶν καὶ κοινωνικῶν βαρῶν.

Τὰ περιστάτικα ταῦτα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ πρόσθετα ὑπὸ τῆς Ἀντιάντ ἐπιβληθέντα βάρη μὲ παρώρμησαν νὰ προσδιορίσω ἐκ νέου τὴν σχέσιν τῶν ἀπολαυῶν ἐργασίας καὶ κεφαλαίου εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις. Κατὰ τὸν πρῶτον προσδιορισμόν ἐφθασα εἰς τὸ ἀπο-

τέλεσμα ότι κατά μέσον ὄρον τῆς δεκαετίας 1908-1917 ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ποσῶν αἰνὰ διετέθησαν εἰς μισθοὺς, ἡμερομίσθια καὶ φόρους, τὸ ποσοστὸν τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κεφαλαίου ἀνῆλθεν εἰς 15 ο)ο ἤτοι ἐξ ἐκάστου δαπανηθέντος μάρκου ἔλαβον :

Οἱ ὑπάλληλοι καὶ ἐργάται	0.767
Τὸ κράτος καὶ αἱ κοινότητες	0.117
Οἱ μέτοχοι	0.116.

Αἱ ἐνέργειαι πρὸς κρατοποίησιν τῶν βιομηχανιῶν δὲν ἔπαυσαν κατὰ τὰ δύο ταῦτα ἔτη, μολονότι αἱ βιομηχανικαὶ συνθήκαι ἐχειροτέρευσαν ἐπαισθητῶς, ὥστε δυσκόλως καθίσταται νοητὸν ὅτι ἐν τοιούτοις καιροῖς δύναται τις σοβαρῶς νὰ σκέπτηται περὶ τοιαύτης κρατοποιήσεως. Μεγάλη ἐπὶ τούτῳ συγκληθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐμελέτησεν ἐμβριθῶς περὶ τούτου, χωρὶς ὅμως νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τελικὸν ἀποτέλεσμα. Παρὰ ταῦτα ζητεῖται ἐκ νέου ὅπως σπουδαῖαι ἐργασίαι, ὡς τῶν μεταλλείων, παραγωγῆς καὶ παροχῆς φωτὸς καὶ δυνάμεως κλπ. περιέλθωσιν εἰς χεῖρας τοῦ δημοσίου. Ζητεῖται τοῦτο, ἐνῶν τὰ μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα τῆς διαχειρίσεως ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ τῶν δήμων ἔπρεπε νὰ ἀποτρέψῃ σοβαρῶς ἀπὸ περαιτέρω δοκιμῶν εἰς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπενθυμίσω τὴν τύχην τῶν Μεγάλων Βερολινεῶν Τροχιοδρόμων, οἵτινες ἦσαν πρότερον ἐν ταῖς χεραὶ καλῶς διοικουμένης ἰδιωτικῆς ἐταιρείας μία ἀνθοῦσα ἐπιχείρησις καὶ τῶρα ἴσται εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου. Καὶ τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸν παράδειγμα ἀστοχησάσης δοκιμῆς διαχειρίσεως ἐκ μέρους δημοτικῆς ἀρχῆς.

Λοιπὸν ἐπεχείρησα νὰ ἐξακριβώσω τὴν ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου καὶ ἐντεῦθεν καὶ χάρις εἰς τὴν φιλικὴν συνδρομὴν τῶν διαφόρων ἐταιρειῶν ἠδυνήθην νὰ ἐπεκτείνω τὸν κύκλον τῆς ἐρεύνης πολὺ περισσότερον ἢ πρὸ διετίας. Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν οἱ ἀριθμοὶ διὰ τὸ ἔτος χρήσεως 1919-20 ἢ 1920.

Τὰ ἀποτελέσματα συνοψίζονται εἰς τὸν πίνακα ὑπ' ἀριθ. 1. Ἐν τούτῳ ἀναγράφονται :

1ον) Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν τῶν ἀσχολουμένων ὑπὸ τῆς σχετικῆς ἐταιρείας.

2ον) Τὰ ὀλίκα ποσὰ τὰ πληρωθέντα διὰ μισθοὺς καὶ ἡμερομίσθια.

3ον) Τὰ ποσὰ τὰ πληρωθέντα διὰ φόρους καὶ κοινωνικά βάρη.

4ον) Τὰ διανεμηθέντα μερίσματα εἰς ἑκατοστὰ.

5ον) Τὰ πραγματικῶς εἰς μερίσματα πληρωθέντα ποσὰ.

6ον) Τὸ ποσοστὸν τῶν συμμετοχῶν τοῦ κεφαλαίου ὡς πρὸς τὰ πληρωθέντα εἰς μισθοὺς, ἡμερομίσθια καὶ φόρους (κατὰ τὰς στήλ. 2 καὶ 3).

7ον) Παραβολὴ τῶν σημερινῶν ἀριθμῶν πρὸς τοὺς ἐν τῇ προηγουμένη ἐργασία εὑρεθέντας, καὶ

8ον) Ὁ μέσος ὄρος τῶν μερισμάτων ἐκάστης ἐταιρείας, ἐκ τῶν ἐξετασθεισῶν κατὰ τὴν προηγουμένην ἐργασίαν, τὰ ὅποια ἐπλήρωσαν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν.

Ἐν ἰδίῳ πινάκι (ἀριθμ. 2) καταδεικνύεται ὅτι καὶ εἰς τὰς ἐταιρείας αἰτινες ἐπλήρωσαν ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρελθὸν μεγαλύτερα μερίσματα, τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ παρελθόν.

Ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι διὰ τοῦτο ἀξιοπαρατήρητος, καθόσον πρόχειρος εἶναι ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἀφοῦ ἐπληρώθησαν μεγαλύτερα μερίσματα καὶ τὸ κεφάλαιον ἐξυπηρετήθη διὰ μεγαλυτέρου ποσοστοῦ ἢ πρότερον. Ἐν τούτοις συμβαίνει τὸ ἐναντίον.

Αἱ 152 ἐταιρεῖαι τοῦ πίνακος διαθέτουν ἐν συνόλῳ κεφάλαιον περίπου 10 δισεκατομμυρίων μάρκων, ἐκ τῶν ὁποίων :

Κεφάλαιον μετοχικὸν περίπου	M. 5 600 000.000
Ἀποθέματα καὶ Δάνεια »	M. 3.360.000.000

Τὴν σημερινὴν ἀξίαν τῶν μετοχῶν αὐτῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ ἐξακρίβωσα περίπου εἰς 24 δισεκατομμύρια.

Ἀσχολοῦνται στρογγύλος ἀριθμὸς 1,350,000 ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων.

Ἐπληρώθησαν μισθοὶ καὶ ἡμερομίσθια Μάρκα 16 δισεκατομ.

Ἐπληρώθησαν φόροι κλπ. » 2.2 »

Διανεμήθησαν μερίσματα » 600 ἑκατομ.

ἤτοι ἐπὶ μὲν τοῦ δυναμαστικοῦ κεφαλαίου 11.6 ο)ο

ἐπὶ δὲ τῆς χρηματιστηριακῆς ἀξίας 2.7 ο)ο.

Ἐάν τις ὑπολογίσῃ τὸν μέσον ὄρον τῶν πληρωθέντων μερισμάτων (στήλαι 4 καὶ 8) εὑρίσκει διὰ μὲν τὴν τελευταίαν περίοδον διὰ τὰς 152 ἐταιρείας ἐν συνόλῳ 2586 ἑκατοστὰ, ἤτοι 17.0 ο)ο εἰς χάριτον νόμισμα, εἰς τὰ ἔτη δὲ 1908—17 1841.8 ἑκατοστὰ ἤτοι 12.1 ο)ο εἰς χρυσὸν ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου.

Κατὰ ταῦτα ἡ συμμετοχὴ τοῦ κεφαλαίου ἤτις ἀνήρχετο κατὰ τὴν πρώτην μου ἐξέτασιν εἰς 13 ἑκατοστὰ τῶν ποσῶν τῶν πληρωθέντων εἰς μισθοὺς, ἡμερομίσθια καὶ φόρους κατῆλθεν ἔκτοτε εἰς 3—4 ο)ο, ἤτοι ἐξ ἐκάστου πληρωθέντος μάρκου ἔλαβον :

	Τῷ 1908—17	Τὴν τελευταίαν περίοδον
ὑπάλληλοι καὶ ἐργάται	0.767	0.849
Τὸ Κράτος	0.117	0.117
Τὸ Κεφάλαιον	0.116	0.034

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΟΥ

I

Ἐν τῇ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Ν. 261 «περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεων Πλημμελειοδικῶν» μελέτῃ ἡμῶν (1) ἀνεφέρομεν ποῖα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ καὶ ὑπεδείξαμεν τὸν τρόπον, καθ' ὃν κατασταλτικῶς δύνανται κατὰ τὸ ἐφικτὸν νὰ ἐπανορθωθῶσιν αἱ παρατηρηθεῖσαι συχναὶ ἐλλείψεις καὶ σφάλματα ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν Πλημμελειοδικῶν ἐκδοθείσαις ἀποφάσεσιν.

Ἄλλ' ὁ τρόπος οὗτος (ἐπέκτασις τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου κατ' ὅλων τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων τοῦ Πλημμελειοδικείου, τῶν ἐπανορθωτικῆν ποινῆν ἐπιβαλλουσῶν) τοῦ ἐλέγγου καὶ τῆς ἐπανορθώσεως ὄχι μόνον δὲν εἶναι γενικὸς, διότι αἱ ἀθροτικαὶ ἀποφάσεις ἀποκλείονται, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐγγυᾶται ἀπολύτως περὶ τῆς ὀρθῆς τῆς δικαιοσύνης ἀπονομῆς, καθόσον, καὶ τοῦτο τονίζομεν, ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐφετείου κατὰ τεκμήριον θεωρεῖται ὡς ἡ δικαιότερα. Ἄλλως τε καὶ ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως ἐξεταζόμενος ὁ τρόπος οὗτος δὲν εἶναι ὁ κάλλιστος, διότι καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ ἐπὶ τὴν κρίσιν τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστοῦ κλονίζει καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ποινῆς λόγῳ τῆς καθόλου τοῦ χρόνου ἐλαττώσει ἢ ἀναιρεῖ.

Ἀνάγκη ὅθεν νὰ στραφῶμεν πρὸς ἄλλην κατεύθυνσιν, ἣτις ἐξασφαλίζουσα τὴν κατ' ἀρχὴν ὀρθότητα τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ, νὰ καθιστᾷ ἐν πολλοῖς περιπτώσιν καὶ τὴν προσφυγὴν εἰς τὴν δευτέραν δικαιοδοσίαν.

Καθ' ἡμᾶς ἡ ἐνδεικνυομένη τοιαύτη κατεύθυνσις εἶναι ἐκείνη, ἣτις ἔχει εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ.

II

Σήμερον ἐν τῇ ἀκαδημαϊκῇ καὶ ἐπαγγελματικῇ ἀγωγῇ τῶν ποινικῶν δικαστῶν, ἰδίως τῶν νεωτέρων, κυριαρχεῖ ἡ φρονεῖς τῆς νομικῆς μορφώσεως. Ὁ δικαστὴς καταγίνεται κυρίως εἰς τὸ νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν μεγίστῃ τελειότητι τὴν τεχνικὴν καὶ νομικὴν μορφήν τοῦ ἀδικήματος καὶ εἶναι κατελιημένος ὑπὸ τῆς μανίας νὰ ἐπιτύχῃ ἀλανθάστως εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν ὀρισμένης ἐγκληματικῆς πράξεως καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δικονομικῶν κανόνων. Ἡ θεμελιώδης ἔρευνα τοῦ δικαστοῦ

(1) Ἴδε ταύτην ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 32 τεύχει τῆς ἐπιθεωρήσεως «τὸ Μέλλον».

δέον, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν σημερινῶν δικαστῶν, νὰ σταματᾷ εἰς τὴν βεβαίωσιν παντὸς συντελοῦντος εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῆς γραμμῆς τῆς προσδιορίζουσας τὴν νομικὴν βλάβην.

Βεβαίως δὲν δύναται τις νὰ ἀξιῶσῃ ἵνα ἡ μόρφωσις τοῦ δικαστοῦ ἢ πτωχὴ νομικῶν γνώσεων· κατὰ φυσικὸν λόγον, καλούμενος οὗτος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν νομικοῦ τινος κανόνος δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀγνοῇ καὶ τὰ ἱστορικὰ προηγούμενα τοῦ νομοθετήματος ἐκείνου, τὸν φιλοσοφικὸν δικαιολογικὸν λόγον καὶ τοὺς προσαρμοζομένους ἢ ἀφισταμένους αὐτοῦ κανόνας συγκριτικῆς νομοθεσίας, ὡς δὲν δύναται νὰ ἀγνοῇ καὶ τὴν ὑπὸ τῆς νομολογίας κύρωσιν τῶν κανόνων τούτων. Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δικαίως ὀφείλει τις ν' ἀρηθῇ εἰς τὸν δικαστὴν εἶναι ὅτι, ἂν ἡ νομικὴ μόρφωσις δέον ν' ἀποτελῇ οὐσιώδης κεφάλαιον τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως, δὲν δύναται αὕτη νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ δικαίου.

Ἄλλως, τὸ ποινικὸν δίκαιον δὲν κατέστη τόσον ἀπλοῦν, ἀλλὰ βεβαίως τὸ οὐσιωδέστατον κεφάλαιον τῆς σοβαρᾶς καὶ αὐστηρᾶς διδασκαλίας, ἣτις καίπερ ἀσχολουμένη πάντοτε περὶ τῶν ἀδικημάτων καὶ τῶν ποινῶν, ἀσχολεῖται σήμερον κυρίως περὶ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες διαπράττουσιν ἀδικήματα καὶ ἐκτίουσι ποινάς. (Umberto Eco: ἔχειρ. δικαστ. ψυχολογίας Κεφ. VII.)

III

Ἡ κοινωνιολογία ἀπὸ πολλοῦ φιλοδοξήσασα νὰ μεταβάλλῃ τὸ κατὰ θεωρίαν δίκαιον, τὸ ἀπορρέον ἐξ ἀφηρημένων ἐννοιῶν, εἰς δίκαιον πραγματικόν, εἰς δίκαιον ὀρθόν, ἔχον ὡς βᾶσιν τὴν σκοπιμότητα καὶ λαμβάνον πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰς κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἐπικρατούσας βιωτικὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς ἐκάστοτε ὄρους τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἰσχυρίζεται ὅτι πᾶν σύστημα δικαίου, ἔστω καὶ ἂν ἦ ἔργον τοῦ σοφωτάτου τῶν ἀνθρώπων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἦ τέλειον, διότι τοῦτο πάντοτε ρυθμίζει τὰς σχέσεις τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ βιούντων ἀνθρώπων κατ' ὀρισμένον τρόπον, ὅστις προέκυψεν ἐκ παρατηρήσεων. Ἐπομένως ἀνάγεται εἰς τὸ παρελθόν. Ἄλλὰ «τὸ δίκαιον ὑφίσταται τὴν οὐσιώδη ἐπίδρασιν τῶν σκοπῶν τοῦ βίου, πρὸς τοὺς ὁποίους κατατείνει ὀρισμένη τοῦ πολιτισμοῦ περίοδος. Ἐκάστη περίοδος πολιτισμοῦ ἔχει ἴδιον δίκαιον, ὅπως καὶ ἑκαστος δίκαιον ἔχει ἴδιαν περίοδον πολιτισμοῦ. Τὸ δίκαιον ὅθεν πρέπει νὰ διαμορφοῦται κατὰ τρόπον ὅστις ν' ἀνεπαρκρῖνηται πλήρως πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τε χρόνον καὶ τρόπον καὶ νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν» ἐν ἄλλαις λέξεσι νὰ προάγῃ καὶ ὑποστη-

ρίξῃ τὰ μέγιστα τὴν ἀνέλιξιν τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ συμφώνως πρὸς τὸν ἐκάστοτε προορισμὸν αὐτοῦ (Ἰωσήφ Κόχλερ)».

Πῶς λοιπὸν, λέγουσιν οἱ κοινωνιολόγοι, θὰ καταστῇ δυνατόν νῦν κοινωνισθῆ ἕκ τῶν προτέρων ἢ ἀτελεύτητος σωρεία τῶν περιπτώσεων, τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ἡ ὁλονὴν πρὸς τὰ πρόσω πορεία τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ πῶς θὰ ρυθμισθῶσι νομικῶς αὐταί;

Καὶ ἀπαντῶσι τὰς ἀτελείας τοῦ νόμου καὶ τὰς ἐλλείψεις κέλῃται νὰ συμπληρώσῃ ὁ δικαστὴς, ἔχων ὡς ὁδηγὸν τὴν ἴδιαν αὐτοῦ συνείδησιν καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις καὶ ἐκτιμῶν δέοντος τοῦς κοινωνικοὺς καὶ ἄλλους ὄρους, καθ' οὓς δέον νὰ κριθῆ ἕκαστη ὑπόθεσις, χωρὶς βέβαια ν' ἀπομακρύνηται τῶν γενικῶν σκοπῶν τοῦ δικαίου καὶ νὰ προσπαθῆ, ὅπως ἡ κρίσις αὐτοῦ ἢ συμφωνοῦς πρὸς τὸ κοινὸν νομικὸν φρόνημα τῶν πολλῶν.

Θέλουσι, δηλαδή, τὸν δικαστὴν οὐχὶ δοῦλον τυφλὸν τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐλεύθερον τοῦ δικαίου ἱεροφάντην, νὰ μὴ υποτάσσεται εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν τυπικῶν θεσμῶν ἀλλὰ νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ κατ' οὐσίαν δικαίου. Θέλουσι τὸν δικαστὴν οὐχί, ὡς σήμερον συμβαίνει, ἐρημίτην τοῦ σπουδαστηρίου, ἀλλ' ἀνθρωπὸν κοινωνικόν, παρακολουθοῦντα ἕκ τοῦ σύνεγγυς τὴν σφριγῶσαν ζωὴν καὶ μελετῶντα πᾶσαν ὑγιᾶ ἢ νοσηρὰν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκδήλωσιν καὶ ἐξετάζοντα τὰς ποικίλας τοῦ βίου ἀνάγκας καὶ συνθήκας καὶ ἐπὶ τῇ βᾶσει τούτων ἐλευθέρως ἐρμηνεύοντα τὸ δίκαιον.

Αἱ ἀρχαὶ αὐταί, ὧν πρόδρομος ὑπῆρξεν ὁ σοφὸς νομοδιδάσκαλος Ἰωσήφ Κόχλερ, ἀπεκλήθησαν ἀρχαὶ τοῦ ἐλευθέρου δικαίου, ἔσχον δὲ μεγίστην ἐπίδρασιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπὶ τῆς ἐξ ὅλων τῶν ἐπιστημῶν ἀζηλοτύπως ἐχομένης μακραιώνων παραδόσεως καὶ ἀρχαίων συστημάτων νομικῆς ἐπιστήμης. Καὶ βλέπομεν, ἐν τινι τῶν τελευταίων συγχρόνων νομοθετημάτων, εἰς τὸν Ἑλβετικὸν Κώδικα, τὴν ἐξῆς διάταξιν: «Ἡ προφανὴς κατάχρησις δικαιώματός τινος δὲν εὐρίσκει νόμιμον προστασίαν».

Ἀπότοκος ἐπίσης τῶν ἀρχῶν τούτων ὑπῆρξε καὶ τὸ παρ' ἀπάσαις ταῖς νομοθεσίαις τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐρέως, καθιερωθὲν σύστημα τῶν ἐλαφρυντικῶν περιπτώσεων, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀτομικοποίησις τῆς ποινῆς (individualisation de la peine). Παρεσχέθη, δηλαδή, εἰς τὸν δικαστὴν ἡ ἐλευθερία νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας, ὑπ' ἧς εὐρέθη ὁ ἐγκληματίας, τὰς ὁποίας ὁ ποινικὸς νόμος δὲν εἶναι δυνατόν οὔτε νὰ προΐδῃ ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ περιλάβῃ, καὶ ἐπὶ τῇ βᾶσει τούτων ἀκριβέστερον νὰ χαρακτηρίξῃ ἢ τοῦλάχιστον νὰ κολάζῃ τὸ ἄδίκημα.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος)

ΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΝΑΥΛΟΥΣ

Ἡ γενικὴ κατάστασις τῆς Ἀγγλικῆς ἀγορᾶς ναύλων παρέμεινε σχεδὸν ἀμετάβλητος μὲ τᾶσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἥττον χαλωρωτέραν καὶ περιορισμένας συναλλαγὰς. Ἐξαιρετικῶς μεγάλη κίνησις ἐσημειώθη εἰς τὴν ἐξαγωγὴν γαιάνθρακος ἐνεργηθειῶν πολλῶν μεταφορῶν διὰ τοὺς λιμένας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, ἡ δὲ μέλλουσα ἐξαγωγὴ Ἀγγλικοῦ γαιάνθρακος προβλέπεται ἀρκούντως βιανοποιητικὴ. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἀγγλῶν ἐφοπλιστῶν συνεκεντρώθη μᾶλλον ἐπὶ τῶν ξένων ἀγορῶν ναύλων, αἵτινες καὶ παρουσίασαν μεγάλην ζωνρότητα. Ἡ ὑπὸ τῶν ἐφοπλιστῶν ἐπιδειχθεῖσα ἐπιφυλακτικότης διετηρήθη, ἐπιτευχθείσης σταθερωτέρας βᾶσεως τῶν συνθηκῶν τῆς ἀγορᾶς.

Εἰς τὰς τιμὰς τῶν ναύλων δι' Ἀγγλίαν δὲν ἐγένετο βελτίωσις, ἐξαιρέσει τοῦ ἀπὸ River Plate, ὅπου ἐπετεύχθη αἰξήσις τῆς τιμῆς κατὰ 2 σελ. 6 πέν. ἕνεκα τοῦ περιορισμοῦ τῆς προσφορθεύσεως χωρητικότητος. Λόγω τῆς ἐπελθούσης στασιμότητος ἐν τῇ ζητήσῃ χωρητικότητος ἐκ τῶν λιμένων τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, οἱ ἐφοπλισταὶ οἵτινες εἶχον ἐνεργήσει μεταφορὰς μεγάλης πρᾶσις γαιανθράκων εἰς Κολόμβο, Σιγγαπόρην, Ἰάβαν κλπ. ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποβλέψουν εἰς τὴν Αὐστραλίαν διὰ ναύλους ἐπιστροφῆς, καὶ οὕτω οἱ ἔμποροι ἐπωφεληθέντες τῆς καταστάσεως ταύτης κατέστησαν δυνατόν τὴν μείωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ναύλου κατὰ 2 σελ. 6 πέννας, ἤτοι εἰς 50 σελ. διὰ τοὺς μῆνας Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον.

Ἐπίσης σοβαρὰ μείωσις ἐπῆλθεν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα, εἰς τὰς φορτώσεις Ἀμερικανικῶν σιτηρῶν, ἐλαττωθείσης τῆς τιμῆς τοῦ ναύλου εἰς 1 1)2 μέχρι 3 πεννῶν κατὰ κῶρτερ διὰ τὴν Ἀ. Ἰταλίαν, μὲ 3 ἀτμόπλοια διὰ τὴν Ἑλλάδα μὲ βᾶσιν τὴν τιμὴν τῶν 22 σέντσια, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀντιστοίχου βελτιώσεως ἐπὶ τῶν λοιπῶν μορφῶν τῶν ναύλων.

Εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου ἡ κατάστασις τῶν ναύλων ἐξηκολούθησε στάσιμος παρὰ τὴν σημειωθείσαν ἐμπορικὴν κίνησιν διὰ τοὺς λιμένας τῆς Ἰταλίας καὶ τὴν Μασσαλίαν.

ΠΕΡΙ ΕΝΑ ΕΠΙΛΟΓΟΝ

Εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Μέλλον» ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Γ. Βορεάδης «Ἐπίλογον εἰς τὸ ζήτημα τῶν Ὑδρογονανθράκων». Κυρίως εἰπεῖν ἐπρόκειτο περὶ ἀποκείρας ἱπαντήσεως εἰς δημοσίευσίν μου ἐν τῷ τεύχει τοῦ «Μέλλοντος» τοῦ μηνὸς Ἰουλίου δι' ἧς ἐτέθησαν εἰς τὴν θέσιν των ὠρισμένα πράγματα.

Θὰ ἐπρόκειτο περὶ ἐπιλόγου ἐὰν εἶχε προηγηθῆ πρόλογος καὶ πραγματεία ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ θέματος, ὅποτε θὰ ἦτο ἄκαιρος κάθε ἐπέμβασίς μου διὰ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ὁ κ. Γ. Βορεάδης θὰ κατεῖχε τόσον, ὥστε νὰ δικαιουῖται νὰ γράφῃ καὶ τὸν ἐπίλογον. Πιθανῶς ὅμως νὰ πρόκειται περὶ τεχνουργίας, ὅποτε τὸ πρᾶγμα διαφέρει.

N. B. Διάττοιμας

Γεωλόγος Ὑπουργείου Ἐνθ. Οἰκονομίας

Παρακαλοῦνται ὅπως μᾶς ἀποστείλωσι τὴν συνδρομὴν των ὅσοι τῶν κ.κ. συνδρομητῶν καθυστεροῦν ταύτην.